

วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

Journal of Logistics and Supply Chain College

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561

Vol. 4 No. 1 January - June 2018

เจ้าของวารสาร

วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ที่ปรึกษา

ทพณฯ กร ทัพพะรังสี

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ฤาเดช เกิดวิชัย

รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑา เทียนไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.ณภาพร ชันธนา

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์ ทับทิมรัฐรักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เมฆขำ

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรุ่งศักดิ์ อัดพูน

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คมสัน โสมณวัตร

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ชัยฤทธิ์ ทองรอด

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เตือนใจ สมบูรณ์วิวัฒน์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เมฆขำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรุ่งศักดิ์ อัดพูน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย รัตนวงษ์

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เจริญชวลิต

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังกร ลาภธนศ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วารัตน์ไชย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อาจารย์ ดร.ฉัตรรัตน์ ไตรระไวศยะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อาจารย์ ดร.ชยุพันธ์ เกิดพิทักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

อาจารย์ ดร.เบญจพันธ์ มีเงิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อาจารย์ ดร.จิตพงษ์ อัยสานนท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อาจารย์ ดร.รชฏ ขำบุญ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

อาจารย์ ดร.นันทิ สุทธิการณณัย

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ฝ่ายประสานงาน

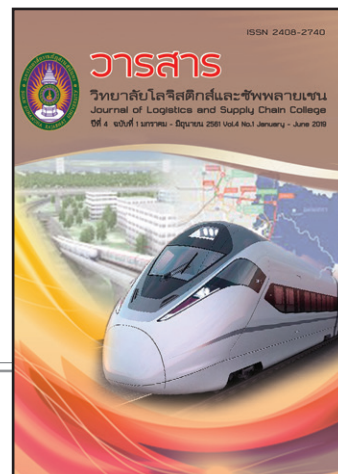
นางสาวสุนทรี พชรประทีป

นายวีระเชษฐ์ มั่งแวน

อาจารย์กิตติอาภา สดประเสริฐ

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน ได้รับการตรวจสอบทางด้านวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกตรงตามสาขา จำนวน 2 ท่าน และบทความในวารสาร เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนซึ่งทางกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย การนำบทความในวารสารนี้ไปเผยแพร่สามารถทำได้โดยให้ระบุแหล่งอ้างอิง จากวารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

ออกแบบ/พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์ บัดดี้ ครีเอชั่น 40/315 หมู่ 11 ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี 11140

ออกแบบปกโดย น.ส.รฤทัย กุลแพทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ หรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ด้านโลจิสติกส์และซัพพลายเชน ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อในการนำเสนอ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการด้านโลจิสติกส์และซัพพลายเชน ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
3. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าทางวิชาการใหม่ๆ ด้านโลจิสติกส์และซัพพลายเชน ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์

กำหนดเผยแพร่

ราย 6 เดือน ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม

การเผยแพร่

วารสารการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน จัดส่งให้กับ หอสมุดแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา (สกอ.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) และห้องสมุดสถาบันการศึกษาทั่วไป

การบอกรับสมาชิก

ผู้สนใจบอกรับเป็นสมาชิกได้ที่ กองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน อัตราค่าสมาชิกรายปี (2 ฉบับ) 300 บาท

สำนักงาน

วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดนครปฐม เลขที่ 111/3-5 หมู่ที่ 2 ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทรศัพท์ 034-964917

E-mail: logisticjournal@gmail.com

Website: <http://www.logisticjournal.ssru.ac.th>

สารจากบรรณาธิการ

วารสารโลจิสติกส์และซัพพลายเชน เข้าสู่ฉบับแรกของปีที่ 4 เป็นความภูมิใจของผู้บริหารวิทยาลัยฯ และกองบรรณาธิการที่ตั้งใจทำวารสารเล่มนี้ขึ้นมา และรอเวลาที่ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI.) ประกาศผลการประเมินคุณภาพวารสาร ผลการประเมินคุณภาพวารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์ฯ อยู่ในฐาน 2 ซึ่งสามารถรองรับการตีพิมพ์บทความของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อให้จบการศึกษาตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด

วารสารฉบับนี้จะเห็นการเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบใหม่ โดยมีรายละเอียดของเจ้าของบทความมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะพัฒนาวารสารของเราเข้าสู่ฐาน 1 ซึ่งฉบับต่อจากนี้ไปการส่งบทความจะต้องส่งผ่านระบบเข้ามาเท่านั้น ทางกองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งที่จะได้รับการสนับสนุนจากผู้วิจัย นักศึกษา และผู้สนใจ เหมือนเดิม เพื่อต้อนรับเข้าสู่ฐาน 2 เป็นฉบับแรกของปีทางกองบรรณาธิการได้คัดเลือกบทความที่หลากหลายศาสตร์ และน่าสนใจ พร้อมทั้งคุณภาพของแต่ละบทความที่ได้กลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิตรงตามสาขาทั้ง 10 บทความ

ดร.ชัยฤทธิ์ ทองรอด

บรรณาธิการวารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

CONTENTS

สารบัญ

วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน
Journal of Logistics and Supply Chain College

สารจากบรรณาธิการ

บทความวิชาการ

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายตลาดสีเขียว
ในกระบวนการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสินค้า
เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์
พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์4

➤ มานิตย์ สิงห์ทองชัย

บทความวิจัย

ความมั่นคงทางด้านสุขภาพของครอบครัว:
การประยุกต์ใช้ทฤษฎี PRECDE PROCEED
Model The Sustainability of Family
Health : An PRECDE-PROCEED Model
Application 20

➤ พิชรี วงศ์พันธ์

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของ
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด..... 31

➤ ลักษมี งามมีศรี

➤ นาทยา แผงศรีสาร

ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร
ของ บริษัท ซีพี เอฟ เทรดิง จำกัด..... 46

➤ กิตติอำพล สุดประเสริฐ

➤ ศรายุทธ ขวัญเมือง

ศาสตร์พระราชากับพัฒนาการสอนการงาน
อาชีพสำหรับครูประถมศึกษา
King's Philosophy and The Development
of Teaching Home Economics for
Primary Teachers..... 53

➤ ประสิทธิ์ นิยมบุญมา

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้า
และประสิทธิภาพของการรถไฟแห่งประเทศไทย:
กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง 63

➤ ฉัตรรัตน์ ไทตระไวศยะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว
และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง
มาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์
จังหวัดสิงห์บุรี 76

➤ จิตาพัชญ์ ไชยสิทธิ์

➤ ฤฎาภา แผนสุวรรณ

➤ ภูมิพัฒน์ คล้ายแสง

การศึกษาระดับปัญหาที่ส่งผลต่อโซ่อุปทาน
การขนส่งทางรางกรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้า
ย่านพลโยธิน 91

➤ วีรภัทร์ เชียงดา

➤ ชิตพงษ์ อัยสานนท์

อิทธิพลของปัจจัยทางการตลาดและการ
สนับสนุนจากภาครัฐที่มีผลต่อการดำเนินงาน
ส่งออกสินค้าของบริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคี
เพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด..... 105

➤ พิษณุตม์ กฤตย์รัตนะโชติ

➤ ญัฐสพันธ์ เผ่าพันธ์

การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน
ชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี..... 116

➤ สิทธิพร รอดปึงหวาน

➤ ประมาณ เทพสงเคราะห์

➤ ครองชัย หัตถา

➤ ทวีศักดิ์ พุ่มสุขชี

THE DEVELOPMENT OF GREEN MARKET NETWORK IN LOGISTICS AND SUPPLY CHAIN PROCESS OF ORGANIC AND SAFETY AGRICULTURE GOOD, NAKHONSAWAN

Manit Singthongchai¹

Abstract

This research aims to study the guideline. Develop a network to find a model to develop a management system in the logistics and supply chain processes. Feasibility study, development of marketing activities and development of green market database. To promote the production of agricultural products, safe and agricultural safety in NakhonSawan province linked to the network of cooperation at all levels. The samples is of agro-industrial enterprise group and the network of safe agricultural community in NakhonSawan province, farmer participatory research (FPR) is development agriculture group.

The results showed that the farmers who learned and modified the original production system using the chemical. Agriculture is safe and organic. Through the factorization process, get a model called the “Tonnam Model” can be used as a guideline for solving organic problems. Farmers can reduce production costs by reducing production costs. Cessation of chemicals the quality of agricultural products is safe for consumers and the environment. As a producer, the “added value” of the supply chain. Increasing the capacity of the farmer group to function in the upstream, downstream and downstream areas is regulated by various standards such as the participatory guarantee system (PGS) and good agriculture practices(GAP) is a way for farmers to have their green marketing skills in the area. Finally, the supply chain is shortened without the need for an intermediary. As a result, the value and value of the agricultural products is increasing. The quality of products and products that are safe from organic farming.

Keywords: Green Market; Logistics and Supply Chain; organic and safety agriculture good

¹ Department of Economics, Faculty of Management Science, NakhonSawanRajabhat University
398 Moo 9 SawanWithi Rd. TambolNakhonSawanTok, Mueang District, NakhonSawan 60000
E-mail: signgthongchai.m@gmail.com

บทนำ

ปัจจุบันการผลิตสินค้าเกษตรมีการพึ่งพาเทคโนโลยีและสารเคมีชนิดต่าง ๆ ทำให้ผู้บริโภคได้รับประทานเป็นสารเคมีจากการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารและสินค้าเกษตรซึ่งผลกระทบจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรในระบบเกษตรกรรมอย่างไม่ระมัดระวังก่อให้เกิดผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ผลิต ผู้บริโภคตลอดจนเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม (นัฐฉมิ ไม้ผาด, สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ และ อธิพัฒน์ สุทธิประภา, 2557) ดังนั้นความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการดูแลเอาใจใส่สุขภาพจึงมีมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความตระหนักแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคให้เล็งเห็นความสำคัญของมาตรฐานระบบการจัดการความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์อาหารและสินค้าเกษตรด้วยการจูงใจ การวางกรอบการดำเนินการให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานการจัดการคุณภาพอาหารที่ได้รับการรับรองจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ และอบรมให้ความรู้กระบวนการผลิตที่ไม่ใช้สารเคมีแก่เกษตรกรผู้ผลิตมาสู่ตลาดสีเขียวก่อนถึงผู้บริโภค โดยมีการขยายพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

ตลาดสีเขียว (Green Marketing) นับเป็นช่องทางที่สำคัญในการกระจายผลผลิตจากเกษตรกรในระบบสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์หรือระบบเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ประทานทิพย์ กระมล, 2557) และเป็นแนวคิดที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลาย Chen (2010) ได้กล่าววาทองค์กรต่าง ๆ ได้นำมาใช้เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านความแตกต่างของสินค้าและผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับ Porter and Van der Linde (1995, p. 130) อธิบายว่า จำนวนผู้บริโภคสีเขียวทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ผลิตสินค้าต้องไม่ใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตเพื่อเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญสินค้าและผลิตภัณฑ์ไม่มีการปนเปื้อนสารเคมี จึงเป็นเหตุผลสำคัญให้องค์กร หรือหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับตลาดสีเขียว นอกจากนี้ Yenipazarli (2012, p. 309) กล่าวว่า ตลาดสีเขียวจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องประกอบด้วยการปรับส่วนประสมทางการตลาดให้เป็นสีเขียว ภาครัฐให้การสนับสนุน และองค์กรต่าง ๆ เกิดความตระหนักในเรื่องการตลาดสีเขียว รวมถึงกลุ่มผู้บริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ตลาดสีเขียวจะนำมาซึ่งการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคและเป็นฟันเฟืองหนึ่งที่คอยขับเคลื่อนไปพร้อมกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต อย่างไรก็ตามจากการเติบโตทางเศรษฐกิจในอดีตที่ผ่านมาทำให้เกษตรกรหลายพื้นที่มุ่งการผลิตสินค้าเกษตรสู่การค้าเชิงธุรกิจแบบเน้นกำไรเป็นหลัก โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ที่เกษตรกรส่วนใหญ่เร่งทำการเกษตรที่ต้องพึ่งปุ๋ยและสารเคมี เพื่อเน้นปริมาณผลผลิต นอกจากสารเคมีจะมีต้นทุนที่สูง และที่สำคัญก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพผู้บริโภค อีกทั้งเกษตรกรผู้ผลิตต้องได้รับสารเคมีโดยตรงเข้าสู่ร่างกาย ก่อให้เกิดการเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาตนเองและทำให้เกษตรกรเป็นหนี้สินตามไปด้วย จากการดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดที่ได้ดำเนินการให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัยไร้สารพิษ แต่การผลิตยังไม่ได้รับความนิยมนอกจากเกษตรกรผู้ผลิตเท่าที่ควร อาจมีสาเหตุมาจากแหล่งรับซื้อมีพ่อค้าคนกลางเข้ามาลงทุนและรับซื้อผลผลิตโดยตรงกับเกษตรกร เกิดความเสี่ยงด้านราคา รวมถึงระบบการรวบรวม การขนส่งและลำเลียงสินค้าเกษตรจากตลาดเล็ก เช่น ตลาดริมปิงตลาดศรีนคร สู่ตลาดสินค้าเกษตรขนาดใหญ่ เช่น ตลาดไท และตลาดสี่มุมเมือง หรือที่วางขายในท้องตลาดทั่วไปโดยไม่มีมาตรการกีดกันสินค้าการเกษตรที่ใช้สารเคมีจึงเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรผู้ผลิตยังใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตสินค้าที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค กล่าวคือ เกษตรกรผู้ผลิตหวังพึ่งพ่อค้าคนกลาง โดย

ขาดกลไกการตลาดที่สร้างหลักประกันความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค และขาดการประสานเครือข่ายความร่วมมือที่ชัดเจน จึงก่อให้เกิดระบบตลาดหรือการค้าที่ไม่เป็นธรรมระหว่างราคาที่ไม่เหมาะสมกับเกษตรกรผู้ผลิต และคุณภาพสินค้าที่ปลอดภัยไร้สารพิษตกค้างที่ผู้บริโภคจะได้รับ

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาเครือข่ายตลาดสีเขียวในกระบวนการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายตลาดสีเขียวในการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรปลอดภัยที่สามารถเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมถึงการจัดการผลผลิตของเกษตรกร 2) หารูปแบบและพัฒนาระบบการจัดการตลาดสีเขียวในกระบวนการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรปลอดภัยที่เหมาะสมในปัจจุบันและอนาคต 3) ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนากิจกรรมการตลาดและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเครือข่ายตลาดสีเขียวของพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์เชื่อมโยงกับเครือข่ายความร่วมมือทุกระดับ

แนวคิดเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทานสีเขียว

แนวคิดระบบห่วงโซ่อุปทานสีเขียวหรือระบบโซ่อุปทานเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงโอกาสที่จะนำไปสู่แนวทางการบริโภคอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption) นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยอาศัยการผสมผสานระหว่างแนวคิดของเทคโนโลยีสะอาดและการลดปริมาณของเสียการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระบบห่วงโซ่อุปทานสามารถกระตุ้นตลาดผลิตภัณฑ์สีเขียวพร้อมกับเป็นการสร้างแรงกระตุ้นให้กับเกษตรกรผู้ผลิตปรับปรุงการดำเนินงาน เกิดความตระหนักในเรื่องการตลาดสีเขียว (Yenipazarli, 2012, p. 309) และผลิต

สินค้าที่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค

แนวคิดเกี่ยวกับตลาดสีเขียวและการจัดการความรู้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555, pp. 55-58) ได้อธิบายว่าตลาดสีเขียวเริ่มจากการส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับการบริโภคซึ่งมีแนวโน้มได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีโดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้สูงเนื่องจากผู้บริโภคเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการซื้อสินค้ามาให้ความสำคัญและห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อมและการรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้นซึ่งตลาดสีเขียวมีการดำเนินกิจกรรมการตลาดเพื่อการส่งมอบผลิตภัณฑ์และสินค้าให้กับผู้บริโภคได้โดยตรงกับความต้องการ เพื่อให้เกิดคุณค่าสูงสุดแก่ผู้บริโภค Kotler and Armstrong (2008, p. 49); Prakash (2002, p. 290); Yenipazarli (2012) และ กรัณย์พัฒน์ อัมประเสริฐ และอมรารัตนากร (2559) ได้สรุปว่าการปรับส่วนประสมทางการตลาดของตลาดสีเขียวโดยไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เช่น ไม่ใช้สารเคมีในกระบวนการผลิต และไม่ใช้ถุงพลาสติกสำหรับการบรรจุภัณฑ์ 2) ด้านราคา (Price) ควรมีการคำนึงถึงต้นทุนการผลิตกับต้นทุนสิ่งแวดล้อมอันจะนำไปสู่การกำหนดราคาที่แท้จริงต่อผู้บริโภค 3) ด้านการจัดจำหน่าย (Place) เช่น เลือกใช้รถขนส่งที่ประหยัดพลังงาน 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตลาดสีเขียวไปยังผู้ผลิตผู้บริโภค และผู้ประกอบการให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและตระหนักใส่ใจกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมผู้บริโภค สินค้า ผลิตภัณฑ์และบริการสีเขียว ซึ่งการจะสร้างความตระหนัก รับรู้ และเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมนั้นต้องมีกระบวนการจัดองค์ความรู้หรือการแลกเปลี่ยนความรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้นิยาม ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ ดังการศึกษาของ วิจารย์ พานิช (2558) ได้อธิบายว่าการจัดการความรู้หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มี 2 ประเภท ได้แก่ 1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้ง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งจึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม 2) ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายความร่วมมือในโซ่อุปทาน

ณัฐฉา ชนเสน (2557, หน้า 30-31) ได้อธิบายว่าระบบบริหารจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) หรือ SCM เป็นระบบการบริหารที่สนองความต้องการลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยการบริหารจัดการให้หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสามารถส่งมอบผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าไปยังผู้บริโภคที่ได้รับสินค้าตามที่ต้องการ ซึ่งแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่าองค์กรไม่สามารถแข่งขันได้โดยลำพัง แต่มีกระบวนการแข่งขันกันในรูปแบบของโซ่อุปทาน หรือการแข่งขันที่เป็นแบบเครือข่ายที่ต้อง

เกิดความร่วมมือกันทั้งภายในและระหว่างองค์กร เพื่อนำเสนอสิ่งที่ดี มีคุณภาพ และรวดเร็วให้กับลูกค้า สอดคล้องกับโกศล ดีศีลธรรม (2556) ที่ได้สรุปว่าการบูรณาการรูปแบบความร่วมมือทำงานร่วมกันได้แก่ ความร่วมมือกันภายใน (internal collaboration) ความร่วมมือกันระหว่างองค์กร (Inter-organization Collaboration) ความร่วมมือและประสานงานทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic collaboration) และการวางแผนพยากรณ์ร่วมกันและการเติมเต็ม (Collaborative Planning Forecasting and Replenishment) นอกจากนี้ Blanchard (2004, p. 8) ได้อธิบายว่าการทำงานร่วมกันและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อตอบสนองความต้องการบางอย่างตามที่กำหนด มีการรวมตัวของพลังงานในคน ๆ หนึ่งกับพลังงานคนอื่น ๆ ที่มีอยู่ เพื่อที่จะทำงานให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีการสร้างสรรค์และมีคุณภาพ (อัจฉรา จัยเจริญ, 2556)

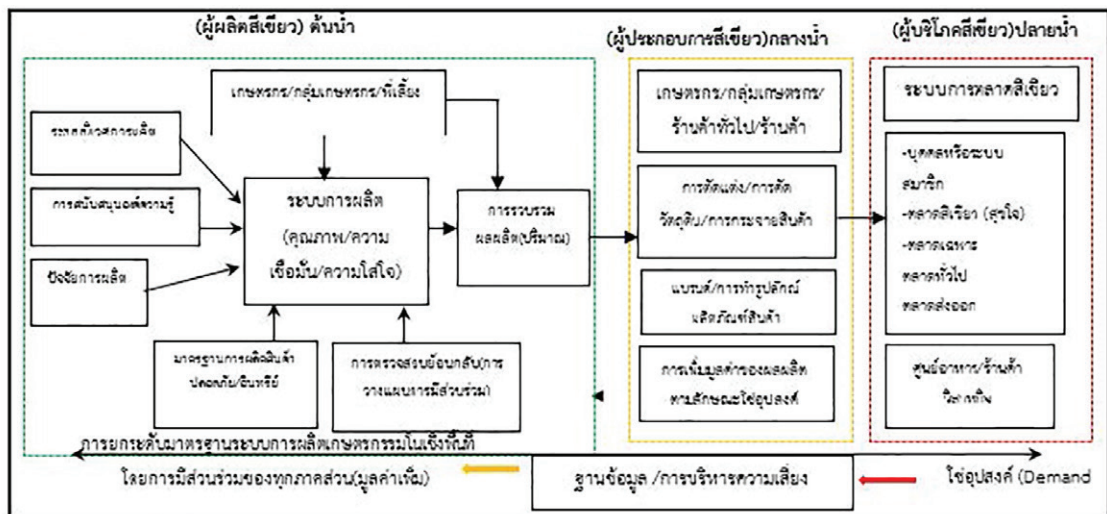
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรุช นวราช และคณะ (2554) ได้ศึกษาแนวทางในการยกระดับคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตรสู่สินค้าปลอดภัยและสินค้าเกษตรอินทรีย์ภายใต้การดำเนินงานในรูปของกลุ่มธุรกิจ 3 ระยะ คือ สร้างความเข้าใจ สร้างแนวความคิดการพึ่งพาและร่วมมือสามารถเชื่อมโยงระหว่างการผลิตและการตลาดอย่างยั่งยืนพบว่าการศึกษาแนวทางเกษตรปลอดภัยและมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ร่วมกับภาคีเป็นตลาดต้นแบบที่มีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ สร้างความรู้ ความเข้าใจและแรงจูงใจให้คนในสังคมสนใจเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ก่อให้เกิด “ตลาดสุขใจ” สามารถเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจแก่ภาคีที่เข้ามามีส่วนร่วมสอดคล้องกับการศึกษาของธิดารัตน์ ไชยมงคล และบุศรา ลัม นรินทร์กุล (2556) ที่สร้างความสำเร็จของการขยายผลของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการ

การผลิต การบริหารจัดการกลุ่มและการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ พระพัฒน์ พิสุทธี อินทวิโร (2557) พบว่า แนวคิดการทำเกษตรอินทรีย์ทำให้เกิดแนวคิดที่มุ่งแสวงหาทางออกให้แก่สังคมในด้านการเกษตร ได้มีทางเลือกใหม่เกิดขึ้นและการศึกษาของ ง่ายงาม ประจวบวัน (2557) พบว่าปัจจัยทางด้านเทคนิค (Technical factor)แล้ว

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (Economic factor) และปัจจัยทางด้านสังคม (Social factor) ก็มีผลต่อการปรับรูปแบบการผลิตสู่ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนก่อให้เกิดตลาดสีเขียว ที่มีผู้บริโภคต้องการเพิ่มขึ้น (Porter and Van der Linde, 1995, p.130); (Yenipazarli, 2012); Chen (2010); (ประทานทิพย์ กระมล , 2557); (กรณียพัฒน์ อัมประเสริฐ และอมรา รัตตากร, 2559)

กรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการ

โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายตลาดสีเขียวในระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ทีมนักวิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้วยการผสมผสานหล่อหลอมกิจกรรมภายในองค์กรและชุมชนตัวอย่าง ให้มีการตัดสินใจในแนวทางการพัฒนาและปฏิบัติที่ดีที่สุดโดยต้องมีการบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันและมีระบบบริหารจัดการร่วมกัน มีการแบ่งปันฐานข้อมูลร่วมกันผ่านกระบวนการสร้างเครือข่ายตลาดสีเขียวให้เกิดคุณค่าด้วยวิธีการร่วมกันผลิต (Co - production) และการร่วมกันสร้าง (Co - creation) ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างห่วงโซ่คุณค่าของการ

บูรณาการ (Integrated Value Chain) โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ด้วยวิธีการสุ่มเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และวิธีการสุ่มเลือกแบบบอกต่อหรือแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ซึ่งใช้กลไกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและศูนย์เรียนรู้ในการพัฒนาไปสู่การสร้างระบบเครือข่ายตลาดสีเขียว โดยทำการสุ่มเลือกอำเภอในเขตจังหวัดนครสวรรค์ แล้วกำหนดขอบเขต (Zone) กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้พิจารณาจากแกนนำเครือข่ายตามศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและศูนย์เรียนรู้เป็นสำคัญ ประกอบด้วย ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน แกนนำ/สมาชิกกลุ่มอาชีพ องค์กรภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคัดเลือก

จากการจำแนกวิสาหกิจชุมชนและศูนย์การเรียนรู้ในจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีศักยภาพด้านทุนทางสังคม แคนนำและความร่วมมือในความรับผิดชอบต่อการเข้าร่วมโครงการเป็นสำคัญ โดยหลักคิด Farmer Participatory Research(FPR) เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มเกษตรกร และใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พร้อมใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ทั้งนี้ได้ทำการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภครายย่อยในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ กระจายไปตามพื้นที่ต่าง ๆ 12 พื้นที่ ได้แก่ (1) ตลาดสดเรืองไทย อ.ลาดยาว (2) ตลาดหน้าค่ายจิรประวัติ มณฑลทหารบกที่ 31 (เสาร์ - อาทิตย์) อ.เมือง (3) ตลาดธีระชัย อ.บรรพตพิสัย (4) ตลาดนัดช้างไพรณีย์ (ตลาดบาย) อ.พยุหะคีรี (5) ตลาดสดนิยมตากฟ้า อ.ตากฟ้า (6) ตลาดสดเจริญผล อ.หนองบัว (7) ตลาดสดโกรกพระใต้ อ.โกรกพระ (8) ตลาดสดท่าตะโก อ.ท่าตะโก (9) ตลาดริมน้ำเจ้าพระยา อ.เมือง (10) ตลาดศรีนคร อ.เมือง (11) ตลาดนัดสุขขอบฟ้า (วันจันทร์) (12) ตลาดชุมชนในพื้นที่กลุ่มสมาชิกและบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้คณะนักวิจัยได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ผลิตที่สามารถเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเพื่อให้กลุ่ม เครือข่ายตลาดสีเขียวนครสวรรค์ จำนวน 4 กลุ่มหลัก ๆ คือ กลุ่มเกษตรพัฒนา (พืชชา) (เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน) กลุ่มเกษตรพัฒนาบ้านบึงราษฎร์ (พืชดำ) กลุ่มพระนอน (พืชวนชม) และกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรปลอดภัย (พืช) จากนั้นนำดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปซึ่ง การดำเนินการวิจัยนี้เป็นไปตามขั้นตอน ดังนี้

1. การประชุมวางแผนและประสานงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสร้างความเข้าใจและกำหนดทิศทางในแนวทางของโครงการ โดยมีกระบวนการในการวางแผนการทำงานร่วมกันตามการมอบหมายภารกิจของสมาชิกในกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมวิจัย

2. ศึกษาติดตามพฤติกรรมผู้บริโภคและสถานการณ์การขับเคลื่อนกระบวนการกลุ่มเครือข่ายการวางแผนการผลิต การพัฒนาระบบการรับรองคุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัย

3. การประสานงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงาน/องค์กร/ผู้ประกอบการ/ผู้บริโภคเพื่อการขยายผลเป็นแนวทางการพัฒนาเครือข่ายจากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภค รวมถึงภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่บนฐานองค์ความรู้และการจัดการด้านการผลิตด้านการตลาดและโลจิสติกส์ และมาตรฐานด้านการบริหารจัดการและความร่วมมือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น การอบรมการศึกษาดูงาน เป็นต้น

4. พัฒนาระบบการวางแผนการผลิตหรือฐานข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อสนับสนุนรูปแบบในการจัดการผลิตและการขยายช่องทางสินค้าปลอดภัยของกลุ่ม

5. การติดตามและประเมินผล การสังเคราะห์/ถอดบทเรียนร่วมกัน/เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์/ประสานความร่วมมือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและวางแผนทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาศถานการณ์ทางด้านผู้ผลิตจังหวัดนครสวรรค์ ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก อัตราเฉลี่ยร้อยละ 28.74 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของจังหวัด มีเนื้อที่ทางการเกษตรทั้งหมด 4,714,436 ไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่นา 2,867,371 ไร่ คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 60.82 พื้นที่พืชไร่ 1,570,998 ไร่ คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 33.32 ส่วนที่เหลืออีก 276,067 ไร่ คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ 5.86 เป็นพื้นที่ทางการเกษตรประเภท สวนพืชผัก เลี้ยงสัตว์และการประมง (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์, 2557) เมื่อศึกษาถึงชนิดถึงระบบการผลิตและผลผลิตของกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายตลาดสีเขียวพบว่า ผลผลิตส่วนใหญ่ เป็นประเภท

ข้าว พืชผัก ได้แก่ มะเขือ ตำลึง ผักหวาน จิง ข่า ตะไคร้ พริกขี้หนู แตงกวา ผักคะน้า ผักบุ้ง กวางตุ้ง ผักชี ผักกาดเขียวปลี ชะอม ข้าวโพดฝักสด มะเขือขาว ถั่วฝักยาว สะเดา มะนาว มะพร้าว ฯลฯ และระบบการผลิตสินค้าเกษตรยังไม่ได้รับรองมาตรฐานที่ผู้บริโภคยอมรับแต่อย่างใด ซึ่งแต่เดิมนั้น สมาชิกส่วนใหญ่ได้ ทำการเกษตรแบบไม่วางแผน ทำตามสมัยโบราณที่นิยมใช้เมล็ด ไร่ปุ๋ย ไร่ยา และไม่มีความรู้ด้านสารพิษต่าง ๆ โรคภัยไข้เจ็บ เรื่องสุขภาพ คุณค่าทางอาหารการทำเกษตรอินทรีย์ การแปรรูป การเพิ่มมูลค่าเกือบทุกด้าน ซึ่งทำให้มีปริมาณผลผลิตในแต่ละช่วงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการตลาดที่แท้จริง ทำให้กลุ่มสมาชิกไม่ทราบความต้องการของผู้บริโภค ผักปลอดภัย จนส่งผลให้ขาดโอกาสในด้านการตลาดและอำนาจในการต่อรองสินค้า

2. ผลการศึกษาสถานการณ์ทางด้านผู้บริโภคจากการศึกษากลุ่มผู้บริโภคที่บริโภคสินค้าสีเขียว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 และเพศชาย 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.25 อยู่ในช่วงอายุ 20 - 30 ปี มีสถานภาพแต่งงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 56 ได้รับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 152 ราย คิดเป็นร้อยละ 38 ราย ส่วนใหญ่ประกอบเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัวถึง 145 ราย คิดเป็นร้อยละ 34 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 - 20,000 บาทจำนวน 152 รายคิดเป็นร้อยละ 38 พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยของผู้บริโภคในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการแนะนำให้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย 386 คน คิดเป็น ร้อยละ 96.5 รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์และปลอดภัยจากโทรทัศน์ โดยมีกระบวนการการบอกกล่าว แนะนำให้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยจากบุคคลต่าง ๆ บุคคลในครอบครัว และเจ้าหน้าที่ทางราชการ ทั้งนี้สื่อโฆษณาทางทีวีเป็น

สื่อทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์มากที่สุด โดยนิยมซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยที่ซูเปอร์มาเก็ตและร้านที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะและใช้เวลาในการซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยไม่เกิน 30 นาที

3. ผลการศึกษา การพัฒนากลุ่มเกษตรกรโดยหลักคิด Farmer Participatory Research (FPR) จากการศึกษาสถานภาพกลุ่มเมื่อมีการสร้างความเข้าใจและการปลูกจิตสำนึกให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผลจากการดำเนินกิจกรรม แบ่งได้ 4 กิจกรรม ดังนี้

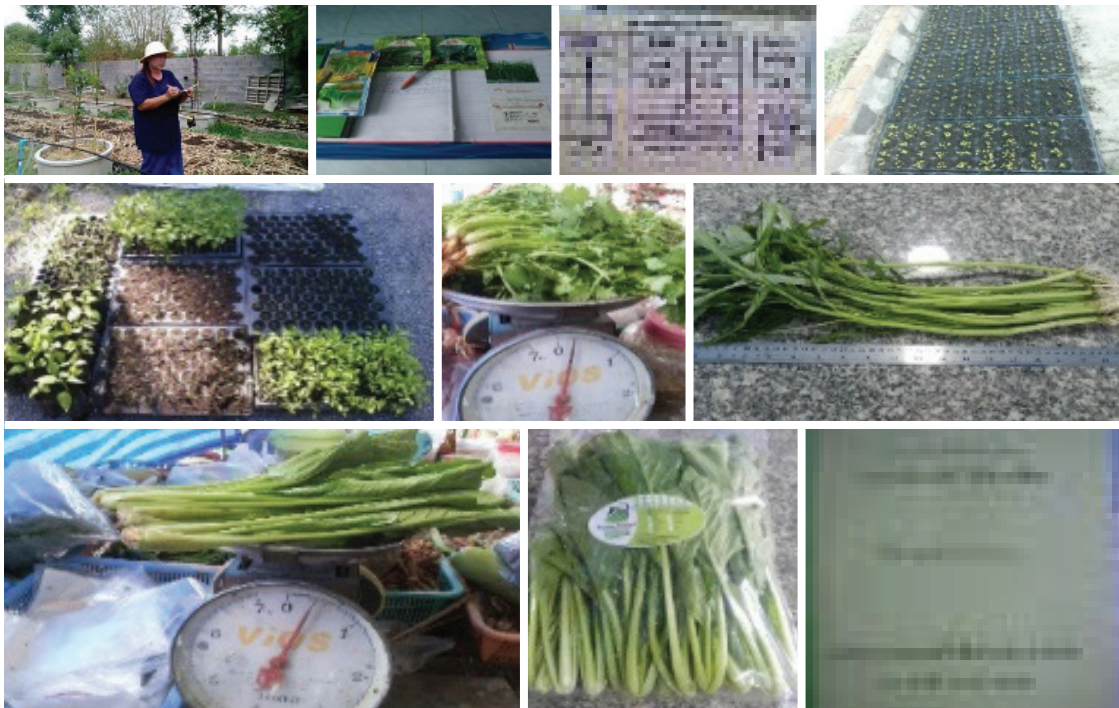
กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกเพื่อเป็นเจ้าของร่วมกันในโครงการและสร้างแรงกระตุ้นในการมีส่วนร่วมตามบริบทของชุมชน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาหนี้สิน จึงเกิดการจัดการกับปัญหานี้ ส่วนใหญ่จะผลิตเพื่อรับประทานเหลือจึงขายตามตลาดนัด ตลาดสดในท้องถิ่นเป็นหลักโดยเน้นขายแบบสดๆ ไม่สามารถกำหนดราคาได้จึงให้ทุกคนกำหนดเป้าหมายความคาดหวังได้แก่ ใครคือกลุ่มเป้าหมาย มีการผลิตเพื่อใคร และจะรับรองมาตรฐานได้อย่างไร

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมด้านการพัฒนาองค์ความรู้ อบรมและการศึกษาดูงานพบว่า สมาชิกกลุ่มเครือข่ายตลาดสีเขียวได้รับการอบรมและศึกษาดูงานด้วยการนำเกษตรกรแกนนำเครือข่ายเข้าร่วมศึกษาเรียนรู้ถึงกระบวนการผลิตตามแนวเกษตรปลอดภัย ณ กลุ่มวิสาหกิจร่วมทุน อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท และสวนสามพรานรีเวอร์ไซด์ จังหวัดนครปฐม รวมถึงได้นำผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์/การขอรับการรับรองคุณภาพ GAP, PGS จากศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรนครสวรรค์ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมสำรวจพื้นที่เป้าหมายและเพื่อการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนระบบการผลิต

สู่มาตรฐานเกษตรปลอดภัยพบว่า หลังจากได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงานรวมทั้งจัดอบรมสมาชิกได้เรียนรู้ด้านการตลาด การแพ็คเกจจิ้ง บรรจุหีบห่อ และได้ส่งเสริมให้แกนนำกลุ่มที่แบ่งเขตรับผิดชอบ ทำให้เกษตรกรบางคนได้ประสบการณ์สามารถเป็นแกนนำตัวอย่างที่จะเริ่มถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิต

และได้มีการทำมาตรฐานการผลิตผักปลอดภัย และทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจว่าผักที่ผลิตนั้นมีมาตรฐาน (GAP) สามารถนำมาใช้กับกระบวนการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ของตนเองและบอกเล่าต่อเกษตรกรอื่น ๆ ได้ดังภาพ 1

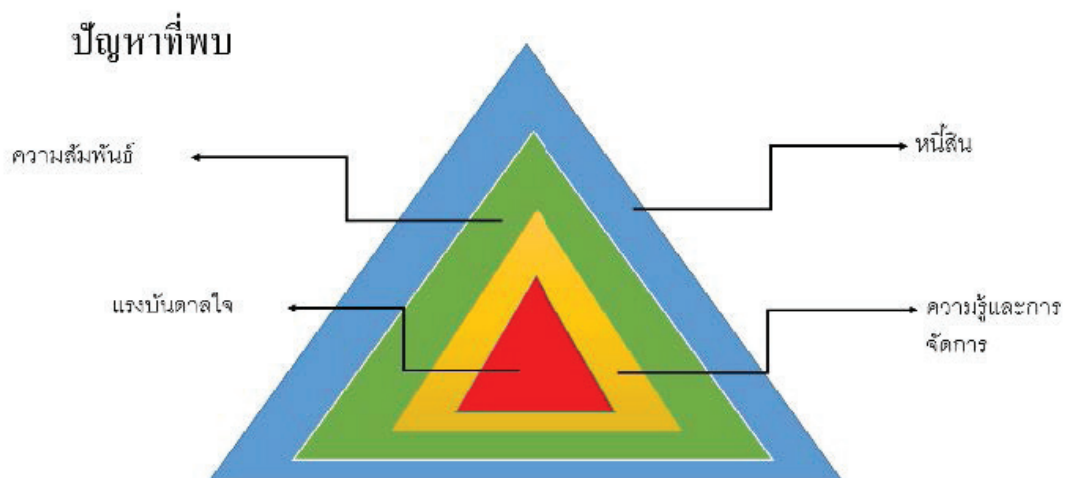
ภาพ 1 ผลจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

จากภาพ 1 ผลจากการลงมือปฏิบัตินี้เองมีผลทำให้เกษตรกรได้เรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่างที่สามารถนำมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาให้เกษตรกรได้อย่างแท้จริงด้วยหลักการหัวใจของการทำการเกษตรอินทรีย์ ตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตเช่นการทดลองการเพาะเมล็ดเลือกซื้อเมล็ดผักตามท้องตลาดร้านค้าเกษตรทั่วไป และสังเกตด้านข้างของถึงวิธีการเพาะปลูก จำนวนเมล็ดพันธ์ เพื่อที่นำไปคำนวณถึงผลผลิต และรายได้ที่จะเกิดขึ้น

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมด้านกระบวนการถอดบทเรียนกลุ่มเพื่อการสนับสนุนทางการตลาดและขับเคลื่อนสู่การเปิดตลาดสินค้าปลอดภัยพบว่า การขับเคลื่อนโครงการได้ต้นแบบการบริหารจัดการตลาดสีเขียวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จนเกิดเป็นชุมชนและสังคมการเรียนรู้เกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและศูนย์การเรียนรู้เป็นกลไกและเป็นแกนนำเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือทางการผลิตและการตลาดสีเขียวพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ซึ่งหลังจากการ

ส่งเสริมองค์ความรู้เพื่อเกิดเป็น “ฐานข้อมูลทางการตลาด” ด้วยวิธีที่ให้สมาชิกให้ปลูกบริโภคกินเอง เหลือขาย ลักษณะการขายให้สมาชิกมาแจ้งจดลงทะเบียน ผลผลิตว่าใครปลูกอะไร ประมาณการได้อันละเท่าไร มาเป็นฐานข้อมูลไว้ในกลุ่มเครือข่ายนอกจากนี้ผลจากการถอดบทเรียนในหลายมิติ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบและกระบวนการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตและวิธีคิดของเกษตรกรให้ตระหนักและคำนึงถึงการผลิต

สินค้าปลอดภัยและเกษตร กลุ่มเกษตรกรมีความคาดหวังในการต้องการความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากภาครัฐจากปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว โดยเฉพาะปัญหาเรื่องหนี้สิน สามารถสรุปได้เป็นแบบจำลองปัญหาที่สำคัญและเป็นอุปสรรคของการพัฒนาเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์พื้นที่นครสวรรค์ ดังภาพ 2

ภาพ 2 แสดงแบบจำลองปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา

จากภาพ 2 พบว่า 1) ปัญหาหนี้สิน เกิดจากพฤติกรรมการใช้เงินโดยไม่มีการวางแผนและขาดความเข้าใจในการบริหารเงิน 2) ปัญหาความสัมพันธ์ เป็นการขาดการทำงานแบบร่วมแรงสามัคคีกัน ขาดการช่วยเหลือกันแบบการรวมกลุ่ม 3) ความรู้และการจัดการ เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาและสร้างนวัตกรรมจากการบอกเล่า การทำตาม แม้ว่า จะมีประสบการณ์ที่ดีในการลงมือทำ แต่ไม่สามารถ

สรุปและสังเคราะห์ออกมาเป็นความรู้หรือเพื่อการพัฒนาได้ และ 4) แรงบันดาลใจ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรขาดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนานตนเองหรือแก้ปัญหาที่ยาก ๆ จึงทำให้ขาดการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาซึ่งจากการวิจัยได้สรุปเป็นแบบจำลองรูปแบบการมีส่วนร่วมในการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ดังภาพ 3

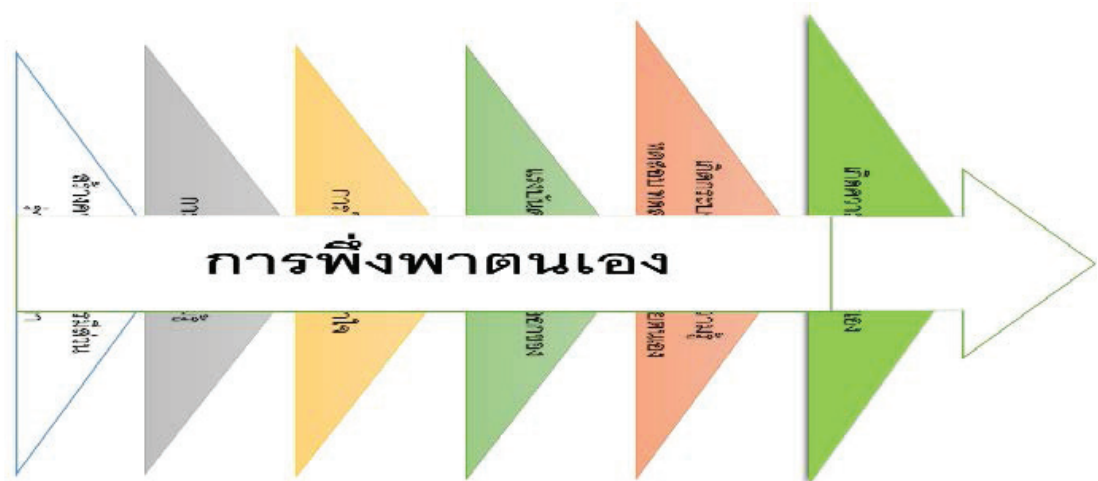

ทั้งนี้การคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เป็นเรื่องสำคัญ ผู้
วิจัยได้กำหนดรูปแบบ “ต้นน้ำโมเดล เป็นแบบจำลอง

จากภาพ 4 ต้นน้ำโมเดล เป็นปัจจัยที่สามารถใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาแบบยั่งยืน โดยเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ในการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เพื่อทำให้เกิด วัฒนธรรมการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง และการให้ความช่วยเหลือกัน และเมื่อมีการเปิดใจให้ความร่วมมือ จึงทำการจัดการองค์ความรู้ ให้ความรู้ความเข้าใจในปัญหาอย่างแท้จริงกับเกษตรกร และที่สำคัญคือ การสร้างกิจกรรมที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการหาทางออกของปัญหาให้เกิดขึ้น จึงจะสามารถทำให้เกษตรกร สร้างกระบวนการแสวงหาความรู้ จากการออกแบบการทดลอง และสามารถสังเคราะห์งานออกมาได้และพัฒนาต่อ จนเกิดสิ่งสำคัญที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนอย่างยั่งยืนคือ เกิดความ

ภาคภูมิใจจากความสำเร็จที่ค้นพบ นอกจากนี้การขับเคลื่อนที่สำคัญคือ การพึ่งพาตนเอง โดยเป็นแนวคิดที่สำคัญที่เป็นแกนของต้นสนโมเดล ซึ่งเมื่อเกษตรกรมีความคิดที่จะมุ่งมั่นพัฒนาตนเองและพร้อมที่จะพัฒนาแม้จะอยู่ท่ามกลางปัญหาต่าง ๆ ความมุ่งมั่นนี้ สามารถขับเคลื่อนกระบวนการทั้งหมดในต้นสนโมเดลได้จนถึงผลสำเร็จสุดท้าย ซึ่งต้นสนโมเดลเป็นผลที่ได้จากงานวิจัยโดยศึกษาจากกิจกรรมและจากจากเกษตรกรผู้ร่วมวิจัยที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเกษตรของตนเองได้สำเร็จ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ดังภาพ 5

ภาพ 5 แนวทางการพัฒนาความยั่งยืนสู่การพึ่งตนเอง “ต้นน้ำโมเดล”

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายตลาดสีเขียวพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบโดยใช้กรอบการวิเคราะห์ 4 ปัจจัย คือ 1. กระแสของมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรสีเขียว 2. กระแสการไหลข้อมูลข่าวสารของสินค้าเกษตรสีเขียว 3. กระแสเงินทุนและการบริหารความเสี่ยงของสินค้าเกษตรสีเขียวและ

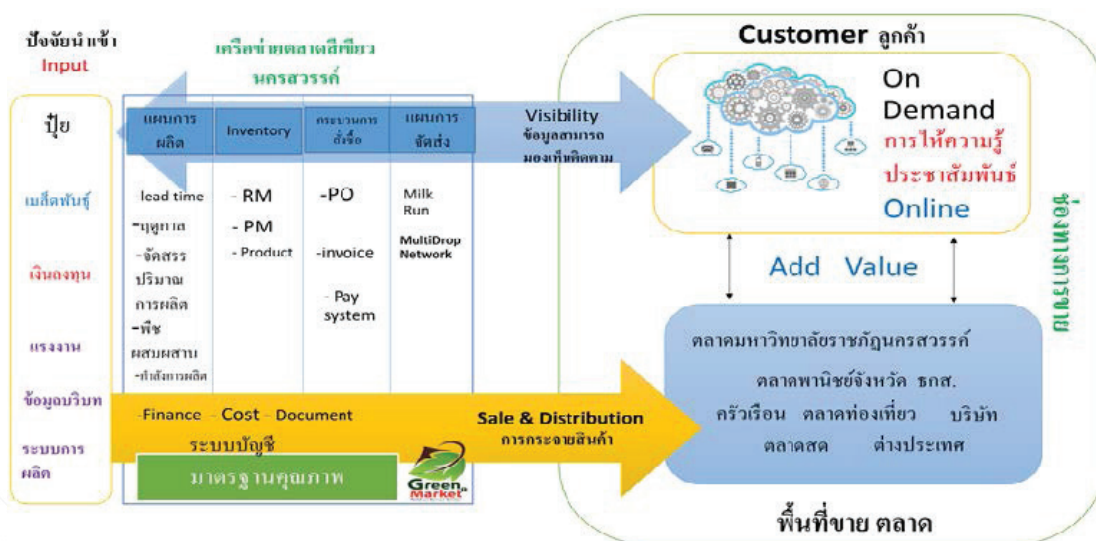
4. การเคลื่อนย้ายสินค้าของสินค้าเกษตรสีเขียวดังนี้
1. กระแสของมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรสีเขียว พบว่า การเพิ่มมูลค่าในแต่ละขั้นตอนของห่วงโซ่อุปทาน โดยได้มุ่งเน้นที่คุณภาพของผลิตภัณฑ์ระดับเกษตรปลอดภัยและมีเป้าหมายทำให้โซ่สั้นลงโดยการตัดพ่อค้าคนกลางออก การลดต้นทุนในแต่ละขั้นตอนของห่วงโซ่อุปทานการลดความสูญเสียของผลผลิต

ในห่วงโซ่อุปทานแต่ละขั้นตอนด้วยกระบวนการทดลองปฏิบัติและสร้างระบบการผลิต/การแปรรูปที่มีมาตรฐานและปลอดภัยและได้รับการรับรองมาตรฐาน (GAP) จากกรมวิชาการเกษตร 2. กระแสการไหลข้อมูลข่าวสารของสินค้าเกษตรสีเขียวพบว่า การพัฒนาระบบช่องทางสื่อสารยังไม่ครอบคลุมสมาชิกหรือกลุ่มผู้บริโภคโดยตรง แต่ได้ดำเนินการสื่อสารในแบบความคุ้นเคยด้วยแอปพลิเคชันและเทคโนโลยีทั่วไป

3. กระแสเงินทุนและการบริหารความเสี่ยงของสินค้าเกษตรสีเขียวพบว่า ได้มีการให้องค์ความรู้และสร้างกระบวนการแสวงหาความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากลุ่มเพื่อให้เกิดการป้องกันความเสี่ยงโดยที่สมาชิกกลุ่มเครือข่ายได้มีการสร้างความสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง ในระดับต้นน้ำพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์และเน้นการมีเวทีพูดคุยประจำเดือน 4 เดือน/ครั้ง เพื่อกำกับทิศทาง และติดตามความก้าวหน้าของกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ ที่เป็นเครือข่าย จึงเกิดกลไกในการจัดการความรู้ระดับต้นน้ำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงต่อความเสียหายในการผลิตรวมทั้งการวางแผนผลผลิต

4. การเคลื่อนย้ายสินค้าของสินค้าเกษตรสีเขียวพบว่า เป้าหมายของโครงการและการดำเนินการที่ผ่านมาได้ทำให้โซ่สั้นลง โดยการตัดพ่อค้าคนกลางออกผ่านการนำเสนอสินค้าในตลาดเฉพาะตลาดทั่วไปจนถึงตลาดโดยตรง (ผู้บริโภค) ซึ่งติดต่อกันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคภายในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียงโดยเบื้องต้นอาศัยบทบาทของตลาดถูกใจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรพัฒนา

กล่าวโดยภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงในห่วงโซ่อุปทาน คือ การทำให้ห่วงโซ่สั้นลง โดยเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถจัดการกิจกรรมได้ตลอดทั้งห่วงโซ่ด้วยตนเอง และสร้างเครือข่ายผู้ผลิต และผู้บริโภค เน้นการสร้างฐานผู้บริโภคที่มีแนวคิดเฉพาะคือ ห่วงใยสุขภาพและใส่ใจต่อการรักษาระบบนิเวศและยืดหยุ่นยอมรับกับความเป็นผลิตภัณฑ์สีเขียวที่แปรผันตามปัจจัยฤดูกาล รวมทั้งให้ความสำคัญต่อสุขภาพเป็นสำคัญ ซึ่งสองส่วนนี้สามารถเกิดรูปแบบตลาดที่สร้างการค้าที่เป็นธรรมเกิดเป็นนวัตกรรมเกษตรสีเขียวได้

ภาพ 6 กระแสห่วงโซ่อุปทานการเกษตรสีเขียวนครสวรรค์

จากภาพ 6 สามารถจะพัฒนาสู่นวัตกรรม การเกษตรสีเขียว โดยการพัฒนาระบบการขาย ซึ่งเป็น Demand เป็นจุดเริ่มต้นกระบวนการ เชื่อมโยงการขนส่ง และการวางแผนการผลิต โดยมีการ จัดระบบสอดคล้องกับการบริหารต้นทุน และฤดูกาล ของพืช โดยใช้ระบบ ERP และ Cloud System ในการบริหารจัดการเพื่อลดต้นทุนและลดความสูญเสีย ของเงินที่เกิดจากการผลิตที่เกินความต้องการ ซึ่งกลุ่ม เกษตรกรในระบบจะสามารถ จัดสรรแบ่งปัน ผลผลิต การขนส่ง เพื่อรองรับลูกค้า นอกจากนี้ต้นทุนรวมจะ ลดลงเมื่อมี การบริหารซัพพลายเชนที่ดียิ่งขึ้น ร่วม กัน และมีการสร้างและรับรองมาตรฐานการผลิตที่เป็น ที่ยอมรับ ดังนั้นระบบการบริหารจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ ทำให้การพัฒนาการเกษตรสีเขียว สามารถรักษาความ ยั่งยืนต่อไปได้ สรุปผลและอภิปรายผล

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับการ ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ระหว่าง ผู้ผลิตและตลาดสีเขียว โดยเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มสิน ค่าที่สามารถเชื่อมโยงคุณค่าภายใน และคุณค่าทาง โภชนาการ พร้อมทั้งพัฒนารูปแบบและกลไกการ บริหารจัดการตลาดสีเขียวในกระบวนการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทานสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตร อินทรีย์พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ที่เหมาะสมกับผู้ผลิต ผู้ประกอบการและผู้บริโภค โดยเน้นใช้วิธีการด้าน การจัดการความรู้และระบบฐานข้อมูลเครือข่ายตลาด สีเขียวที่เอื้อประโยชน์ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการ บริหารและการจัดการระบบตลาดสีเขียว

ผลการจากการดำเนินโครงการที่เน้นในลักษณะ เป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based Approach) โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เน้นการเปลี่ยนแปลงจากฐานราก คือ เกษตรกรหรือ ผู้ผลิตจากต้นน้ำ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การผลิต และมีการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ตาม เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นมาตรฐานที่กำหนด ขึ้นเอง เช่น ข้อตกลงของกลุ่มในระบบ PGSหรือ

มาตรฐานที่หน่วยงานกำหนดขึ้น เช่น มาตรฐานพืช เกษตรปลอดภัย (GAP) หรือ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (IFOAM) ผ่านกระบวนการปัจจัยแบบจำลองที่เรียก ว่า “ต้นน้ำโมเดล” ที่สามารถใช้เป็นแนวทางการแก้ ปัญหาแบบยั่งยืน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการสร้างความ สัมพันธ์ในการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เพื่อให้ เกิด วัฒนธรรมการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง และการ ให้ความช่วยเหลือกัน และเมื่อมีการเปิดใจให้ความ ร่วมมือ จึงทำการจัดการองค์ความรู้ ให้ความรู้ความ เข้าใจในปัญหาอย่างแท้จริงกับ เกษตรกร และที่สำคัญ คือ การสร้างกิจกรรมที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจใน การหาทางออกของปัญหาให้เกิดขึ้น จึงจะสามารถ ทำให้เกษตรกร สร้างกระบวนการแสวงหาความรู้ จาก การออกแบบการตลาด และสามารถสังเคราะห์งาน ออกมาได้และพัฒนาต่อยอด สู่การพึ่งพาตนเอง โดย เป็นแนวคิดที่สำคัญที่เป็นแกนของต้นสนโมเดล ซึ่งเมื่อ เกษตรกรมีความคิดที่จะมุ่งมั่นพัฒนาตนเองและพร้อม ที่จะพัฒนาแม้จะอยู่ท่ามกลางปัญหาต่าง ๆ ความมุง มั่นนี้ สามารถขับเคลื่อนกระบวนการทั้งหมดในต้นสน โมเดลได้จนถึงผลสำเร็จสุดท้าย ซึ่งต้นสนโมเดลเป็นผล ที่ได้จากงานวิจัยโดยศึกษาจากกิจกรรมและจากจาก เกษตรกรผู้ร่วมวิจัยที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนา ระบบการเกษตรของตนเองได้สำเร็จ สอดคล้องกับ การศึกษาของ กรณ์ย์พัฒน์ อิมประเสริฐ และ อมรา รัตตากร (2559); ประทานทิพย์ กระมล (2557); Yenipazarli (2012) ที่สรุปว่าผู้บริโภคในตลาดสีเขียว จำหน่ายผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตร อินทรีย์จะได้รับความนิยม และเป็นที่ต้องการของ ผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นแม้ว่าจะมีการจ่ายราคาสินค้าที่ เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในช่วง ระหว่างดำเนินการวิจัยทางโครงการได้เชิญหน่วย งานในจังหวัดมารับทราบผลดำเนินการหลายหน่วย

งาน เช่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 4 สำนักงานเกษตรจังหวัด พานิชย์จังหวัด และเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งเป็นลักษณะแจ้งเพื่อทราบและรับฟังข้อเสนอแนะ เมื่อสิ้นสุดการวิจัยแล้วโครงการควรสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงลึกต่อไปกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร และพาณิชย์จังหวัด ซึ่งอาจจะจัดดำเนินการในระดับจังหวัด เช่น การเข้าพบหน่วยงานหลักเพื่อสร้างความร่วมมือ (MOU) ร่วมกันขับเคลื่อนในลักษณะกำหนดเชิงนโยบายในระดับจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งการจะดึง User นั้นต้องมองในมุมว่าจะได้รับประโยชน์อะไรในการเข้ามาร่วมดำเนินการวิจัยหรือหลังสิ้นสุดการวิจัย ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยซึ่งมี 3 ระดับ ได้แก่

1) ระดับข้อมูล คือ การได้ข้อมูลใหม่ที่มีพร้อมในการเผยแพร่เพื่อรับทราบในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ตามกรอบประเด็นศึกษาที่โครงการวิจัยกำหนด 2) ระดับความรู้ คือ การนำความรู้ที่ได้นำไปใช้จริงในการพัฒนาเครือข่ายตลาดสีเขียวและ 3) ระดับกำหนดนโยบายและการส่งเสริม คือ การนำความรู้ที่ได้ไปกำหนดนโยบายและการส่งเสริมโดยภาครัฐที่เกี่ยวข้อง หรือ องค์กรที่เป็นหน่วยงานในการประสานงาน เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร อย่างไรก็ตามการศึกษาในอนาคตควรศึกษาถึงผลการเก็บเกี่ยวมูลค่าเพิ่มจากโซ่อุปทานด้วย กลุ่มเกษตรกรมีผลเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับปัจจัยต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรตลาดสีเขียว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร

เอกสารอ้างอิง

- กรณีย์พัฒน์ อิมประเสริฐ และอมรา รัตตากร. (2559). แนวคิดการตลาดสีเขียวเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**, 10(2), 134-143.
- โกศล ดีศีลธรรม. (2556). บทบาทอินเทอร์เน็ตในห่วงโซ่อุปทาน. บทความทั่วไป พฤศจิกายน – ธันวาคม 2556. ง่ายงาม ประจวบวันและคณะ. (2557). การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนชุมชนบ้านหลักเมตร ต. หุ้งขวาง อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด นครปฐม.
- ณัฐวุฒิ ธนเสน. (2557). การพัฒนาความร่วมมือในโซ่อุปทานระหว่างผู้ประกอบการผลิต ผู้ประกอบการศูนย์กระจายสินค้า และผู้ประกอบการค้าปลีก. **วารสารวิชาการคณะบริหารธุรกิจ**, 9(2), 27-41.
- ธิดารัตน์ ไชยมงคล และ บุศรา ลิ้มนิรันดร์กุล. (2556). แนวทางการขยายผลการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรหมู่บ้านโพธิ์ทองเจริญ ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. **Agricultural Sci. J.** 44(2), 153- 156.
- ณัฐวุฒิ ไผ่ผาด, สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ และ ชีรพัฒน์ สุทธิประภา. (2557). ผลจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อำเภอวังน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์. **แก่นเกษตร**. 42(3), 301-310.
- ประทานทิพย์ กระมล. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลผลิตเกษตรอินทรีย์และปลอดภัยในในตลาดเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่. **แก่นเกษตร**, 42(2), 227-234.
- พระพัฒน์พิสุทธิ์ อินทวิโร (วงเวียน). (2557). การทำนาข้าวอินทรีย์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ขาวนา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์, พุทธศาสนคณาจารย์มหาบัณฑิต (การบริหารจัดการคณะสงฆ์), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- วิจารณ์ พานิช. (2558). **การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง : Transformative Learnig**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์. (2557). **ข้อมูลผลผลิตทางการเกษตร**. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **รายงานการติดตามการประเมินผล การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และติดตามความก้าวหน้า ปีแรกของแผนพัฒนาฉบับที่ 11**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อรุณวรราช และคณะ.(2554). **โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน**. ภายใต้ชุดโครงการการ ขับเคลื่อน การพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม .สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- อัจฉรา จุ้ยเจริญ. (2556). **Synergy**. กรุงเทพฯ: แอคคอมแอนด์อิมเมจ อินเตอร์เนชั่นแนล.
- Chen, Y. S. (2010). The drivers of green brand equity : Green brand image, green satisfaction and green trust. **Journal of Business Ethics**,93(1), 307-319.
- Kotler, P. &Amstrong, G. (2008). **Principle of marketing**(12th ed.). New Jersey : Prentice Hall.
- Mintu, Alma T. &Lozada, Hector R. (1993). **Green marketing education : A call for action**. **Marketing Education Review**, 3(2), 17-25.
- Prakash, A. (2002). **Green marketing, public policy and managerial strategies**. Retrieved from <http://www.interscience.wiley.com>.
- Porter, M. E. & Linde, C. vander. (1995). Green and competitive : Ending the stalemate. **Harvard Business Review**, 73(5), 120-134.
- Yenipazarli, A. (2012). **Strategies for green product development**. A Dissertation Doctor of Philosophy Partial Fulfillment of The Requirements University of Florida.

ความมั่นคงทางด้านสุขภาพของครอบครัว:การประยุกต์ใช้ทฤษฎี PRECDE PROCEED Model The Sustainability of Family Health : An PRECDE-PROCEED Model Application

พัชรี วงศ์พันธ์¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้ทฤษฎี PRECDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (1999) กับความมั่นคงทางด้านสุขภาพของครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะขั้นตอนที่ 4 คือ การวิเคราะห์ทางการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง รวมถึงการดูแล แนะนำคนในครอบครัวให้มีความรู้ที่ถูกต้องในด้านสุขภาพปัจจัยเอื้อ ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึงบริการทางด้านสุขภาพ 4 ประการและปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในด้านการดูแลสุขภาพอนามัยที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพภายในครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นรากฐานสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดความมั่นคงสุขภาพในครอบครัว ทั้งยังจะส่งผลให้สุขภาพที่ดีทั้งทางกาย ทางปัญญา ทางจิตวิญญาณ และทางสังคม และทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งถ้าครอบครัวมีรากฐานที่แข็งแกร่งก็จะส่งผลให้คนในประเทศมีสุขภาพที่ดีด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ: ความมั่นคงทางด้านสุขภาพ; ทฤษฎี PRECDE-PROCEED Model

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
236 หมู่ 3 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จ.แม่ฮ่องสอน 58000
อีเมล: patcharee1115@gmail.com

THE SUSTAINABILITY OF FAMILY HEALTH : AN PRECDE-PROCEED MODEL APPLICATION

Patcharee Vongfun¹

Abstract

The purpose of this study is to make the practical use of Green and Kreuter's PRECDE-PROCEED Model: Educational Analysis (4th Step) for family health sustainability. The key factors are a) knowledge, b) beliefs, c) values, d) good attitudes towards one self's health care, and e) caring about one's families' understanding of taking health care. The contributory factors is having unrestricted access to the four health services. The additional factor is having social support for proper health care. In any case, the author would like to point to the significance of family health care because the strong foundation of sustainable health care is family. The family health care will promote better physical health, mental health, soul health, and social health and result in living happily in society. The family that lays a strong foundation will bring about the nation's citizens' good health.

Keywords: Health Sustainability; PRECDE-PROCEED Model

¹ Chiang Mai Rajabhat University, Maehongson College
236/3, Maehongson-Pai Road, Pangmu Sub-district, Maung District, Maehongson, Thailand, 58000
E-mail: patcharee1115@gmail.com

บทนำ

ปัจจุบันความเคลื่อนไหวในการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตเมื่อบรรลุเป้าหมายการมีสุขภาพดีอยู่เย็นเป็นสุขของสังคมไทยไม่ได้เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วยหรือเรื่องทางสุขภาพ

จำเพาะที่อยู่ในความรับผิดชอบของแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การสร้างสวัสดิภาพและหลักประกันของสังคม การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การพัฒนาการเมือง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งเสริมและเกื้อหนุนการปฏิบัติเพื่อสุขภาพที่ดีของสังคม การพัฒนาด้านจิตใจ ศิลปะ วัฒนธรรม การพัฒนาความรู้ กระบวนการศึกษาและการจัดการความรู้ การพัฒนาความตื่นตัวของพลเมืองและการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นต้น (การสัมมนาวิชาการประจำปี, 2548) ซึ่งการดูแลสุขภาพเป็นภูมิปัญญาที่ความคาดหวังที่จะให้มีสุขภาพดีครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีการตัดสินใจที่เหมาะสมและมีพัฒนาการแนวคิดจนสามารถสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว ซึ่งนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่สะท้อนถึงคุณภาพของประชาชน การที่ครอบครัวคาดหวังที่จะปราศจากโรคติดต่อต่าง ๆ และสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพหากมีการเจ็บป่วย จึงถือได้ว่าเป็น “ความมั่นคงด้านสุขภาพของครอบครัว” (ประเวศ วะสี, 2541) การกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ได้ศึกษาจากมาตรฐานและตัวชี้วัดระดับสากล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของประเทศทางตะวันตกรวมทั้งของ UNDP (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ) ซึ่งกำหนดองค์ประกอบความมั่นคงของมนุษย์ไว้ 7 มิติ และจากการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการจัดเวทีและการสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการจัดเวทีและการสำรวจความคิดเห็น ตลอดจนได้ให้ความสำคัญกับวิถีตะวันออกเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย พิจารณาทั้งใน

มิติคุณภาพชีวิตและมิติภัยคุกคาม กำหนดตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทั้งด้านความปลอดภัยจากความต้องการ (Freedom from want) โอกาสที่เท่าเทียม (Equal opportunities) และความปลอดภัยจากความกลัว (Freedom from fear) แต่มีข้อจำกัดตัวชี้วัดบางตัวไม่สามารถหาข้อมูลได้ จึงจำเป็นต้องเลือกใช้ตัวชี้วัดอื่นที่มีข้อมูลแทน ซึ่งทำให้ไม่สามารถสะท้อนความมั่นคงของมนุษย์ได้ตรงหรือชัดเจนเท่าที่ควร โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2547 และได้ใช้มาตรฐานความมั่นคงของมนุษย์ที่องค์ประกอบ 10 มิติ ได้แก่ ที่อยู่ อาศัย สุขภาพอนามัย การศึกษา การมีงานทำและรายได้ ความมั่นคงส่วนบุคคล ครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม สังคม-วัฒนธรรม สิทธิและความเป็นธรรม และการเมืองและธรรมาภิบาล (สำนักงานมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555)

ทั้งนี้ครอบครัวมีบทบาทสำคัญหลายประการซึ่งได้แก่

1. ครอบครัวเป็นเป้าหมายทางบุคลิกภาพและคุณลักษณะของสมาชิก การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างสมาชิกในครัวเรือนเดียวกัน มีการถ้อยแถลงค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ความเชื่อ ความศรัทธาและวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตจากสมาชิกคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง ตลอดจนมีการพักผ่อน สันทนาการ และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน บรรยากาศ และวิธีการอบรมเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอนการเป็นพ่อแบบ-แม่แบบ ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งโดยที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัว สิ่งแวดล้อมภายในครอบครัวไม่ว่าจะในทางบวกหรือในทางลบได้ค่อย ๆ หล่อหลอมพื้นฐานทางบุคลิกภาพและคุณลักษณะทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และจิตใจของสมาชิกในครอบครัวในรูปแบบต่าง ๆ มีผลต่อโดยตรงต่อการแสดงบทบาททางสังคมของสมาชิกในสถาบันอื่นต่อไป

2. ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานทางการศึกษาของสังคม ครอบครัวเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ ฝึกฝนและอบรมให้สมาชิกได้เรียนรู้ระเบียบสังคมหรือการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ทั้งอย่างเป็นทางการ (Formal) และไม่เป็นทางการ (Informal)

3. ครอบครัวสร้างคุณภาพชีวิต คุณลักษณะต่าง ๆ ที่บ่งชี้ถึงลักษณะของชีวิตที่มีคุณภาพข้างต้นนี้ ครอบครัวจะเป็นสถาบันที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดขึ้นกับชีวิตของสมาชิกในครอบครัวได้

4. ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานในการพัฒนาสังคม สถาบันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสังคมและชุมชน เช่นเดียวกับสถาบันทางสังคมอื่น ๆ วัฏจักรของการเกิด การเติบโต เข้าสู่วัยเรียน วัยทำงาน วัยแต่งงาน วัยเลี้ยงดูลูกของตนเอง วัยดูแลพ่อแม่เมื่อแก่ชราลง สอนและฝึกให้ทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ในฐานะต่าง ๆ ในครอบครัว หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การเข้าไปมีบทบาท ภาระ หน้าที่และมีความรับผิดชอบ ในฐานะสมาชิกของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ และ 5. ครอบครัวเป็นหน่วยวางรากฐานการปกครองในระดับต่าง ๆ ครอบครัวทำหน้าที่ปฐมนิเทศที่สำคัญที่สุดคือการให้กำเนิดเด็ก ให้การเลี้ยงดูผู้เยาว์ ให้การศึกษา สร้างคนให้รู้จักระเบียบสังคม ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้คนรุ่นหลังรับไว้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพสังคมของชนกลุ่มนั้น เด็กที่เกิดและเจริญเติบโตมาจากครอบครัวแบบใด ย่อมได้รับการถ่ายทอดแนวความคิด เจตคติและพฤติกรรมต่าง ๆ ติดมาจากครอบครัวเดิมไม่มากนัก และนำไปใช้ปฏิบัติในสังคมที่เขาอยู่อาศัย (ภิญโญ ทองดี, 2561)

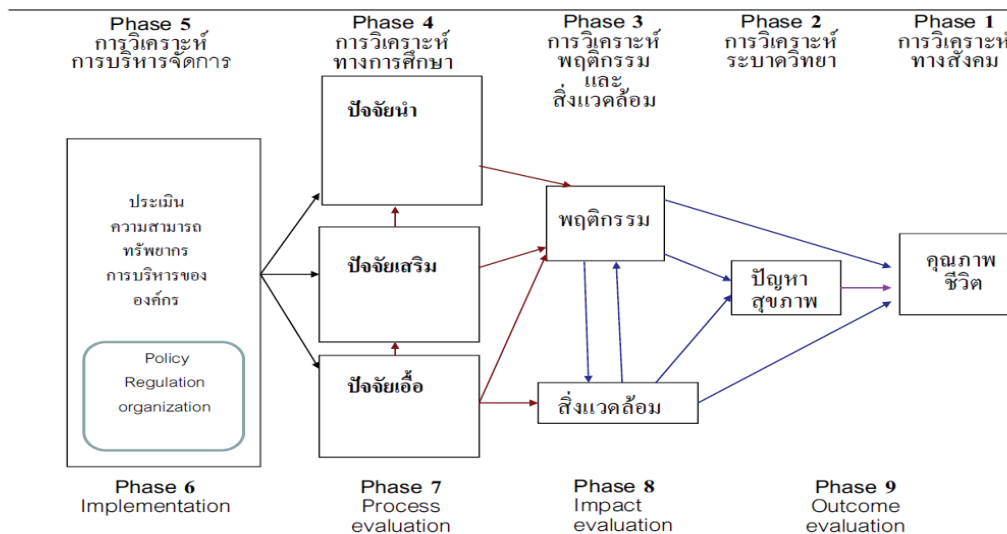
วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อประยุกต์ใช้ทฤษฎี PRECDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (1999) กับความมั่นคงทางด้านสุขภาพของครอบครัว

ทฤษฎี PRECDE-PROCEED Model

Lawrence and Marshall ได้สร้าง PRECDE-PROCEED MODEL ใช้วิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพ และสาเหตุของพฤติกรรมเพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาดำเนินงานและติดตามประเมินผล (Green & Kreuter, 1999) โดยที่แบบจำลองนี้ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นระยะของการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับปัจจัยนำ ปัจจัยเสริม และปัจจัยเอื้อ ในส่วนนี้เรียกว่า PRECDE (Predisposing Reinforcing and Enabling Constructs in Educational/Ecological Diagnosis and Evaluation) กระบวนการวิเคราะห์ใน PRECDE framework เป็นการวิเคราะห์ย้อนกลับ โดยเริ่มจาก outcome ที่ต้องการหรืออีกนัยหนึ่ง คือ คุณภาพชีวิตของบุคคล แล้วพิจารณาถึงสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสาเหตุที่เนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล การวิเคราะห์ประกอบอีกหลายขั้นตอน ส่วนที่ 2 เป็นระยะของการพัฒนาแผน ซึ่งจะต้องทำส่วนที่ 1 ให้เสร็จก่อนจึงจะทำส่วนที่ 2 นี้ประกอบด้วย นโยบาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ การควบคุมและประสานทรัพยากรที่จะเป็น 2 ประโยชน์ในการดำเนินงานตามแผนและการประเมินผล ส่วนนี้เรียก PROCEED (Policy Regulatory and Organizational Constructs in Educational and Environmental Development)

PRECDE-PROCEED Model เพื่อการวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพ โดยเริ่มต้นจาก เป้าหมายสุดท้ายที่อยากให้ เกิดขึ้น (outputs) ซึ่งตาม Model คือ คุณภาพชีวิต ขั้นตอนพื้นฐานในการวางแผนโครงการส่งเสริมสุขภาพ 6 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 6 เป็นการดำเนินงานตามแผน และในการประเมินผลอาจจะมีขั้นตอนที่ 7 หรือ 8 ขึ้นอยู่กับความจำเป็นเหมาะสมซึ่งจะกล่าวถึงขั้นต่าง ๆ ดังภาพ 1 ต่อไปนี้

ภาพ 1 PRECEDE-PROCEED Model

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ทางสังคม (Phase 1: Social Diagnosis) เป็นการพิจารณาและวิเคราะห์“คุณภาพชีวิต” ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์โดยการประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้อง หรือตัวกำหนดคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มเป้าหมายต่างๆเช่นผู้ป่วยนักเรียนกลุ่มคนวัยทำงานผู้ใช้แรงงานหรือผู้บริโภคสิ่งที่ประเมินได้ จะเป็นเครื่องชี้วัดและเป็นตัวกำหนดระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเป้าหมายนั้น

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทางระบาดวิทยา (Phase 2: Epidemiological Diagnosis)เป็นการวิเคราะห์ว่ามีปัญหาสุขภาพที่สำคัญอะไรบ้างซึ่งปัญหาสุขภาพเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสังคม หรือได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคมในขณะเดียวกันปัญหาสุขภาพก็มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเช่นกันข้อมูลทางระบาดวิทยาจะชี้ให้เห็นถึงการเจ็บป่วยการเกิดโรคและภาวะสุขภาพตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเจ็บป่วยและเกิดการกระจายของโรคการวิเคราะห์ทางระบาดวิทยาจะช่วยให้สามารถจัดเรียงลำดับความ

สำคัญของปัญหาเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานสุขศึกษาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ทางพฤติกรรม (Phase 3: Behavioral Diagnosis)จากปัจจัยปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 - 2 จะนำมาวิเคราะห์ต่อเพื่อหาสาเหตุที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป็นสาเหตุอันเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล และสาเหตุที่ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเช่นสาเหตุจากพันธุกรรมหรือสภาวะเศรษฐกิจเป็นต้นโดยกระบวนการสุขศึกษาจะให้ความสนใจประเด็นที่เป็นสาเหตุอันเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคลเป็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทางการศึกษา (Phase 4: Educational Diagnosis) ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคลเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนสุขศึกษา โดยขั้นตอนนี้จะแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ดังข้อมูลต่อไปนี้

4.1 ปัจจัยนำ (Predisposing Factors)

หมายถึงปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลหรือในอีกด้านหนึ่งปัจจัยนี้จะมีความพอใจ (Preference) ของบุคคลซึ่งได้มาจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Education Experience) ความพอใจนี้อาจมีผลทั้งในทางสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลปัจจัยซึ่งเป็นองค์ประกอบของปัจจัยนำได้แก่ความรู้เจตคติความเชื่อค่านิยมการรับรู้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึง สถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ (Socio-Economic Status) และอายุ เพศ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อการวางแผนโครงการทางสุขภาพ

ความรู้เป็นปัจจัยนำที่สำคัญในการที่จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมแต่การเพิ่มความรู้ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสมอไปถึงแม้ความรู้จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรม แต่ความรู้อย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพได้ จะต้องมียปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ได้แก่ การรับรู้ หมายถึง การที่ร่างกายรับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ผ่านมาจากประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งแล้วตอบสนองเอาสิ่งเร้านั้นออกมาเป็นลักษณะของจิตที่เกิดขึ้นจากการผสมกันระหว่างพวกประสาทสัมผัสชนิดต่าง ๆ และความคิดร่วมกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่การรับรู้เป็นตัวแปรทางจิตสังคมที่เชื่อว่ามีผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล รวมถึงความเชื่อ หมายถึง ความมั่นใจในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นปรากฏการณ์หรือวัตถุว่าสิ่งนั้นๆเป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นจริงให้ความไว้วางใจ เช่น แบบแผนความเชื่อทางสุขภาพ (Health Belief Model) ของBecker ซึ่งเน้นว่าพฤติกรรมสุขภาพจะขึ้นอยู่กับความเชื่อใน 3 ด้าน คือ ความเชื่อต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคหรือได้รับเชื้อโรคความเชื่อเกี่ยวกับความรุนแรงของสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและความเชื่อเกี่ยวกับผลตอบแทน

ที่จะได้จากการแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง

ลำดับต่อมา ค่านิยม หมายถึง การให้ความสำคัญให้ความสำคัญในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งค่านิยมของบุคคลก็ขัดแย้งกันเองเช่นผู้ที่ให้ความสำคัญต่อสุขภาพแต่ขณะเดียวกันเขาก็พอใจในการสูบบุหรี่ด้วยซึ่งความขัดแย้งของค่านิยมเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่วางแผนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วย และลำดับสุดท้าย เจตคติต่อการดูแลสุขภาพหมายถึง การที่นักเรียน มีความตระหนักเรื่องการดูแลสุขภาพว่ามีประโยชน์หรือมีโทษจึงรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่จะดูแลสุขภาพเพื่อการมีสุขภาพดีในอนาคตประกอบด้วย พฤติกรรมสุขภาพที่ดี 5 ด้านคือการบริโภคอาหารการออกกำลังกายการหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดและปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพการพักผ่อนและนันทนาการ

4.2 ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) หมายถึงสิ่ง

ที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลชุมชนรวมทั้งทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆได้และความสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับราคา ระยะทาง เวลา ฯลฯ นอกจากนั้นสิ่งที่สำคัญก็คือการหาได้ง่าย (Available) และความสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) ทั้งนี้ปัจจัยเอื้อ หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสามารถทำให้บุคคลสามารถใช้บริการสิ่งของและสถานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพได้ ดังนั้นปัจจัยเอื้อจึงเป็นสิ่งช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

4.3 ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) หมายถึง

ปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติหรือพฤติกรรมสุขภาพได้รับการสนับสนุนหรือไม่เพียงใดลักษณะและแหล่งของปัจจัยเสริมจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัญหาในแต่ละเรื่องเช่นการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนหรือสถานศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนปัจจัยเสริมที่สำคัญได้แก่เพื่อนนักเรียนครูอาจารย์หรือบุคคลในครอบครัวเป็นต้นปัจจัยเสริมอาจเป็นการกระตุ้นเตือนการให้รางวัลที่เป็นสิ่งของคำชมเชยการยอมรับ

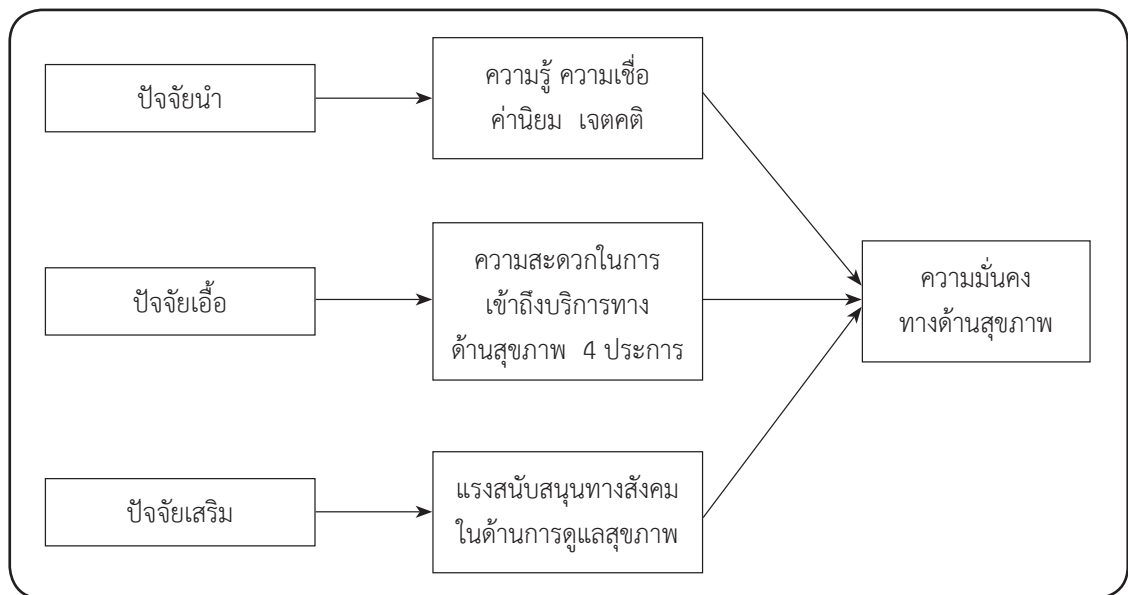
การเอาเป็นแบบอย่างการลงโทษการไม่ยอมรับการกระทำนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎระเบียบที่บังคับควบคุมให้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติตามก็ได้ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่น ที่มีอิทธิพลต่อตนเองและอิทธิพลของบุคคลต่าง ๆ นี่ก็จะแตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ โดยอาจจะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ก็ได้ การดำเนินงานในขั้นตอนการวิเคราะห์ทางการศึกษาจะเป็นการพิจารณาว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยนำปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริมนั้นมีปัจจัยเฉพาะอะไรบ้างที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพในลักษณะที่ต้องการได้ถ้าได้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เหมาะสม จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยจัดกลุ่มปัจจัยและความยากง่ายของการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้การวางแผนในขั้นต่อไปมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การเลือกกลยุทธ์ทางการศึกษา (Selection of Educational Strategies) เมื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมได้แล้วขั้นต่อไปจะเป็นการเลือกกลยุทธ์และเทคนิคในการดำเนินงานด้านสุขศึกษามาใช้ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านข้างต้นด้วยเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในที่สุดนอกจากนี้การกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงการผสมผสานเทคนิคกลวิธีด้านสุขศึกษาที่หลากหลายเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ทางการบริหาร (Phase 6: Administrative Diagnosis) ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินถึงปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ที่จะมีผลต่อการดำเนินโครงการที่ได้วางแผนไว้โดยปัจจัยดังกล่าวอาจมีผลทั้งในด้านบวกคือทำให้โครงการสำเร็จบรรลุเป้าหมายหรือมีผลตรงข้ามคือกลายเป็นข้อจำกัดของโครงการปัจจัยเหล่านี้ได้แก่งบประมาณระยะเวลาความสามารถของผู้ดำเนินการตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ ในองค์กรดังนั้นในการวางแผนเพื่อดำเนินงานสุขศึกษาใด ๆ จะต้องให้ความสำคัญกับขั้นตอนนี้ไม่น้อยไปกว่าในขั้นตอนอื่น ๆ และจะต้องมีการวิเคราะห์และพิจารณาให้ครอบคลุมทุกด้านเหมือนกับการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผล (Phase 7: Evaluation) ขั้นตอนนี้จะมีปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานโดยทั้งนี้ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินและดัชนีชี้วัดไว้อย่างชัดเจนแล้วการประเมินผลใน PRECEDE FRAMEWORK จะประกอบด้วย การประเมินใน 3 ระดับคือการประเมินโครงการหรือโปรแกรมสุขศึกษาการประเมินผลกระทบของโครงการหรือโปรแกรมที่มีต่อปัจจัยทั้ง 3 ด้านและท้ายสุดคือการประเมินผลลัพธ์ของโครงการที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล ซึ่งการประเมินในขั้นตอนนี้จะเป็นการดำเนินงานระยะยาว

ดังนั้นผู้เขียนจึงขอเสนอการประยุกต์ใช้ทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model เพื่อใช้เป็นแนวคิดการพัฒนาความมั่นคงทางสุขภาพของครอบครัว ดังภาพ 2 การประยุกต์ใช้ทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model

ภาพ 2 การประยุกต์ใช้ ทฤษฎี PRECDE-PROCEED Model

1. ปัจจัยนำ ในที่นี้หมายถึง การให้ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียมกัน การส่งเสริมให้คนในครอบครัวมีความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง รวมถึงการดูแล แนะนำคนในครอบครัวให้มีความรู้ที่ถูกต้องในด้านการสุขภาพได้

2. ปัจจัยเอื้อ ในที่นี้หมายถึง ความสะดวกในการเข้าถึงบริการทางด้านสุขภาพ 4 ประการดังต่อไปนี้

2.1 การส่งเสริมสุขภาพให้กับคนในครอบครัวแต่ละชุมชนมีร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บได้แก่ การให้สุขศึกษาในชุมชนเพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การป้องกันและควบคุมโรค การจัดบริการการป้องกันและควบคุมโรคให้ กับคนในชุมชนโดยอาศัยคนในชุมชน และโมเดลครอบครัวตัวอย่างด้านสุขภาพเป็นแกนนำรวมถึงการปรับปรุงการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม การจัดหาน้ำสะอาดสำหรับบริโภค การจัดการสุขาภิบาลอาหาร การกำจัดของ

เสียและพาหะนำโรค และการเฝ้าระวังโรคให้กับคนในชุมชน ทั้งนี้จะส่งผลให้คนในครอบครัวมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ได้

2.3 การรักษาพยาบาล โดยมีการบริการด้านการรักษาพยาบาล จัดบริการการรักษาพยาบาลให้ครอบคลุมทั้งในเขตเมืองและชนบท

2.4 การฟื้นฟูสุขภาพผู้ป่วย ได้แก่การจัดบริการฟื้นฟูสุขภาพทางร่างกายหลังจากเกิดการเจ็บป่วย เพื่อให้ร่างกายได้กลับเข้าสู่สภาพปกติอย่างเดิม และจัดบริการกายภาพบำบัดสำหรับผู้ป่วย เช่น ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุทำให้บางส่วนของร่างกายพิการ การฟื้นฟูสภาพทางจิตใจ ซึ่งสามารถจัดให้มีบริการสำหรับช่วยเหลือส่งเสริมสุขภาพจิตในกลุ่มผู้ป่วยให้อยู่ในภาวะปกติ รวมถึงให้มีบริการแนะนำปรึกษาสำหรับผู้ที่มิปัญหาการเจ็บป่วยด้วย

3. ปัจจัยเสริมในที่นี้หมายถึง การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในด้านการดูแลสุขภาพอนามัยที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจะมีการ

สนับสนุนหรือให้รางวัลครอบครัวตัวอย่างในด้านการดูแลสุขภาพได้อย่างดีและปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

อภิปรายผล

จากทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model (Green and Kreuter, 1999) ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาเฉพาะขั้นตอนที่ 4 การวินิจฉัยทางการศึกษา (Educational Diagnosis) นั้นเพราะการศึกษาทั้ง 3 ปัจจัยนี้เป็นการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมสุขภาพ หรือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในกระบวนการสุขศึกษาที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ แต่เป็นจุดอ่อนของงานสุขศึกษาที่ผ่านมาทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตามหลักพฤติกรรมศาสตร์นั้น พฤติกรรมสุขภาพจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) เป็นปัจจัยที่ช่วยในการสร้างแรงจูงใจ ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ปัจจัยนำนี้เป็นปัจจัยในตัวบุคคลได้รวมเอาสภาพการณ์ของแต่ละบุคคล ในด้านความรู้เจตคติ ความเชื่อค่านิยม และการรับรู้ทางสุขภาพที่สัมพันธ์กันกับแรงจูงใจภายในหรือกลุ่มคนที่จะนำไปสู่การกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล ปัจจัยประเภทนี้เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมักจะได้รับการให้ความรู้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และการสร้างค่านิยมที่บุคคลได้รับทั้งในทางตรงและทางอ้อม หรือจากการเรียนรู้ด้วยตนเองปัจจัย ดังกล่าวนี้อาจจะช่วยเหลือขัดขวางยับยั้งการเกิดหรือการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก็ได้แล้วแต่ระดับ และทิศทางของปัจจัยโดยทั่วไปแล้วการเพิ่มความรู้ไม่จำเป็นจะต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสมอไปเพียงแต่พบว่าความรู้และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันเท่านั้น แม้ว่าความรู้ด้านสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติด้านสุขภาพของบุคคล

และต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่มีอิทธิพลมากพอต่อการเกิดแรงจูงใจของบุคคลที่จะใช้ความรู้ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจประพฤติปฏิบัติหรือกระทำการต่าง ๆ ได้กล่าวโดยสรุปก็คือความรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแต่ความรู้อย่างเดียวยังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพค่านิยมด้านสุขภาพและค่านิยมในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน สุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสุขภาพของบุคคลเป็นส่วนสำคัญของพฤติกรรม ในบุคคลใดก็ตามถ้าค่านิยมต่าง ๆ สอดคล้องกันก็จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสูง แต่ถ้ามีการขัดแย้งกันของค่านิยมต่าง ๆ ก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่ำดังนั้นในการดำเนินงานสุขศึกษาจึงจำเป็นต้องพิจารณาหาวิถีที่เหมาะสมที่จะสร้างค่านิยมทางสุขภาพหรือลดความขัดแย้งกันระหว่างค่านิยมทางสุขภาพกับค่านิยมในด้านอื่น ๆ ให้มากที่สุดทัศนคติหรือเจตคติหมายถึงแนวโน้มของจิตใจความรู้สึกที่คงที่ ที่มีต่อหนึ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด เป็นผลมาจากการประสบการณ์ และความเชื่อที่สะสมกันมา และผ่านการประเมินคุณค่าในลักษณะของดีหรือไม่ดีโดยบุคคลนั้น ๆ แล้วทัศนคติทางสุขภาพส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะของความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน สุขภาพโดยมีการประเมินคุณค่าในเรื่องนั้น ๆ ด้วย ถ้าทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นในทิศทางใดพฤติกรรมหรือการกระทำจะเป็นไปทิศทางนั้น

2. ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) เป็นปัจจัยสนับสนุน หรือยับยั้ง ให้เกิดไม่ให้เกิดพฤติกรรมพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการสนับสนุนด้านต่าง ๆ (ไม่ใช่ปัจจัยด้านบุคคล) ดังต่อไปนี้ คือทักษะในการกระทำนั้น ๆ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในการกระทำต่าง ๆ ต้องอาศัยประสบการณ์ และมีทักษะทางสุขภาพที่มากอยู่เพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ขึ้นได้แหล่ง

ทรัพยากร มีบริการ อุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของพฤติกรรมอยู่อย่างเพียงพอ หากได้ความสามารถเข้าถึงบริการหรือทรัพยากร เช่น ค่าใช้จ่าย การเดินทาง ระยะทาง การเสียเวลา การยอมรับ

3. ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) เป็นการเสริมหรือแรงกระตุ้นให้กระทำเป็นปัจจัยภายนอกที่มาจากคนหรือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้นในเรื่องการยอมรับหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมสุขภาพนั้นสถานศึกษา ได้แก่ เพื่อน นักเรียน ครู บุคลากรอื่นในโรงเรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ฯลฯ ชุมชน ได้แก่ เพื่อนบ้าน บุคคลในครอบครัว บุคลากรสาธารณสุข กลุ่มอ้างอิงสถานพยาบาล ได้แก่ เพื่อนผู้ป่วย แพทย์ พยาบาล บุคลากรอื่นปัจจัยส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะของการกระตุ้นเตือน การยกย่องชมเชย การให้กำลังใจการเอาเป็นแบบอย่าง การดำเนินติดเียน การลงโทษ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้การวางแผนการดำเนินงานจึงต้องพิจารณาวิเคราะห์และใช้กลวิธีการสร้างหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงปัจจัยเสริมให้เกิดแรงจูงใจของบุคคลให้เกิดการกระทำหรือเกิดพฤติกรรมเป็นอย่างดี

ฉะนั้นที่ผู้เขียนได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model กับความมั่นคงทางด้านสุขภาพของครอบครัวทั้ง 3 ปัจจัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลสุขภาพของคนในครอบครัวเพื่อให้คนในครอบครัวมีความมั่นคงทางสุขภาพ ซึ่งความมั่นคงทางสุขภาพก็สอดคล้องกับการศึกษาของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต มีองค์ประกอบ 12 มิติ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย สุขภาพ อาหาร การศึกษา การมีงานทำและรายได้ครอบครัว ชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิทธิและความเป็น

ธรรม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน นั้นเอง (สำนักงานมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555)

บทสรุป

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าความมั่นคงทางด้านสุขภาพเป็นสิ่งสะท้อนถึงศักยภาพในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในชุมชนโดยเริ่มจากการดูแลสุขภาพอนามัยของคนในครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งถ้าคนในครอบครัวมีสุขภาพที่ดีแล้วย่อมส่งผลให้กับคนในชุมชนให้เกิดความตระหนักและรู้จักการใส่ใจการดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพหลังจากการเจ็บป่วย ซึ่งจะส่งผลให้มีสุขภาพที่ดีทั้งทางกาย ทางปัญญา ทางจิตวิญญาณ และทางสังคม และทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ข้อเสนอแนะ

การจะสร้างความมั่นคงทางด้านสุขภาพครอบครัวเป็นสิ่งที่ยากพอสมควร ทั้งนี้ควรมีการปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อทางด้านสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมให้กับคนในครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลต่อคนในชุมชนให้มีสุขภาพที่ดีต่อไปได้ แต่การที่จะสร้างความมั่นคงทางสุขภาพให้กับคนในครอบครัวได้นั้นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่สาธารณสุของค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา ผู้นำชุมชนฯ และที่สำคัญที่ตัวบุคคลเองต้องมีความตระหนัก รับรู้ถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพด้วย

ดังนั้นควรมีการสร้างองค์กรในการดูแลสุขภาพต่าง ๆ ให้เป็นรูปธรรม รวมถึงมีกิจกรรมเกี่ยวกับด้านสุขภาพให้กับคนชุมชน เพราะจะเป็น

แรงผลักดันและสร้างความตระหนักให้ประชาชนได้มากขึ้น ทั้งยังควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจว่าการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค การรักษายาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพของผู้ป่วยเป็น

เพียงหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของแต่ละบุคคล แต่ละครอบครัวที่ต้องรู้จักวิธีการดูแลเอาใจสุขภาพเพื่อจะส่งผลให้คนในครอบครัวมีความมั่นคงทางสุขภาพได้นั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

- การสัมมนาวิชาการประจำปี 2548. (2548). การสาธารณสุขท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์สู่ความเป็นเลิศทางสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเวศ วะสี. (2541). สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพ. ภิญญ โทองดี. (2561). ครอบครัวและสถาบันครอบครัว. ค้นจาก <http://www.human.cmu.ac/home/hc/ebook/006103/lesson1/01.htm>
- สำนักงานมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2555). ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2555. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- Green, L. W., & Kreuter, M. W. (1999). Health promotion planning an educational and ecological Approach. (3rd ed.). Toronto: Mayfield.

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด

ลักขมี งามมีศรี¹ และ นาทยา แพ่งศรีสาร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะเศรษฐกิจทางการเงินตามมุมมอง 6 มิติ จากแนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด และเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่มาก เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงิน รายงานกิจการประจำปี และการวิเคราะห์กลุ่มเทียบกับอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์เฉลี่ย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด และใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบเจาะจง

ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาในมุมมอง 6 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง พบว่าสหกรณ์มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนและอัตราเติบโตของหนี้ที่สูงขึ้น มีอัตราการเติบโตของทุนลดลง และเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์แล้วยังอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเสี่ยง นอกนั้นยังพบว่ามิติที่ 4 การทำกำไร มีหนี้สินต่อสมาชิกสูงขึ้น พร้อมกับมีอัตราเติบโตของทุนสำรองที่ลดลง อีกทั้งยังมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และมิติที่ 5 สภาพคล่อง พบว่าสหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และอัตราการหมุนเวียนของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานยังมีสภาพคล่องทางการเงินต่ำกว่าปีก่อน แสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 มิตินี้มีผลการดำเนินงานที่มีความเสี่ยง ส่วนมิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ พบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มิติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร พบว่าสหกรณ์มีอัตราเติบโตของธุรกิจสูงขึ้น และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ สุดท้าย มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจมีความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะจากด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน

คำสำคัญ: วิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย; ภาวะทางการเงิน ; สหกรณ์ออมทรัพย์ครู

¹ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ถนนสวรรค์วิถี ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
อีเมล: luxlex@hotmail.com

ANALYSIS OF THE FINANCIAL ECONOMY OF THE NAKHONSAWAN TEACHER SAVING COOPERATIVE LTD.

Laksamee Ngammeeesri¹ and Nataya Peangsisarn²

Abstract

This research aims to study the financial economy of the Nakhonsawan Teacher Saving Cooperative Ltd. using CAMELS analysis in 6 dimensions, compared to the average of the saving cooperative are huge. analyzes using secondary data from the financial statements, the annual report and peer group analysis with average ratios of cooperatives. samples used in the research were cooperative teacher Nakhonsawan limited to purposive sampling.

The result of the study shown as follows, for the capital strength, Saving Cooperative has a debt to equity ratio and the rate of growth of the debt of higher, the growth rate of capital decreases and compared with the average savings cooperatives remained at risk. It also found that fourth dimension earning sufficiency were in debt to members increased along with the growth of reserves less and it has a lower than average savings cooperatives and fifth dimension liquidity were cooperative with liquidity lower than the average of the savings cooperatives and the current rate of cash flow from operations is a financial liquidity lower than last year. This shows that the three-dimensional effect operations at risk. The second dimensional assets quality that remained good. For management capability of the cooperative have higher rates of growth. The final dimension impact on business risk from external factor, the interest rate of financial institution.

Keywords: CAMELS Analysis, Financial analysis, Teacher Saving Cooperative

¹ Department of Economics, Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University
398 Moo 9 Sawan Withi Rd. Tambol Nakhon Sawan Tok, Mueang District, Nakhon Sawan 60000
E-mail: luxlex@hotmail.com

บทนำ

สหกรณ์เป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวของบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน อาชีพเดียวกันหรือมีถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกัน รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ สถานะเป็นนิติบุคคล เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกทั้งหลาย ภายใต้หลักการช่วยตนเองและพึ่งพา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2552, หน้า 14) ยกย่องได้และความเป็นอยู่ของสมาชิกด้วยกัน วิธีการของสหกรณ์จึงเป็นที่ยอมรับเป็นสากลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รัฐบาลในหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาได้ใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศ สำหรับประเทศไทย ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 84 บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ข้อ (9) ส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์ให้เป็นอิสระ และการรวมกลุ่มการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตลอดทั้งการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อดำเนินกิจการด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นสหกรณ์จึงเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาท มีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพ ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ซึ่งภาครัฐใช้สหกรณ์เป็นตัวจักรที่สำคัญตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ระยะที่ 2 พ.ศ. 2507-2509 ส่วนที่ 2 บทที่ 6 ด้านการพัฒนาการเกษตรและการสหกรณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ซึ่งเป็น 1 ใน 6 ประเภทตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายสหกรณ์ และกระทรวงการคลังได้ประกาศให้สหกรณ์ออมทรัพย์คิดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมได้เช่นเดียวกับสถาบันการเงิน ตามประกาศกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2526 โดยสมาชิกแต่ละคนออมรายได้ฝากไว้กับสหกรณ์เป็นประจำสม่ำเสมอ

ในลักษณะการถือหุ้นและฝากเงิน นอกจากนั้น หากสมาชิกประสบความเดือดร้อนเกี่ยวกับการเงินก็สามารถช่วยเหลือได้โดยการให้กู้ยืม ซึ่งอัตราดอกเบี้ยจะต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น สมาชิกสหกรณ์ทั้งหมดจะเป็นผู้ที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกันและมีเงินเดือนประจำด้วย จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์เติบโตอย่างรวดเร็ว มีการก่อตั้งสหกรณ์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ปริมาณความต้องการทางการเงินของสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการออมทรัพย์หรือการกู้ยืมเงินมีจำนวนมากขึ้น มีการบริการและสวัสดิการที่ขยายออกไป และภาครัฐให้ความสำคัญกับสหกรณ์ออมทรัพย์มากขึ้น เพราะสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ใช่แค่เป็นสวัสดิการด้านการเงินแก่สมาชิก แต่ยังเป็นสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดสถาบันการเงิน และอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจได้จากผู้กู้ยืม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2526 ดังนั้น ผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ในปัจจุบันจึงต้องบริหารใน ลักษณะการบริหารที่เหมือนกับสถาบันการเงินประเภทธนาคารมากขึ้น ต้องเป็นนักวางแผน นักวิเคราะห์ทางการเงิน มีองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ ควบคู่ไปกับการบริหารโดยยึดหลักการ วิธีการ อุดมการณ์ของสหกรณ์อย่างมั่นคง แต่สหกรณ์มักมีปัญหาการดำเนินงานหลายด้าน โดยเฉพาะความอ่อนแอในเชิงธุรกิจ ที่ต้องเผชิญกับการแข่งขัน การค้าเสรี และส่วนใหญ่สหกรณ์ยังขาดผู้บริหารมืออาชีพที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารการเงินอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้บริหารของสหกรณ์ส่วนมากจะเป็นข้าราชการ ทำให้นวัตกรรมในองค์กรของรัฐมาใช้ จึงทำให้ความคล่องตัว รวมทั้งการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในกรอบที่จำกัดของระเบียบ ที่อาจล่าช้า ไม่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงและภาวะการแข่งขัน (อรรถพงศ์ พิระเชื้อ, 2554, หน้า 4-5)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์

ออมทรัพย์ครุฑนครสวรรค์ จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด เมื่อเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์ประเภทอื่นในจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 118 แห่ง (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์, 2559) จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลทางการเงินที่เพียงพอต่อการตัดสินใจของสมาชิกและวางแผนดำเนินงาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แคมลส์ (CAMELS Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้วัดภาวะทางการเงินและประสิทธิภาพในการบริหารที่สถาบันการเงินโดยเฉพาะสหกรณ์ในประเทศไทย สหรัฐอเมริกานิยมนำมาใช้ (พรพรพล พรหมมาศ และผุสดี บุญรอด, 2557, หน้า 903-904; Gilbert, Meyer, & Vaughan, 2002, p.8) เป็นการวิเคราะห์ถึงสภาพในปัจจุบันของสหกรณ์และพยากรณ์ถึงสภาพในอนาคต ตามมุมมอง 6 มิติ เพื่อจะช่วยให้เห็นถึงแนวโน้มของผลการดำเนินงานในแต่ละปีของสหกรณ์ และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสหกรณ์ต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาภาวะเศรษฐกิจทางการเงินตามมุมมอง 6 มิติ จากแนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์แคมลส์ (CAMELS Analysis) ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครุฑนครสวรรค์ จำกัด และเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่มีขนาดใหญ่

นิยามศัพท์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีคำนิยามศัพท์ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง สถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่ได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เป็นนิติบุคคลประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ให้บริการสมาชิกในการรับฝากเงิน และให้กู้ยืมเงิน ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ครุฑนครสวรรค์ จำกัด เป็นสหกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ หมายถึง การค้นหาความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ จากงบการเงิน เพื่อศึกษาว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างไรต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของสหกรณ์

การวิเคราะห์แคมลส์ หมายถึง รายงานทางบัญชีที่ปรากฏในงบการเงินของสหกรณ์ ที่ถูกนำมาหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน เพื่อประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการเงินของสหกรณ์ ตามมุมมอง 6 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหาร มิติที่ 4 การทำกำไร มิติที่ 5 สภาพคล่อง และมิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ

ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง ผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมดในประเทศไทย ที่รวบรวมโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา ใช้แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์แคมลส์ (CAMELS Analysis) ในการวิเคราะห์ภาวะทางการเงิน เพื่อเตือนภัยและเฝ้าระวังภาวะทางการเงิน ในมุมมอง 6 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหาร มิติที่ 4 การทำกำไร มิติที่ 5 สภาพคล่อง และมิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ

2. ขอบเขตเวลา ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางการเงิน ปี พ.ศ. 2557 และ 2558 ที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครุฑนครสวรรค์ จำกัด และกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ได้รวบรวมข้อมูลไว้

3. ขอบเขตพื้นที่ ศึกษาเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด และกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ได้ทำการรวบรวมข้อมูลไว้ และมีการบันทึกข้อมูลไว้ในระบบฐานข้อมูลเรียบร้อยแล้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลของการศึกษาวิจัย จะเป็นประโยชน์ทั้งในด้านวิชาการและการนำไปใช้ ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยนี้เป็นการพัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ทราบลักษณะของอัตราส่วนทางการเงินที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยลึกลงไป ในรายละเอียดของแต่ละส่วนทางการเงิน

2. ผลการวิเคราะห์ทางการเงิน สามารถใช้เป็นตัวพิจารณาเบื้องต้น ที่จะประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะฝ่ายบริหารของสหกรณ์ที่อาจจะได้ทราบถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดจากการเตือนภัย หรือภาวะยุ่งยากของสหกรณ์ เพื่อที่จะได้พิจารณาพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ได้

3. สมาชิกของสหกรณ์ ได้พัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ สามารถนำผลของการศึกษาวิจัยนี้มาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ในการทำธุรกรรมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่จะช่วยลดความเสี่ยงส่วนบุคคลได้

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

งบการเงิน เป็นรายงานทางบัญชีที่นักบัญชีจัดทำขึ้นเมื่อครบรอบระยะเวลาบัญชี เพื่อให้ทราบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทในรอบระยะเวลาที่ผ่านมา หรือในรอบปีที่ผ่านมา บริษัทจะจัดทำงบการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง ประกอบด้วย ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัทที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชี (ฐิตาภรณ์ สินเจริญรัตน์, 2554, หน้า 39-40) ซึ่งงบการเงินจะช่วยให้การตัดสินใจ

เชิงเศรษฐกิจ เพื่อแสดงถึงการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของบริษัทว่ามีความสามารถดีกว่าแผนที่วางไว้หรือไม่ หรือดีขึ้น แย่ลง และเห็นแนวโน้มในอนาคตผ่านเครื่องมือการวิเคราะห์งบการเงิน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการวิเคราะห์และตีความงบการเงินได้ชัดเจนมากขึ้น (วันเพ็ญ วศินารมณ, 2556, หน้า 16)

การวิเคราะห์งบการเงิน หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของกิจการโดยพิจารณาจากงบการเงิน เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการ ผ่านการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือต่าง ๆ พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริงที่ได้มาประกอบการตัดสินใจทางการเงิน ส่วนวิธีการวิเคราะห์งบการเงินจะมีหลายแบบ เช่น การวิเคราะห์ตามแนวดิ่งหรือแนวนอน การวิเคราะห์ตามแนวนอน และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยเฉพาะวิธีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เป็นวิธีที่ยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลายในการวิเคราะห์งบการเงิน เพื่อช่วยปรับปรุงการการบริหารสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพและมีความมั่นคงทางด้านการเงิน (Gibson, 2007; Misra & Aspal, 2013, p.37) ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์งบการเงินต้องนำมาแปลความหมายและประเมินผลการวิเคราะห์ที่จะทำให้เกิดทราบข้อเท็จจริงในการดำเนินงานขององค์กรได้อย่างชัดเจน (Guenther, 2005; Radebaugh & Gray, 2002)

สหกรณ์จัดได้ว่าเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่ง ที่มีวัตถุประสงค์ในการรับฝากเงินและให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยในอัตราใกล้เคียงกับธนาคารพาณิชย์ และให้กู้ยืมเงินได้เมื่อเกิดความจำเป็น ซึ่ง วรกร แซ่มเมืองปัก (2554, หน้า 45) ได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเฉพาะอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ (1) กลุ่มอัตราส่วนทางการเงินที่เรียกว่าคาเมลส์ (CAMELS) (2) กลุ่มอัตราส่วนทางการเงินที่เรียกว่าเพิร์ลส์ (PEARLS) และ (3) อัตราส่วนทางการเงินของ

สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย และ พรชพลพหุมาศ (2556) ได้ศึกษาและรวบรวมเครื่องมือวัดผลทางการเงินของสถาบันการเงิน ด้วยวิธีการวิเคราะห์งบการเงิน ได้แก่ (1) วิธีการ PATROL (2) วิธีการ ORAP (3) วิธีการวิเคราะห์คาเมลส์ (CAMELS Analysis) (4) วิธีการวิเคราะห์เพิร์ล (PEARLS Analysis) ซึ่งจากการศึกษาและรวบรวมวิธีการวิเคราะห์งบการเงินของทั้ง 2 รายดังกล่าวนี้จะพบว่าเครื่องมือวัดการดำเนินงานทางการเงินของสหกรณ์ที่นำมาใช้ตรงกัน คือ วิธีการวิเคราะห์คาเมลส์ กับวิธีการวิเคราะห์เพิร์ล แต่ผู้ศึกษาทั้ง 2 รายนี้ได้นำวิธีการวิเคราะห์คาเมลส์มาศึกษาใช้วิเคราะห์การดำเนินงานทางการเงินของสหกรณ์ เพราะวิธีการเพิร์ลนั้นเป็นวิธีการที่ใช้วัดสถานภาพทางการเงินของกลุ่มเครดิตยูเนียน และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีการกิจสำคัญในการกำกับดูแลและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการเงินให้กับสหกรณ์ ได้มีการทบทวนตัววัดผลการดำเนินงานทางการเงินทั้งวิธีการของคาเมลส์ และเพิร์ล เพื่อเป็นทางเลือกในการใช้เป็น เครื่องมือทางการเงิน สุดท้ายได้ข้อสรุปว่าวิธีการของคาเมลส์ให้ความเข้าใจและเหมาะสมกับสหกรณ์ อีกทั้งเป็นตัววัดที่แพร่หลายมายาวนาน เพราะมีความอิสระคล่องตัวในการใช้สูตรทางการเงิน มาปรับใช้อย่างหลากหลาย ในขณะที่เดียวกันก็ครอบคลุมมุมมองทั้งในแง่การบริหารการเงินและการบริหารงานแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งถือได้ว่าเป็นระยะเริ่มต้นของการวางรากฐานการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินสู่การสร้างระบบสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) และเป็นเครื่องมือการจัดอันดับเครดิต (Credit Rating) ให้กับสหกรณ์ในอนาคต (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2549)

วิธีการวิเคราะห์ทางการเงินคาเมลส์ (CAMELS Analysis) เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และประสิทธิภาพในการบริหารที่สถาบันการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้เพื่อ

สถานการณ์ความเสี่ยงที่สำคัญและจำเป็นต้องเตือนภัยทางการเงินให้แก่สหกรณ์ภายในเวลาที่เหมาะสม เป็นตัว ส่งสัญญาณเตือนภัยให้ผู้บริหารสหกรณ์ได้ทราบภาวะเศรษฐกิจของสหกรณ์ให้สามารถวางแผนงานเพื่อรับสถานการณ์ได้ทันเวลา รวมถึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ เสนอผลการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจพร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อการเฝ้าระวังทางการเงินของสหกรณ์ลดความเสี่ยงและป้องกันมิให้เกิดผลเสียหาย และสามารถสร้างตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานอย่างเป็นรูปธรรมสำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2549, หน้า 2) วิธีการวิเคราะห์คาเมลส์จะพิจารณาในมิติ 6 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 ด้านความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital adequacy : C) มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset quality : A) มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหารคุณภาพการบริหาร (Management capability : M) มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไร (Earnings ability : E) มิติที่ 5 สภาพคล่อง (Liquidity position : L) มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ (Sensitivity : S) (Ferrouhi, 2014, pp. 622-623) และผลการวิเคราะห์คาเมลส์สามารถนำไปเทียบเคียงกับข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์เฉลี่ย (Peer Groups) หรือวิเคราะห์กลุ่มเทียบเคียง (Peer Group Analysis) เพื่อการตีความหมายข้อมูลจากงบการเงินให้มองเห็นภาพของฐานะการเงินและโครงสร้างการเงินว่ามีจุดอ่อนและจุดแข็งทางการเงินอย่างไร เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจทางการเงินและการบริหารงานของสหกรณ์เอง รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาชิก ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้สอบบัญชี (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559)

พรรัตน์ ลีนัยม (2553) ศึกษาโครงสร้างทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์อมรินทร์วิสุทจำกั และวิเคราะห์งบการเงิน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์คาเมลส์ ร่วมกับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารการเงิน

ของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยเปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ของสหกรณ์ที่ศึกษา กับอัตราส่วนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคเอกชนในประเทศไทย ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงิน ระหว่างปี พ.ศ. 2549 ถึง 2552 พบว่า แหล่งเงินทุนหลักที่เข้ามาจากภายในของสหกรณ์เอง มีการก่อหนี้สินจากภายนอกมีปริมาณน้อยมาก ความสามารถในการบริหาร พบว่า การเพิ่มปริมาณธุรกิจและสมาชิกส่วนประสิทธิภาพการทำการกำไรของสหกรณ์ที่ศึกษายังค่อนข้างต่ำ และมีความเสี่ยงในเรื่องของสภาพคล่องน้อยมาก

พรพรพล พรหมมาศ (2556) ศึกษาการวิเคราะห์ภาวะทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรโดยประยุกต์ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย 6 มิติ ร่วมกับการหาความสัมพันธ์และการแบ่งประเภทข้อมูลในการสร้างแบบจำลองการวิเคราะห์ภาวะทางการเงิน จากข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ตั้งแต่ ปีงบประมาณ 2552-2556 เพื่อให้สหกรณ์สามารถรู้ถึงสภาพทางการเงินของตนเอง และยังสามารถเทียบเคียงกับสหกรณ์อื่น ๆ ผ่านข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์ ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ที่ได้มีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า .95 และจากการทดสอบความถูกต้องของ แบบจำลองแบบไขว้ 10 ส่วนพบว่าแบบจำลองการวิเคราะห์ภาวะทางการเงินที่สร้างขึ้นมีความแม่นยำถึงร้อยละ 98.71 ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าการวิเคราะห์ภาวะทางการเงินของสหกรณ์โดยประยุกต์ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย 6 มิติ สามารถวิเคราะห์ภาวะทางการเงินของสหกรณ์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

วิภารัตน์ สอนวิสัย (2554) ทำการประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครุระนอง จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2549-2553 โดยการประยุกต์ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย 6 มิติ ร่วมกับข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์เฉลี่ย ผลที่ได้ คือ ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์เห็นถึงแนวโน้มผลดำเนินงานใน

แต่ละปีของสหกรณ์ และสามารถนำเอาข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปกำหนดทิศทางของสหกรณ์ต่อไปได้ และเรวดี ศิลาแก้ว (2555) ศึกษาต้นแบบสหกรณ์การเกษตรในการบริหารสหกรณ์โดยใช้ข้อมูลทางบัญชี โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีคามาเลสในมุมมอง 6 มิติ พบว่า ข้อมูลทางบัญชีสามารถนำมาทำการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินในแต่ละมิติได้ สามารถบ่งบอกถึงขีดความสามารถในการบริหารงานของสหกรณ์ ความสามารถในการทำการกำไร การบริหารเงินทุน และสินทรัพย์ รวมถึงสภาพคล่องของสหกรณ์ได้

Kabir and Dey (2012) ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยมาประยุกต์ใช้กับธนาคาร เพื่อเปรียบเทียบสถานภาพทางการเงินของธนาคาร 2 แห่ง คือ ธนาคาร IFIC และ ธนาคาร EXIM โดยต้องการทราบว่าธนาคารทั้ง 2 แห่งนี้มีประสิทธิภาพทางการเงินเป็นอย่างไรตามหลักของหลักการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย พร้อมกับ Prasad & Ravinder (2012) นำวิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยมาวิเคราะห์และวัดผลการดำเนินงานของธนาคารในอินเดีย 20 แห่ง และทำการเรียงลำดับธนาคารที่มีผลการดำเนินงานดีที่สุดจากมากไปน้อย และ Ferrouhi (2014) ได้ใช้วิธีการของคามาเลส ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสถาบันการเงินรายใหญ่ของโมร็อกโกในช่วงปี 2544 - 2554 เพื่อจัดอันดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารทั้ง 6 มิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในลักษณะการวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Analysis Studies) เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ตามแนวคิดและทฤษฎีคามาเลส โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครุระนอง จำกัด เป็นการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครุ

นครสวรรค์ จำกัด และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 เริ่มจากการวิเคราะห์ขนาดของสหกรณ์ออมทรัพย์นครสวรรค์ จำกัด ว่าจัดเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ ตามเกณฑ์ตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ขนาดสหกรณ์ ซึ่งกำหนดไว้ 3 ตัวแปร และตามน้ำหนัก ได้แก่ ด้านสมาชิก น้ำหนัก 3 ทุนดำเนินงาน น้ำหนัก 4 และรายได้ธุรกิจ น้ำหนัก 5 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559) ดังนั้น การวิเคราะห์ขนาดของสหกรณ์ออมทรัพย์นครสวรรค์ จำกัด พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์นครสวรรค์ จำกัด มีคะแนนรวม 12 ถูกจัดให้เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก

3.2 นำข้อมูลจากงบการเงินและรายงานประจำปีของออมทรัพย์นครสวรรค์ จำกัด ในปี พ.ศ. 2557 และ 2558 มาทำการวิเคราะห์ตามแนวคิดและทฤษฎีของคามาเลสส์ ตามมุมมอง 6 มิติ

3.3 ผลลัพธ์ที่ได้จากทั้ง 6 มิติ นำมาแปลความหมาย โดยอ่านค่าผลลัพธ์ที่คำนวณได้เทียบเคียง

กับผลลัพธ์ในอดีตที่ผ่านมา

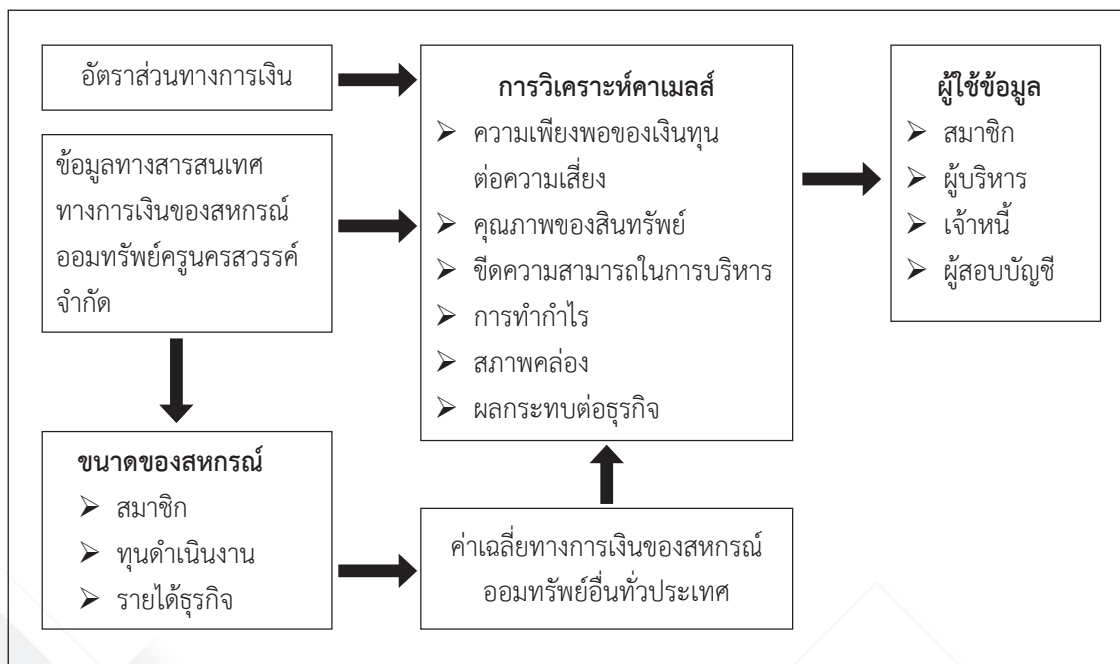
3.4 นำผลลัพธ์จากที่คำนวณได้มาเทียบเคียงกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นทั้งระบบทั่วประเทศที่มีขนาดเดียวกัน ในปี 2558 (peer group 2515) ที่นำข้อมูลมาจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยมีเกณฑ์วัดผลการวิเคราะห์ในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับดีมาก ระดับดี ระดับพอใช้ ดังต่อไปนี้ (ศิลป์ชัย รักษาพล, 2554)

ดีมาก หมายถึง ดีกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ในระดับเดียวกัน

ดี หมายถึง มีค่าเท่ากับหรือใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ในระดับเดียวกัน

พอใช้ หมายถึง น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ในระดับเดียวกัน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์นครสวรรค์ จำกัด แสดงได้ดังภาพ 1

ภาพ 1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน สามารถสรุปผลตามมิติต่าง ๆ ได้ดังนี้

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

(1) อัตราหนี้สินต่อทุน สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด มีอัตราหนี้สินต่อทุนปี 2557 เท่ากับ 1.40 เท่า ปี 2558 เท่ากับ 1.50 เท่า แสดงว่าสหกรณ์มีสภาพหนี้สินสูงกว่าเดิม และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 เท่ากับ 1.17 เท่า แสดงว่าสหกรณ์มีสภาพหนี้สินสูงกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

(2) อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด มีอัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์ ในปี 2557 กับปี 2558 เท่ากัน คือเท่ากับ 0.03 เท่า และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 เท่ากับ 0.04 เท่า แสดงว่าสหกรณ์มีความเข้มแข็งของเงินทุนใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์ดี

(3) อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าร้อยละ 12.64 โดยปี 2558 มีค่าร้อยละ 4.53 แสดงถึงการเติบโตของทุนสหกรณ์มีอัตราลดลง และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 ที่มีค่าร้อยละ 9.84 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

(4) อัตราเติบโตของหนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ปี 2557 มีเท่ากับร้อยละ 1.99 โดยปี 2558 มีค่าร้อยละ 11.98 สหกรณ์มีการเติบโตของหนี้สูงขึ้น และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าร้อยละ 7.94 แสดงว่าสหกรณ์มีการจัดหาเงินทุนจากภายนอกมากกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

(5) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ปี 2557 มีค่าร้อยละ 5.96 ปี 2558 มีค่าร้อยละ 6.49 สหกรณ์มีการบริหารผลตอบแทนแก่สมาชิกได้ดีขึ้น และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าร้อยละ 7.20 แสดง

ว่าสหกรณ์มีผลตอบแทนส่วนผู้ถือหุ้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

(1) อัตราลูกหนี้ค้างชำระ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าร้อยละ 0.14 ปี 2558 มีค่าร้อยละ 0.12 สหกรณ์มีหนี้ที่ค้างชำระไม่ได้ตามกำหนดลดลง และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าร้อยละ 2.21 สหกรณ์มีการบริหารการจัดเก็บหนี้จากลูกหนี้ได้ดีกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

(2) อัตราหมุนของสินทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่า 0.06 รอบ ปี 2558 มีค่า 0.06 เท่ากัน และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่า 0.05 รอบ สหกรณ์มีการใช้สินทรัพย์สร้างรายได้ได้ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์ดี

(3) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าร้อยละ 2.41 ปี 2558 มีค่าร้อยละ 2.64 สหกรณ์ใช้สินทรัพย์ในการก่อให้เกิดกำไรจากการดำเนินงานมากกว่าปีก่อน และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 ที่มีค่าร้อยละ 3.30 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

(4) อัตราเติบโตของสินทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าร้อยละ 5.81 ปี 2558 มีค่าร้อยละ 8.15 สหกรณ์มีอัตราเติบโตของสินทรัพย์สูงขึ้น และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าร้อยละ 8.80 สหกรณ์มีอัตราเติบโตของสินทรัพย์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

มิติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร

อัตราการเติบโตของธุรกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าร้อยละ -18.77 ปี 2558 มีค่าร้อยละ 6.63 สหกรณ์มีอัตราเติบโตของ

ธุรกิจสูงขึ้น และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าร้อยละ 2.63 สหกรณ์มีอัตราเติบโตของธุรกิจสูงกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

มิติที่ 4 การทำกำไร

(1) กำไรต่อสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าเท่ากับ 24,289.89 บาท/คน ปี 2558 เท่ากับ 29,215.23 บาท/คน สหกรณ์มีการสร้างรายได้เพื่อตอบแทนแก่สมาชิกในอัตราที่สูงขึ้น และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าเท่ากับ 22,932.89 บาท/คน สหกรณ์สามารถสร้างรายได้เพื่อตอบแทนสมาชิกได้ดีกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

(2) เงินออมต่อสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าเท่ากับ 557,775.34 บาท/คน ปี 2558 เท่ากับ 601,256.85 บาท/คน สมาชิกของสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการออมเงินสูงขึ้น และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าเท่ากับ 496,994.75 บาท/คน สหกรณ์มีการออมเงินสูงกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

(3) หนี้สินต่อสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าเท่ากับ 179,980.54 บาท/คน ปี 2558 เท่ากับ 201,981.35 บาท/คน และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 ที่มีค่าเท่ากับ 496,994.75 บาท/คน สหกรณ์มีหนี้สินต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

(4) อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 24.74 ปี 2558 มีค่าร้อยละ 12.93 สหกรณ์มีการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้ดี และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าร้อยละ 15.34 สหกรณ์สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้ดีกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

(5) อัตราเติบโตของทุนสำรอง สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าร้อยละ

12.01 บาท/คน ปี 2558 เท่ากับ 9.22 สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการบริหารทุนสำรองได้ต่ำกว่าปีก่อน และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าร้อยละ 10.62 สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการบริหารทุนสำรองได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

(6) อัตราเติบโตของทุนสะสมอื่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าเท่ากับ -12.91 บาท/คน ปี 2558 เท่ากับ 17.83 สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการบริหารทุนสะสมอื่นได้ดีกว่าปีก่อน และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าร้อยละ 11.84 สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการบริหารทุนสะสมอื่นได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

(7) อัตราเติบโตของกำไร สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าเท่ากับ -12.84 บาท/คน ปี 2558 เท่ากับ 17.83 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของกำไรได้สูงกว่าปีก่อน และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าร้อยละ 8.46 สหกรณ์มีอัตราเติบโตของกำไร สูงกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

(8) อัตรากำไรสุทธิ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด ในปี 2557 มีค่าเท่ากับ 41.86 บาท/คน ปี 2558 เท่ากับ 47.33 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิได้สูงกว่าปีก่อน และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 ที่มีค่าร้อยละ 53.99 สหกรณ์มีอัตราเติบโตของกำไรสุทธิได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

มิติที่ 5 สภาพคล่อง

(1) อัตราส่วนทุนหมุนเวียน สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครสวรรค์ จำกัด ปี 2557 มีค่าเท่ากับ 0.20 เท่า ปี 2558 เท่ากับ 0.28 เท่า สหกรณ์มีสภาพคล่องที่สูงขึ้น และค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2558 มีค่าเท่ากับ 0.35 สหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้

(2) อัตราการหมุนเวียนของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ปี 2557 มีค่าเท่ากับ 0.0004 เท่า ปี 2558 เท่ากับ 0.003 สหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงินต่ำกว่าปีก่อน

ดำเนินงานทางการเงิน พบว่า ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง มีอัตราการเติบโตของทุนลดลง การทำกำไร พบว่าในด้านหนี้สินต่อสมาชิกสูงขึ้น พร้อมกับมีอัตราเติบโตของทุนสำรองที่น้อยลงและสหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ความเสี่ยงที่สำคัญจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย

มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดความเสียหายจากการ

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน สามารถสรุปได้ดังตาราง 1

ตาราง 1

อัตราส่วนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัดเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของค่าเฉลี่ยสหกรณ์ออมทรัพย์

รายการ	หน่วย	อัตราส่วนของ สหกรณ์ออมทรัพย์ ครูนครสวรรค์ จำกัด		อัตราส่วนของ ค่าเฉลี่ยสหกรณ์ ออมทรัพย์ ขนาดใหญ่มาก		ดี	พอใช้
		ปี 2557	ปี 2558	ปี 2558	ปี 2557		
1. ด้านความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง							
1.1 อัตราหนี้สินต่อทุน	เท่า	1.40	1.50	1.17			✓
1.2 อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์	เท่า	0.03	0.03	0.04		✓	
1.3 อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์	ร้อยละ	12.64	4.53	9.84			✓
1.4 อัตราเติบโตของหนี้	ร้อยละ	1.99	11.98	7.94			✓
1.5 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน	ร้อยละ	5.96	6.49	7.20			✓
2. ด้านคุณภาพของสินทรัพย์							
2.1 อัตราลูกหนี้ค้างชำระ	ร้อยละ	0.14	0.12	2.21	✓		
2.2 อัตราหมุนของสินทรัพย์	รอบ	0.06	0.06	0.05		✓	
2.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ร้อยละ	2.41	2.64	3.30			✓
2.4 อัตราเติบโตของสินทรัพย์	ร้อยละ	5.81	8.15	8.80			✓
3. ชีตความสามารถในการบริหาร							
อัตราการเติบโตของธุรกิจ	ร้อยละ	2.10	4.02	2.63	✓		
4. ด้านการทำกำไร							
4.1 กำไรต่อสมาชิก	บาท/คน	24,289.89	29,215.23	22,932.89	✓		
4.2 เงินออมต่อสมาชิก	บาท/คน	557,775.34	601,256.85	496,994.75	✓		
4.3 หนี้สินต่อสมาชิก	บาท/คน	179,980.54	201,981.35	560,674.82	✓		
4.4 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	ร้อยละ	24.74	12.93	15.34	✓		

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการ	หน่วย	อัตราส่วนของ สหกรณ์ออมทรัพย์ ครูนครสวรรค์ จำกัด		อัตราส่วนของ ค่าเฉลี่ยสหกรณ์ ออมทรัพย์ ขนาดใหญ่มาก		ดี พอใช้
		ปี 2557	ปี 2558	ปี 2558	ดีมาก	
4.5 อัตราเติบโตของทุนสำรอง	ร้อยละ	12.01	9.22	10.62		✓
4.6 อัตราเติบโตของทุนสะสมอื่น	ร้อยละ	-12.91	6.47	11.84		✓
4.7 อัตราเติบโตของกำไร	ร้อยละ	-12.84	17.83	8.46	✓	
4.8 อัตรากำไรสุทธิ	ร้อยละ	41.86	47.33	53.99		✓
5. ด้านสภาพคล่อง						
5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	เท่า	0.20	0.28	0.35		✓
5.2 อัตราการหมุนเวียนของกระแส เงินสดจากการดำเนินงาน	เท่า	0.004	0.003	n/a		

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด ที่มีขนาดของสหกรณ์ในระดับใหญ่มาก เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สหกรณ์มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนและอัตราเติบโตของหนี้ที่สูงขึ้น มีอัตราการเติบโตของทุนลดลง และเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์แล้ว อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเสี่ยง สอดคล้องกับเสาวลักษณ์ วิชัยดิษฐ์ (2549) พบว่า ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง ยังมีทุนไม่เพียงพอ ทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองยังมีค่าต่ำกว่ามาตรฐาน มีการใช้แหล่งเงินทุนภายนอกมากกว่าแหล่งเงินทุนภายใน ทำให้ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นลดลงจากเดิม เนื่องจากต้องชำระดอกเบี้ยจากการกู้ยืมจากแหล่งภายนอก ถือว่าสหกรณ์ยังไม่สามารถสร้างรายได้จากการลงทุนได้มากนัก จึงถือว่ามีความเสี่ยงอยู่ในด้านของเงินทุน อีกทั้งสหกรณ์ยังมีสภาพคล่องทางการเงินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และอัตราการหมุนเวียน

ของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานยังมีสภาพคล่องทางการเงินต่ำกว่าปีก่อน สอดคล้องกับพรรรัตน์ ลิ้นยม (2553) สหกรณ์ออมทรัพย์ยังมีความเสี่ยงในเรื่องสภาพคล่องสูงมาก และในมิติการทำกำไร พบว่าในด้านหนี้สินต่อสมาชิกสูงขึ้น พร้อมกับมีอัตราเติบโตของทุนสำรองที่น้อยลง อีกทั้งยังมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่มีกำไรต่อสมาชิก เงินออมต่อสมาชิก อัตราเติบโตของกำไร อัตรากำไรสุทธิ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเพราะมีอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย ในขณะที่การศึกษาของ เสาวลักษณ์ วิชัยดิษฐ์ (2549) และวิภารัตน์ สอนวิสัย (2554) ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงทั้งหมด เพราะไม่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้ จึงส่งผลกระทบต่อกำไรของสหกรณ์

คุณภาพของสินทรัพย์ของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ไม่ถึง 1 รอบ สอดคล้องกับวิภารัตน์ สอนวิสัย (2554) มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ 0.07 รอบ ซึ่งไม่ถึง 1 รอบเช่นกัน แต่ สหกรณ์มีการบริหารจัดการเก็บหนี้จากลูกหนี้ได้ดีกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และ

สหกรณ์มีอัตราเติบโตของธุรกิจสูงขึ้น สอดคล้องกับ วิจารณ์ สอนวิสัย (2554) อีกทั้งสหกรณ์ยังมีอัตราเติบโตของธุรกิจสูงกว่าค่าเฉลี่ย อยู่ในเกณฑ์ที่ดีเช่นเดียวกับคุณภาพของสินทรัพย์

มิติด้านผลกระทบต่อธุรกิจ สหกรณ์มีความเสี่ยงที่สำคัญจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านอัตราดอกเบี้ย สอดคล้องกับวิจารณ์ สอนวิสัย (2554) พบว่าความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินเป็นความเสี่ยงที่สหกรณ์ออมทรัพย์ได้รับ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะโดยแบ่งเป็นการนำผลการวิจัยไปใช้และในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สหกรณ์สามารถนำเครื่องมือทางการเงินคาเมลส์ ในมุมมอง 6 มิติ วิเคราะห์ข้อมูลของสหกรณ์ เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มในการดำเนินธุรกิจว่าควรจะดำเนินไปในทิศทางใด โดยเฉพาะด้านมิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง มิติที่ 4 การทำ

กำไร และมิติที่ 5 สภาพคล่อง เพราะเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วยกันแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

2. การให้ความรู้กับสมาชิก โดยควรมีการสร้างจิตสำนึกในการออมให้กับสมาชิก เพราะจากการศึกษาจะพบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครสวรรค์ จำกัด จัดหาเงินทุนจากการกู้ยืมจากแหล่งภายนอกมากกว่าจากแหล่งภายในสหกรณ์เอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. วิเคราะห์แนวโน้มทางการเงินของปีในอนาคต เพื่อดูถึงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ ควรเป็นในทิศทางใด เพื่อจะได้ประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถตั้งรับกับภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ทัน

2. นำเครื่องมือทางการเงินคาเมลส์ ในมุมมอง 6 มิติ มาวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในแต่ละแห่ง แล้วจัดอันดับของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูต้นแบบที่มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2559). **สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย ใน สหกรณ์ออมทรัพย์**. ค้นจาก <http://webhost.cpd.go.th/rlo/saving.html>
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2549). **คู่มือการประยุกต์ใช้ CAMELS ANALYSIS วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร**. กรุงเทพฯ : แอร์บอร์น พรินต์.
- _____. (2555). **รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ประจำปี 2555**, กรุงเทพฯ : บอร์น ทุ ปี พลลิขชิง.
- _____. (2552). **ภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรไทย ปี 2551**. กรุงเทพฯ : ตะวันออก.
- _____. (2559). **ข้อมูลและอัตราส่วนที่สำคัญของสหกรณ์ ใน เกณฑ์ชี้วัดทางการเงิน**. ค้นจาก <http://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/statistic/download/Peergroup>
- พรหมพล พรหมมาศ และผุสดี บุญรอด (2014). **การวิเคราะห์ภาวะทางการเงินของสหกรณ์โดย ประยุกต์ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและแสดงผลในรูปแบบธุรกิจอัจฉริยะ**. The Tenth National Conference on Computing and Information Technology. pp.902-907
- พรหมพล พรหมมาศ (2556) **การวิเคราะห์ภาวะทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดย ประยุกต์ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและแสดงผลในรูปแบบธุรกิจอัจฉริยะ**. สารนิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พรรัตน์ ลีนัยม (2553). **การวิเคราะห์การเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์อมรินทร์วิสุข จำกัด**. ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รังสรรค์ ปิติปัญญา.(2557). **สหกรณ์ออมทรัพย์ : เครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม**. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์.
- เรวดี ศิลาก้าว.(2555). **ต้นแบบสหกรณ์การเกษตรในการบริหารสหกรณ์โดยใช้ข้อมูลทางบัญชี**. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ลักขมี งามมีศรี. (2556). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การเงินธุรกิจ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2) นครสวรรค์ : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- วรกร แซ่มเมืองปัก. (2554). **การพัฒนาแบบจำลองสำหรับทำนายความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์**. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วิภารัตน์ สอนวิสัย. (2554). **การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ : กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ครูระนอง**. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.
- เสาวลักษณ์ วิชัยดิษฐ์ (2549). **การวิเคราะห์การเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด**. ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์. (2559). **ข้อมูลสหกรณ์**. ค้นจาก http://webhost.cpd.go.th/nsncoop/profile_coop_farm.html

- ศิลป์ชัย รักษาพล. (2554). **บทวิเคราะห์งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยยาซากิและในเครือ จำกัด**. ค้นจาก <http://www.thaiyazakicoop.com/coop/data/>
- อรรถพงษ์ พิระเชื้อ. (2554). **ตัวแบบพยากรณ์เพื่อเตือนภัยและเฝ้าระวังสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย**. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ฐิตาภรณ์ สีนจรรย์รัตน์. (2554). **การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน**. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 1(2) 39-40
- วันเพ็ญ วศินารมณ. (2556). **การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน**. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส.
- Desta T. S. (2016). Financial Performance of 'The best African Banks : A comparative analysis through camel rating. **Journal of Accounting & Management**. 6(1), p. 1-20.
- Ferrouhi, E. M. (2014). Moroccan Banks Analysis Using CAMEL Model. **International Journal of Economics and Financial Issues**, 4(3), p. 622-627.
- Gibson, C. H. (2007). **Financial reporting and analysis: Using financial accounting information** (10th ed.). New York: Thomson South-Western.
- Gilbert, A. R., Meyer, P. A., & Vaughan, D. M. (2002). **The role of a CAMEL downgrade model in bank surveillance**. Retrieve. from <http://research.stlouisfed.org/wp/2000/2000-021.pdf>
- Kabir, A. & Dey, S. (2012). Performance Analysis through CAMEL Rating: A Comparative Study of Selected Private Commercial Banks in Bangladesh. **Journal of Politics & Governance**, 1(2-3), 16-25.
- Misra, S.K., & Aspal, P.K. (2013). A Camel Model Analysis of State Bank Group. **World Journal of Social Sciences**, 3(4) p. 36-55.
- Radebaugh, L. H., & Gray, S. J. (2002). **International accounting and multinational enterprises** (5th ed.). New York : Hamilton.
- Sarker, A. (2005). CAMEL Rating System in the Context of Islamic Banking: A Proposed 'S' for Shariah Framework. **Journal of Islamic Economics and Finance**, 1(1) p.78-84.
- Prasad, K. V. N. and Ravinder, G. A. (2012). Camel Model Analysis of Nationalized Banks In India. **International Journal of Trade and Commerce-IIARTC**, 1(1), 23-33.
- Guenther, D. A. (2005). **Financial reporting and analysis**. New York: McGraw-Hill.

ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กรของ บริษัท ซีพี เอฟ เทรดิง จำกัด

กิตติอำพล สุดประเสริฐ¹ และ ศรายุทธ ขวัญเมือง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กรของ บริษัท ซีพี เอฟ เทรดิง จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร จำแนกตามคุณลักษณะด้านประชากรที่ต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอายุการทำงาน การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างประชากร คือ พนักงานของบริษัท ซีพี เอฟ เทรดิง จำกัด ใช้การคำนวณของ Taro Yamane ได้จำนวน 160 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐานคือ t-test

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เพศชาย มีอายุระหว่าง 30-35 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-20,000 มี อายุการทำงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือด้านโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านทัศนคติและความรู้สึก ด้านความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงขององค์กร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานที่มี เพศ อายุ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุงาน ที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อการเลือกองค์กรที่ไม่ต่างกัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของพนักงาน; บริษัท ซีพี เอฟ เทรดิง จำกัด

¹ วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
111/3-5 หมู่ที่ 2 ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
อีเมล: papana2523@gmail.com

EMPLOYEE SATISFACTION WITH THE ORGANIZATION CPF TRADING CO., LTD.

Kittiamphol Sudprasert¹ and Sarayuth Kwanmuang²

Abstract

For this research, the researcher focused on study C.P.F. Trading Limited's employees satisfaction with the following objectives: 1) To study employees' satisfaction to the organization, and 2) To compare employees' satisfaction to the organization classified by different demographic characteristics i.e. gender, age, education, earning, and working duration. The research is a descriptive research utilizing questionnaire as a tool for data gathering from random sample groups of 160 employees from C.P.F. Trading Limited using Taro Yamane's calculation. Statistics used for the data analysis are percentage, average, standard deviation, and statistics to test the hypothesis is t-test.

The research results found that most sample groups were male with an age between 30-35 years, education level at bachelor degree or equivalent, an average earning between 10,001-20,000 baht per month, and a working duration of between 1-5 years. The employees' satisfaction to the organization on overall was at a high level consisting of the following aspects: the opportunities and advancement in working positions, the cooperation in the management, the attitude and feeling, and the reliability and organization's reputation. The results of the test on the hypotheses

found that employees with different genders, ages, education, monthly earnings, and working durations did not have different attitudes in choosing organization.

Keywords: Health Sustainability; PRECDE-PROCEED Model

¹ College of Logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University.
111/3-5 Moo 2, Tambon Klongyong, Phutthamonthon, District Nakhonpathom 73170
E-mail: papana2523@gmail.com

บทนำ

บุคลากรในองค์กรเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารองค์กร ในการที่องค์กรจะมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคลากรในองค์กรที่มีคุณภาพ บุคลากรในองค์กรเปรียบเสมือนทรัพยากรที่มีคุณค่า อีกทั้งยังเป็นทรัพยากรที่องค์กรจำเป็นต้องรักษาและลงทุนเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาให้บุคลากรมีคุณค่าและมีศักยภาพการที่บุคลากรในองค์กรทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจในการทำงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้นองค์กรจะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลควบคู่ไปกับการปรับปรุงการบริหารงานให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ประกอบกับควรให้ความสำคัญกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร เพราะสิ่งที่ทำให้บุคลากรมีความเชื่อมั่น ยอมรับเป้าหมายค่านิยมขององค์กร อีกทั้งมีความเต็มใจที่จะทำงานเพื่อองค์กรอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งความสำคัญดังกล่าวจะส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกเป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และได้รับผลตอบแทนคือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลสำเร็จและเป็นไปตามความหมายขององค์กรครั้งนี้ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร อันนำไปสู่ความจงรักภักดีต่อองค์กรในปัจจุบันและอนาคตก็คือปัจจัยด้านความพึงพอใจ เพราะ “ความพึงพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของคนที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน

มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานรวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร” (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548, หน้า 132) ในทางตรงกันข้ามหากบุคลากรขาดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จะทำให้ลดความสนใจในงาน สร้างความถดถอยในการทำงาน ทำให้คุณภาพของงานลดลง ดังนั้นสิ่งที่องค์กรควรคำนึงถึงอยู่เสมอนอกจากความรู้ความสามารถของบุคลากรนั้นคือ การจูงใจและการส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความผูกพันต่อองค์กร ยอมรับเป้าหมายขององค์กรและใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ทำงานให้กับองค์กร ซึ่งทำให้องค์กรลดการสูญเสียที่ไม่จำเป็น ไม่ต้องเผชิญกับปัญหาขาดแคลนบุคลากรจากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กรของ บริษัท ซีพี ออฟ เทรดดิ้ง จำกัด เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร ผลการวิจัยนี้สามารถนำเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กร และสร้างความพึงพอใจที่ดีให้กับพนักงานเพื่อให้องค์กรดำรงอยู่ และมีความศักยภาพ โดย บริษัท ซีพี ออฟ เทรดดิ้ง จำกัด อยู่ในสังกัดกลุ่มบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นผู้ดูแลและบริหารร้านสาขา ล่าสุดบริษัทได้เซ็นสัญญาร่วมกับบริษัท เซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด ผู้บริหารปั๊มน้ำมันเซลล์ ในการขยายสาขาซีพี ฟู้ด มาร์เก็ตในปั๊มน้ำมันเซลล์ตามแหล่งชานเมือง เนื่องจากมีผู้บริโภคเข้ามาใช้บริการและพักรถสูง จากนโยบายของซีพีที่ให้ความสำคัญกับธุรกิจปลายน้ำ โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจค้าปลีก ซึ่งถือเป็นกลุ่มธุรกิจปลายน้ำ โดยที่ผ่านมาได้นำร่องเปิดซีพี ฟู้ด มาร์เก็ต เพื่อเพิ่มช่องทางการขายให้กับสินค้าในเครือให้มากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้จากการขยายสาขาของ ร้าน ซี พี เฟรชมาร์ทในปัจจุบันที่เปิดให้บริการ มีอยู่ 600 สาขาทั่วประเทศคาดว่าจะใช้เวลาประมาณ 2 ปี (วิรัตน์ เตชะนิรติชัย, 2555) ในการหาข้อสรุป ขณะที่ภาพรวมตลาดธุรกิจค้าปลีกช่วงที่ผ่านมา

มา มีมูลค่า 7.5 แสนล้านบาท เติบโตร้อยละ 12 และมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง ขณะที่แนวโน้มการแข่งขันรุนแรงและสูงขึ้นต่อเนื่องเช่นกัน

วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร จำแนกตามคุณลักษณะด้านประชากรที่ต่างกัน

สมมติฐานการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานใน บริษัท ซีพีเอฟ เทรตติ้ง จำกัด อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุการทำงาน ปฏิเสธสมมติฐานในเรื่องความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กรของ บริษัท ซีพีเอฟ เทรตติ้ง จำกัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยด้านความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร

2. บริษัท บริษัท ซีพี เอฟ เทรตติ้ง จำกัด นำผลการวิจัยไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาองค์กร

ขอบเขตด้านการศึกษา

ขอบเขตด้านสถานที่ทำการศึกษาเฉพาะ บริษัท ซีพี เอฟ เทรตติ้ง จำกัดขอบเขตด้านประชากรประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือพนักงานของ บริษัท ซีพี เอฟ เทรตติ้ง จำกัด ขอบเขตด้านช่วงเวลาในการศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลในช่วงเดือน กรกฎาคม 2560 ถึง เดือนสิงหาคม 2560

ระเบียบวิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งได้ดำเนินการสร้าง

และได้ประยุกต์มาจากการประมวลเอกสารที่ได้ศึกษา มาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุการทำงาน จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวิเคราะห์เกี่ยวกับความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กรของ บริษัท ซีพีเอฟ เทรตติ้ง จำกัด โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยคำถามในส่วนที่ 2 จะเป็นคำถามประเภทปลายเปิดแบบเลือกตอบ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert Scale กำหนดระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบให้ตรงกับพฤติกรรมและความพึงพอใจของตนมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับความพึงพอใจ

การกำหนดคะแนน

1 น้อยที่สุด

2 น้อย

3 ปานกลาง

4 มาก

5 มากที่สุด

นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิตโดยมีเกณฑ์จากผลการศึกษาของ สุวิมล ติรกานันท์ (2556)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เพศชาย ร้อยละ 67.3 มีอายุระหว่าง 30-35 ปี มากที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 30.0 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 68.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.1 มีอายุการทำงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.0 ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านทัศนคติและความรู้สึก และด้านความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงขององค์กรอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานในบริษัท ซีพีเอฟ เทรดิง จำกัด อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุการทำงาน ปฏิเสธสมมติฐาน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ซีพีเอฟ เทรดิง จำกัด สามารถอภิปรายผลในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของพนักงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลจากผลการศึกษาพบว่า

2. พนักงานที่มีเพศ ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร ในภาพรวม และรายได้ ได้แก่ ด้านโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านทัศนคติและความรู้สึก และด้านความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงขององค์กร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิง มีความอิสระในการทำงาน ต้องการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชา ต้องการโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และต้องการความเชื่อมั่นขององค์กร เหมือนกัน จึงมีความพึงพอใจต่อองค์กร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการศึกษาของ ศุภกิตต์ กิจประพทธีกุล (2553) ที่กล่าวว่าเพศไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แบงคอก รีซอร์ส เซ็นเตอร์จำกัด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาณี จินดาหลวง (2550) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน พบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3. พนักงานที่มีอายุ ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร ในภาพรวม และรายได้ ได้แก่ ด้านโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านทัศนคติและความรู้สึก และด้านความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงขององค์กร ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนฤดี กฤษกรียงไกร (2547) เรื่อง พฤติกรรมการทำงานที่มีผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของบุคลากรบริษัท อีเล็คโทรเคมีคอล เทคโนโลยี จำกัด พบว่าอายุเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความผูกพันด้านการคงอยู่กับองค์กร ไม่ว่าอายุต่างกัน ต้องการโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และความมั่นคงเหมือนกัน จึงจะทำให้ความพึงพอใจต่อองค์กร ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จริญญา ชาตัน (2560) อายุของพนักงานนิคมอุตสาหกรรมบางพลี จังหวัดสมุทรปราการที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันในภาพรวมเมื่อพิจารณาโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านทัศนคติและความรู้สึก และด้านความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงขององค์กร ไม่แตกต่างกัน เป็นความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มใจจึงทำให้เกิดทัศนคติต่อองค์กรไม่แตกต่างกัน

4. พนักงานที่มี ระดับการศึกษา ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร ในภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านโอกาสและความก้าวหน้าใน

ตำแหน่งงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านทัศนคติและความรู้สึก และด้านความน่าเชื่อถือ และชื่อเสียงขององค์กร ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สราวุธ วัฒนวิไลกุล (2555) ได้ศึกษา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การ บริหารส่วนตำบลบ้านเม็ง อำเภอนองเรือจังหวัด ขอนแก่น พบว่า การได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับสาขาวิชาที่ตนเองได้ศึกษาเล่าเรียนมา จึงจะเป็นความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ จึง จะทำให้เกิดทัศนคติต่อองค์กรไม่แตกต่างกัน

5. พนักงานที่มี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร ในรายด้าน ได้แก่ ด้านโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และด้านความ น่าเชื่อถือและชื่อเสียงขององค์กร ไม่แตกต่างกัน แต่ จะให้ความสนใจด้านทัศนคติและความรู้สึก แตกต่าง กัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน ไม่ได้มีผลเกี่ยวข้อง โดยตรงต่อความพึงพอใจขององค์กร รายได้อาจเป็นส่วนหนึ่งในความพึงพอใจต่อองค์กร แต่ในภาพรวม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจไม่ ต่างกัน

6. พนักงานที่มี อายุการทำงาน ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร ในภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านโอกาสและความก้าวหน้าใน ตำแหน่งงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านทัศนคติและความรู้สึก และด้านความน่าเชื่อถือ และชื่อเสียงขององค์กร ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สราวุธ ศรีพัก (2554) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม่วง อำเภอดงหลวง จังหวัดขอนแก่น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วาฬสินธุ์ นามศรี (2553) ที่กล่าวว่าบุคลากรที่มีอายุ ราชการแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาผลการวิจัย เกี่ยวกับความพึงพอใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร ของพนักงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพนักงานมีความพอใจในองค์กร ดังนั้นผู้บริหารควรที่จะมีการสนับสนุนมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน ด้านโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน องค์กร ควรสร้างความรู้สึที่ดีให้กับพนักงานมากขึ้น ความ ภูมิใจที่เป็นพนักงานขององค์กรด้านการมีส่วนร่วมใน การบริหารงาน องค์กรควรคำนึงถึงรู้สึกมั่นคง ความ เป็นอยู่ของพนักงาน ความเอาใจใส่ดูแลพนักงาน ซึ่ง จะส่งผลให้พนักงานมีกำลังใจในการทำงาน และส่ง ผลถึงประสิทธิภาพของงานด้วยด้านทัศนคติและความ รู้สึก องค์กรควรสร้างความรู้สึที่ดีให้กับพนักงานโดย การจัดกิจกรรมร่วมกันทำบุญ จัดกิจกรรมกีฬาสาม สัมพันธ์ภายในองค์กร จัดกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติจัด กิจกรรมทัศนศึกษา สัมมนานอกสถานที่ เพื่อเป็นการ สร้างความสามัคคี สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน กับองค์กร จึงจะทำให้พนักงานในองค์กรรู้สึกผูกพัน ต่อองค์กรมากยิ่งขึ้นด้านความน่าเชื่อถือและชื่อ เสียงขององค์กร องค์กรควรสร้างความรู้สึที่ดีให้กับ พนักงานมากขึ้น ความภูมิใจที่เป็นพนักงานขององค์กร

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความพึงพอใจของ พนักงานที่มีต่อองค์กรของ บริษัท ซีพี เอฟ เทรด ดิง จำกัด ผู้วิจัยขอขอบคุณ วิทยาลัยโลจิสติกส์และ ซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้ ให้การสนับสนุนทุนงานวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งคณาจารย์ คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษา และแนะนำการค้นคว้าข้อมูลเพื่อใช้ในการประกอบ การจัดทำข้อมูลวิจัยในครั้งนี้การดำเนินการวิจัยมี อาจสำเร็จลุล่วงไปได้หากปราศจากความร่วมมือของ ทุกท่านงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- จรัญ ชาดัน. (2560). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานนิคมอุตสาหกรรมบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ**. สารนิพนธ์, สาขาการจัดการทั่วไป, มหาวิทยาลัยสยาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). **จิตวิทยาอุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- มนฤดี กฤษเกียรติ. (2547). **พฤติกรรมการทำงานที่มีผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของบุคลากร บริษัท อีเล็ก โทเคมีคอล เทคโนโลยี จำกัด**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรัตน์ เตชะนิตติชัย. (2555, พฤศจิกายน 6). **ซีพีเอฟ เทรดดิ้งธุรกิจค้าปลีก เป็ด ซีฟู้ด มาร์เก็ต ใน ปัมเซลล์**. หนังสือพิมพ์แนวหน้า, หน้า
- วาลาสิณี นามศรี. (2553). **ประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอภูซำปูน จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ศุภกิตต์ กิจประพสิทธิ์กุล. (2553). **ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แบงคอก รีซอร์ส เซ็นเตอร์ จำกัด**. การศึกษาเฉพาะบุคคล (บธ.ม.) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- สุภาณี จินดาหลวง. (2550). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน**. ภาคนิพนธ์, ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สรารัฐ วัฒนวิไลกุล. (2555). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเม็ง อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการวิทยาการจัดการ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

ประสิทธิ์ ฉิมบุญมา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์การเรียนการสอนของวิชาการทำงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา และ 2) เพื่อบูรณาการศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษากลุ่มประชากรคือนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 33 คน ที่เรียนในรายวิชาการทำงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2560 และเป็นนักศึกษาในโครงการการผลิตครูสู่ความเป็นเลิศ รูปแบบการศึกษาใช้กระบวนการ Active learning วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิเคราะห์การเรียนการสอนรายวิชาการทำงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาพบว่าการสอนที่ผ่านมาเป็นแบบบรรยาย ผู้เรียนจะได้รับรู้เพียงเนื้อหาและทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ผู้สอนควรใช้วิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพโดยให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนการบูรณาการศาสตร์พระราชามาใช้ในการพัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาพบว่ารูปแบบที่เหมาะสมคือ รูปแบบ LPOPD ประกอบด้วย (1) การบรรยาย(Lecture) (2) การกำหนดประเด็นปัญหา (Problem Base) (3) ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Operation) (4) การนำเสนอผลงาน(Presentation) และ (5)การอภิปราย(Discussions) หลังจากครบกระบวนการดำเนินกิจกรรมตามศาสตร์พระราชาแล้วพบว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมโดยมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการกลุ่ม การทำงานเป็นทีม สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและวางแผนการทำงานได้เอง ลดภาระค่าครองชีพระหว่างการเรียนรู้ได้ เกิดการแลกเปลี่ยนแบ่งปัน และสร้างรายได้จากผลผลิตที่เหลือจากการบริโภค สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนทฤษฎีมาประยุกต์สู่การปฏิบัติ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ: ศาสตร์พระราชา; การพัฒนาการสอน; ครูประถมศึกษา

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
236 หมู่ 3 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จ.แม่ฮ่องสอน 58000
อีเมล: prasit250@hotmail.com

KING'S PHILOSOPHY AND THE DEVELOPMENT OF TEACHING HOME ECONOMICS FOR PRIMARY TEACHERS

Prasit Chimboonma¹

Abstract

The study aimed at analyzing the teaching process of Home Economics for Primary teacher class and integrating King's philosophy to develop Home Economics for Primary teacher's class. The population of the study were 33 first year students majoring in Primary Educational teacher major, enrolling Home Economics for Primary teachers subject of 2/2017 academic year and also students of SMART teacher project. Active learning process was used as the tool of studying and descriptive analysis was used to analyze the data

The study found that teaching Home Economics previously used lecturing technique. The students gained only theoretical knowledge and ideas. Teacher should use teaching technique which maximize learning process by aware of their individual differences, enhancing their potential based on their ability, focusing and motivating them to apply their knowledge into practice and their everyday activities. The integrating of King's philosophy and the development of teaching Home Economics for Primary teachers showed that the LOPD teaching process which included 1) Lecturing 2) Problem base 3) Operation 4) Presentation and 5) Discussions, was appropriate process. After using this process, the students were more active. Their responsibility were enhance. Group process and team work skills were increased. They could solve the immediate problems and do work planning themselves. Their living cost was decrease due to the exchange, giving and selling products from the project. They could apply their knowledge into practice and daily life activities.

Keywords: King's Philosophy; The Development of Teaching; Primary Teachers

¹ Chiangmai Rajabhat University, Maehongson Campus

236 / 3, Maehongson-Pai Road, Pangmu Sub-district, Maung District, Maehongson, Thailand, 58000

E-mail: prasit250@hotmail.com

บทนำ

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน เป็นส่วนราชการสังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นตามมติของสภาสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ในการประชุมครั้งที่ 9/2546 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2546 เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย โดยมีพันธกิจในการรับผิดชอบต่อการพัฒนาวิถีชีวิตของท้องถิ่น มีภารกิจที่ต้องผลิตบัณฑิตในสาขาต่าง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ต้องการของท้องถิ่น และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความรู้ใหม่ที่จะประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภารกิจที่สำคัญของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนคือการผลิตครู และการพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มจัดการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 สาขาวิชาการประถมศึกษา เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนผลิตบัณฑิตเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น เป็นสาขาวิชาที่สำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีทักษะการสอน ทักษะชีวิต สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2560)

ปัจจุบันวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนเปิดการเรียนการสอนจำนวน 5 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาการประถมศึกษา สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาภาษาอังกฤษ นักศึกษาประกอบด้วยชนชาติพันธุ์ต่างๆ จำนวน 7 ชชาติพันธุ์ ทำให้มีความแตกต่างกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภาษา และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงที่มีอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยทางด้านความแตกต่างส่งผลต่อการรับรู้ การแก้ปัญหา ทักษะด้านกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ของผู้เรียนสาขาวิชาชีพครู จากภารกิจของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนใน

การผลิตครูเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จึงมอบหมายให้วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนจัดทำโครงการผลิตครูสู่ความเป็นเลิศ โดยเลือกสาขาวิชาการประถมศึกษาเป็นนักศึกษาในโครงการ เพื่อส่งเสริมทักษะวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตให้กับนักศึกษา (วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน, 2560)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมโดยช่วยพัฒนาผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทย เพื่อให้เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข สาขาวิชาการประถมศึกษาจึงกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจหลักการ กระบวนการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยี เมื่อเรียนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาแล้วผู้เรียนต้องสามารถนำความรู้ ทักษะ กระบวนการไปถ่ายทอดสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนซึ่งที่ผ่านมายังขาดความเชื่อมโยงในด้านการนำแนวคิดของศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนการงานอาชีพให้เป็นรูปธรรม หรือมีการนำแนวคิดของศาสตร์พระราชาสอนแต่การนำไปสู่การปฏิบัติยังขาดการบูรณาการ ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการทำวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์การเรียนการสอนของวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา
2. เพื่อบูรณาการศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการเรียนการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

วิธีการศึกษา

กลุ่มประชากรคือนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 33 คน ที่มีการเรียนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2560 และเป็นนักศึกษาในโครงการการผลิตครูสู่ความเป็นเลิศ รูปแบบการศึกษาใช้กระบวนการ Active learning วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยผู้สอนได้แบ่งชั้นตอนในกระบวนการสอนออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การบรรยาย

ผู้สอนเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered Method) โดยให้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาประจำหน่วยการเรียนรู้

2. กำหนดประเด็นปัญหา

ผู้สอนกำหนดประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ครอบครัวหรือปัญหาภายในท้องถิ่นให้กับผู้เรียนโดยกำหนดให้ผู้เรียนวิเคราะห์ว่าจะหาแนวทางการลดภาระค่าใช้จ่าย และค่าครองชีพระหว่างเรียนของนักศึกษาได้อย่างไรโดยแบ่งกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ แยกแยะปัญหาออกเป็นประเด็นต่าง ๆ แล้วหยิบยกแต่ละปัญหามาพิจารณาแต่ละข้อว่ามีต้นเหตุความเป็นมาอย่างไรและมีแนวทางแก้ไขอย่างไร และเลือกแนวทางที่คิดว่าจะสามารถแก้ปัญหาได้ดีที่สุดมา 1 ประเด็น

3. การนำสู่การปฏิบัติ

ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ครอบครัวโดยการปลูกผักในวงบ่อซีเมนต์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 120 เซนติเมตรคนละ 1 บ่อ ที่สามารถเก็บผลผลิตได้ภายใน 45 วัน โดยใช้ความรู้ที่ได้รับผสานกับทักษะของตนเองที่มีอยู่ตามที่ได้เรียนมาในรายวิชาที่สอนตั้งแต่กระบวนการเตรียมดิน การเพาะเมล็ด การปลูก ดูแลรักษา พร้อมจดบันทึกขั้นตอน การเจริญเติบโต ของพืชผักในวงบ่อของตนเอง ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต

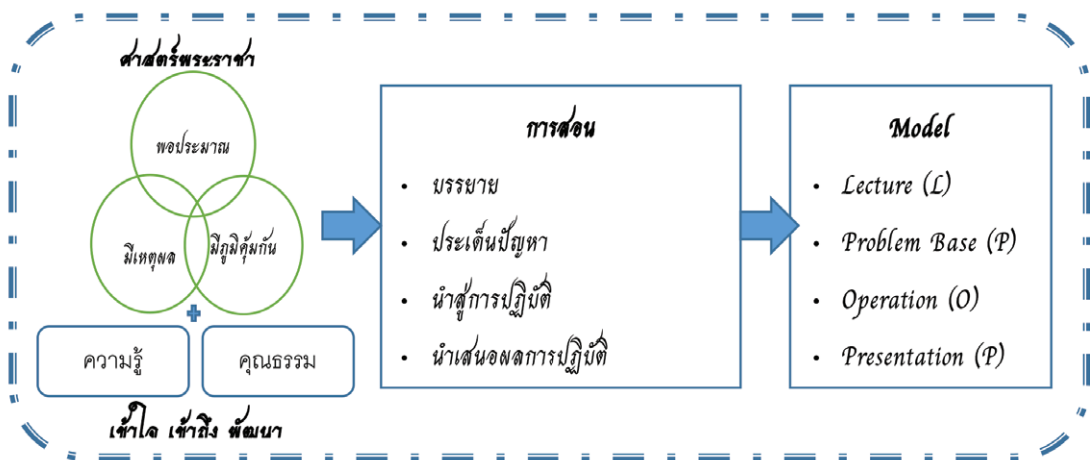
4. นำเสนอผลการปฏิบัติ

เมื่อครบระยะเวลา 45 วัน ให้นักศึกษาทุกคนนำเสนอผลการดำเนินการของตนเองโดยระบุเหตุผลเงื่อนไข ตัวแปรที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชที่เลือกปลูก โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเลือกกระบวนการของผู้เรียนที่มีผลผลิตดีที่สุด 3 ราย เพื่อนำเสนอแนวทาง ขั้นตอน และวิธีการมาลองปฏิบัติโดยการทดลองปลูกพืชในระยะเวลา 45 วันภายใต้เงื่อนไขและกระบวนการที่คัดเลือก

5. เลือกแนวทางที่ดีที่สุด

เมื่อสิ้นสุดกระบวนการปลูกผักครั้งที่ 2 ผู้เรียนนำผลการดำเนินการมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการปลูกผักในวงบ่อซีเมนต์ในสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศและผลผลิตที่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยคัดเลือกให้เป็น Base Practice เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์การเรียนการสอนของวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์บริบทและสภาพการเรียนการสอนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนตามข้อกำหนดของหลักสูตรเป็นลักษณะวิชาที่มีการเรียนแบบบรรยาย จำนวน 3 หน่วยกิตผู้เรียนจะได้รับรู้เพียงเนื้อหาและทฤษฎีเพียงอย่างเดียว โดยการสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) คือกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยการพูดบอกเล่า อธิบายเนื้อหาเรื่องราวที่ผู้สอนได้เตรียมการศึกษาค้นคว้ามาเป็นอย่างดี ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับฟัง มีการจดบันทึกสาระสำคัญในขณะที่ฟังการบรรยาย หรืออาจมีโอกาสดูถามแสดงความคิดเห็นได้บ้างถ้าผู้สอนเปิดโอกาส เป็นวิธีการที่ให้ความรู้เนื้อหาสาระแก่ผู้เรียนได้มากแต่ใช้เวลาน้อยใช้กับผู้เรียนจำนวนมาก ผู้สอนดำเนินการคนเดียวเหมาะสมสำหรับเนื้อหาที่มีความซับซ้อนยุ่งยาก ข้อจำกัดคือเป็นวิธีที่ไม่สามารถสนองตอบความต้องการและความแตกต่างระหว่าง

บุคคลได้เพราะต้องรับรู้เรื่องเดียวกันเพราะเป็นวิธีการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้้น้อยมาก ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น ผู้สอนควรแสวงหาวิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืนภายใต้บริบทของสภาพแวดล้อม

2. การบูรณาการศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

การบูรณาการศาสตร์พระราชากับบริบทการพัฒนาการสอนการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ที่เป็นรายวิชาบรรยายซึ่งผู้เรียนจะได้รับรู้ในเนื้อหาวิชาของกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีทั้ง 4 สาระประกอบด้วย สาระการดำรงชีวิตและครอบครัว สาระการออกแบบและเทคโนโลยี สาระเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาระการอาชีพนั้น ดังนั้น ผู้สอนจึงได้นำเนื้อหาจากสาระการดำรงชีวิตและ

ครอบครัว เรื่องการเกษตร ซึ่งเป็นสิ่งใกล้ตัวกับผู้เรียน มาออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการ ศาสตร์พระราชา คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาเป็นแนวทางในการ ประยุกต์ลงในกิจกรรมการสอน คือ การเน้นความ พอประมาณ ความมีเหตุมีผลและการมีภูมิคุ้มกัน และคำนึงถึงความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไป โดยผู้ สอนมีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ปัญหา 2) หาแนวทางการแก้ปัญหา
- 3) ดำเนินกิจกรรม 4) หาแนวปฏิบัติที่ดี 5) นำแนวทาง ที่ดีสู่การพัฒนากระบวนการ ผ่านกลไกของการบูรณา การศาสตร์พระราชากับการพัฒนาทักษะการสอนการ งานอาชีพและเทคโนโลยีมีดังนี้

2.1 ประเด็นปัญหาที่กำหนดให้ผู้เรียนร่วม กันคิดหาแนวทางลดภาระค่าครองชีพในระหว่าง การเรียน ผู้เรียนมีข้อสรุปแนวทางร่วมกันคือการ สร้างแหล่งอาหาร โดยการปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ เพื่อ การบริโภคระหว่างเรียนและยังสามารถจำหน่ายสร้าง รายได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งวิธีการที่ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือก เป็นกิจกรรมที่ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ มีต้นทุนต่ำ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนด กิจกรรมคือการปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ดและ เลี้ยงไก่

2.2 เมื่อได้ข้อสรุปและกำหนดกิจกรรมที่ จะดำเนินการแล้ว ผู้เรียนได้ออกแบบกิจกรรมที่จะ ดำเนินการและกำหนดกิจกรรมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) กิจกรรมเดี่ยวโดยผู้เรียนทุกคนดำเนินการ ปลูกผักใน วงบ่อซีเมนต์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 120 เซนติเมตร คนละ 1 บ่อ ตามที่มีการจัดหาไว้ให้สำหรับ ผู้เรียนในรายวิชานี้โดยมีเป้าหมาย คือ เพื่อให้ผู้เรียน สามารถเก็บผลผลิตได้ภายใน 45 วัน โดยใช้ความรู้ ด้านศาสตร์พระราชา คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอ เพียงที่ได้เรียนรู้จากผู้สอนผ่านแนวคิด ทฤษฎีและนำ มาผสานกับทักษะของตนเองที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตั้งแต่

กระบวนการเตรียมดิน การบ่มเพาะเมล็ด การปลูก และดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมจดบันทึกขั้นตอน ของการเจริญเติบโตของพืชผักในวงบ่อของตนเอง ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต (2) กิจกรรมกลุ่ม โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่มหลัก เพื่อรับผิดชอบกิจกรรม อาทิ การเลี้ยงปลา การเลี้ยง ไก่และการเลี้ยงเป็ด เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อมีการติดตามกิจกรรมการลงพื้นที่ พบว่าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ที่ใกล้เคียงกันเนื่องจาก ได้รับความรู้ภาคทฤษฎีจากผู้สอน แต่ผู้เรียนมีทักษะ การทำงาน ทักษะการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน อัน เนื่องมาจากประสบการณ์เดิมที่ได้รับผ่านกระบวนการ ถ่ายทอดความรู้จากครอบครัว วิถีชีวิต วัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้าน ชาติพันธุ์ ซึ่งส่งผลต่อผลผลิตด้านการเลี้ยงปลา การ เลี้ยงไก่และการเลี้ยงเป็ด ที่ได้รับการลงมือปฏิบัติ แตกต่างกันไป

2.3 เมื่อถึงระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตตาม กำหนด ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนนำเสนอผลการดำเนินการ ของแต่ละกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่มที่มีการเลี้ยงปลา การ เลี้ยงไก่และการเลี้ยงเป็ด โดยสรุปปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข รายละเอียดที่จดบันทึก เพื่อให้สมาชิก ได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัยที่มีต่อผลผลิตทั้งของตนเอง และสมาชิกเพื่อทำการเปรียบเทียบหาข้อดี ข้อจำกัด ของแต่ละคนปัจจัยที่ส่งผลต่อผลผลิต คือ (1) ความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (2) สภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ (3) ด้านกระบวนการและการบำรุงรักษา เมื่อร่วมแสดงความคิดเห็นแล้วผู้เรียนจึงร่วมกันหา แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อนำไปปรับปรุงและดำเนิน กิจกรรมครั้งต่อไป

นอกจากนี้ การบูรณาการศาสตร์พระราชา กับการพัฒนาทักษะการสอนการงานอาชีพและ เทคโนโลยี สรุปเป็นModelที่เหมาะสมสำหรับการ สอนการงานอาชีพสำหรับครูประถม โดยใช้รูปแบบ5 องค์ประกอบ คือ LPOPD โดยมีรายละเอียดดังนี้

Lecture (L) คือการสอนแบบบรรยาย โดยผู้สอนนำเสนอเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องในบทเรียนทั้งแนวคิด ทฤษฎีศาสตร์พระราชา คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้สอนยังสามารถประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นระยะ ด้วยวิธีการซักถาม

Problem Base (P) คือ การกำหนดประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ครอบครัวหรือบริษัท ในพื้นที่ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้หาวิธีทางแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งเป็นการสอนมีเทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อให้เด็กเกิดทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และจากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันเพื่อให้ได้ฝึกทักษะการคิด โดยมีการวางแผนและกติกากในการร่วมกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนทักษะการสื่อสารที่ถือว่ามีความจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมาก โดยผู้เรียนจะเสนอสิ่งที่ตนเองอยากเรียนรู้ขึ้นมาและผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ

Operation (O) คือ การให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยมีพื้นที่ทางการเกษตรเพื่อทำการปลูกผัก เลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงกับผู้เรียนมุ่งให้เกิดการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามศาสตร์ของพระราชา ภายหลังจากการเรียนรู้แบบบรรยายเป็นการฝึกฝนความรู้ความเข้าใจจากทฤษฎีที่เรียนมาโดยเน้นการฝึกทักษะ

Presentation (P) คือการนำเสนอผลงานของผู้เรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงด้านการเกษตรเพื่อทำการปลูกผัก เลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่รวมถึงสิ่งที่ค้นพบ ปัญหาอุปสรรค ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติการประสบการณ์ความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการประเมินผลจาก

สภาพที่เป็นจริงมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลในเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนคนอื่นๆ และผู้สอนสามารถใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับแต่ละบุคคล

Discussions (D) คือ การอภิปราย เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันหลังจากมีการฝึกปฏิบัติด้านการเกษตรที่ทำการปลูกผักเลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อช่วยในการแก้ปัญหา ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีประชาธิปไตยรู้จักแก้ปัญหาและรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและประสานงานเพื่อเลือกหากลุ่มที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice)

ผลการศึกษายังพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมโดยมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีทักษะกระบวนการกลุ่ม การทำงานเป็นทีม โดยเมื่อสิ้นสุดกระบวนการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนได้จัดทำตารางการปฏิบัติงานเพื่อแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลผักและสัตว์เลี้ยงในระหว่างปิดภาคเรียนโดยที่ผู้สอนไม่ได้กำหนดและการดำเนินกิจกรรมตามศาสตร์พระราชา บนพื้นฐานของการลดภาระค่าครองชีพระหว่างการเรียนรู้ได้ เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนพืชผักระหว่างผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม และมีการนำไปใช้ที่เหลือจากการบริโภคจำหน่ายในราคาถูกสร้างรายได้และเป็นทุนหมุนเวียนต่อไป

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์การเรียนการสอนของวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

บริบทและสภาพการเรียนการสอนรายวิชาการงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษาพบว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนตามข้อกำหนดของหลักสูตรเป็นลักษณะวิชาที่มีการเรียนแบบบรรยาย ผู้เรียนจะได้รับ

รู้เพียงเนื้อหาและทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถสนองตอบความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เพราะต้องรับรู้เรื่องเดียวกัน เป็นวิธีการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้้อย่างมาก ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ผู้สอนควรแสวงหาวิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริงให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สร้างประสบการณ์ตรงกับผู้เรียน ผสมผสานระหว่างทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของDewey (1859) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดได้ดีต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการการปฏิบัติด้วยตนเอง เพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้จริง

2. การบูรณาการศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา

ศาสตร์พระราชาที่ผู้วิจัยนำมาใช้พัฒนาการสอนงานอาชีพสำหรับครูประถมศึกษา คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผลการวิจัยพบว่าการนำศาสตร์พระราชามาใช้พัฒนาการสอนนั้น สามารถใช้ได้จริงสามารถพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนตามศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่เพื่อให้เกิดกระบวนการคิด การมีเหตุผลและมีความพอเพียงในสิ่งที่ตนมีอยู่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในชีวิตจริง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนได้จึงเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตนเองเพื่อค้นหาความต้องการ ความถนัด เพื่อจัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ว่า “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. เข้าใจ (Understanding) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ (1) การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ (Existing data) คือ ข้อมูลของการทำเกษตรพอเพียง อาทิ ผักสวนครัว การเลี้ยงปลา การเลี้ยงเป็ด และการเลี้ยงไก่ (2) การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลการลงทุนร่วมกันในการปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงปลา การเลี้ยงเป็ด และเลี้ยงไก่ (3) การวิเคราะห์และวิจัย (Analytics and Research) ด้วยการเก็บข้อมูลการปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของแต่ละกลุ่มพร้อมทั้งหาวิธีการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม และ (4) การทดลองจนได้ผลจริง (Experiment till actionable results) วัดได้จากผลผลิตจากการปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่

2. เข้าถึง (Connecting) นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ (1) การระเบิดจากข้างใน (Inside-out blasting) หมายถึง ความต้องการของกลุ่มว่าจะดำเนินการทำอะไร ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ในขณะนั้น (2) เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Understand target) คือ สมาชิกที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมการเลี้ยงปลา การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่และการเลี้ยงเป็ด และ (3) สร้างปัญญา (Educate) หมายถึง องค์ความรู้ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมการเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ และการเลี้ยงเป็ดในครั้งนี้

3. พัฒนา (Development) แนวพระราชดำริในการพัฒนานั้นเมื่อเข้าใจ เข้าถึง แล้วจึงพัฒนา มีหลักการสำคัญ คือ (1) เริ่มต้นด้วยตนเอง (Self-initiated) (2) พึ่งพาตนเองได้ (Self-reliance) และ (3) ต้นแบบเผยแพร่ความรู้ (Prototype and role model) อันหมายถึงการที่สมาชิกกลุ่มได้มีการเริ่มต้นดำเนินกิจกรรมตามบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามเวลาที่กำหนด 45 วัน หลังจากนั้นร่วมกันค้นหาต้นแบบที่ดี (Best Practice) เพื่อทำการขยายผลต่อไปในอนาคต

ดังนั้น สิ่งที่คุณสอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตนเองเพื่อค้นหาความต้องการ ความถนัด สอดคล้องกับหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คือ การระเบิดจากข้างในหมายความว่า ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นต้องเกิดจากความคิด ความรู้ ความต้องการภายในของสมาชิกกลุ่มเป็นแรงผลักดันด้วยตนเอง ไม่ใช่เกิดจากคนอื่นมากระตุ้นให้ทำหรือส่งเสริมให้ทำ เมื่อผู้เรียนรู้ความต้องการตนเองแล้วจึงดำเนินการให้ผู้เรียน มีความรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการศึกษาก่อนโดยมีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน มีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ เช่น สภาพของดินที่จะทำการปลูกผักชนิดของพืช ผักสวนครัวตามความต้องการของตนเอง ระยะเวลาเก็บเกี่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ควรเน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ ต่อมา คือ เงื่อนไขด้านคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างให้กับผู้เรียน ประกอบด้วย การมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร มีวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เสียสละ รู้จักแบ่งปัน ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตเพราะการทำงานกลุ่มต้องมีการคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ

เมื่อสร้างเงื่อนไขให้กับผู้เรียนในด้านความรู้และคุณธรรมแล้วจึงเริ่มพิจารณาหลักการตามแนวทางวิถี 3 หลักการได้แก่ ความพอประมาณ คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ภายใต้ความมีเหตุผล การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ เช่น การเลือกชนิดของผักที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ฤดูกาล ระยะเวลาเก็บเกี่ยว และสภาพของดินปลูก ขณะเดียวกัน

ผู้เรียนจะเกิดการสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ปัญหาการเจริญเติบโต โรคพืช แมลง และความเสียหายที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ

การจัดเนื้อหาและกิจกรรมต้องคำนึงถึง ความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา โดยให้มีการฝึกปฏิบัติและให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด ผู้สอนทำหน้าที่เพียงเสนอแนะให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดต่อได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพจน์ อิงอาจ (2555) ได้ ศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานของนักศึกษาปริญญาตรีที่เรียนวิชาการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้น ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าต้องมีการประยุกต์ใช้โดยเน้นความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้มากที่สุด โดยต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อหาวิชาที่เรียน ไม่ยากหรือง่ายเกินไป และเรียงลำดับเนื้อหาตามลำดับและการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหา และมีการฝึกภาคปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้สอนมีส่วนร่วม กับเนื้อหาวิชาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้และมีการประเมินผลที่มีวิธีการหลากหลาย โดยเน้นบทบาทของนักศึกษาเป็นศูนย์กลางหรือผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด

เมื่อนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต้องพิจารณาความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันแบบองค์รวม สอดคล้องกับแนวคิดของทิตินา แคมมณี (2558, หน้า 101) ที่กล่าวว่าในการคิดหรือการกระทำใด ๆ จะต้องมีการพิจารณาถึงองค์ประกอบทั้งหมดว่าต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ไม่คิดแบบแยกส่วน ดังเช่นการปลูกผัก ของแต่ละบุคคลของนักศึกษาที่เรียนในรายวิชานี้ทำให้ได้รับประสบการณ์จริงผ่านการปลูกผัก เกิดความรับผิดชอบในตนเอง มีการวางแผนใน

การปฏิบัติกิจกรรม หรือการทำงานเป็นกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่เลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่และการเลี้ยงเป็ดย่อมทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้โดยกระบวนการกลุ่ม เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เคารพกฎ กติกาในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยยึดเป้าหมายของกลุ่มเป็นสำคัญผ่านกระบวนการการศาสตร์ของพระราชา โดยประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์เพื่อส่วนรวม ท้ายที่สุดจะทำให้เห็นตัวอย่างที่ดีและสามารถนำมาขยายผลได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ควรนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการสอนหรือแทรกในเนื้อหาวิชาของรายวิชาอื่น ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของบัณฑิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการนำศาสตร์พระราชามาพัฒนาคุณภาพชีวิตในภาพรวมของนักศึกษาของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการถ่ายทอดความรู้ศาสตร์พระราชาสู่ประชาชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แชมณี. (2548). **14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แชมณี. (2558). **ถอดรหัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพจน์ อิงอาจ. (2555). **การจัดการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานวิชาการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้น ระดับปริญญาตรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2560). **เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา: วิธีการแห่งศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน**. ค้นจาก <https://mgronline.com/daily/detail/9600000103010>
- Dewey, J. (1859–1952). **Experience and Reflective Thinking, Learning, School and Life, Democracy and Education - Experiences, Philosophy, Society, and Educational - StateUniversity.com** Retrieved from <http://education.stateuniversity.com/pages/1914/Dewey-John-1859-1952.html#ixzz5C57keWWQ>

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ของการรถไฟแห่งประเทศไทย:กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง

ฉัตรรัตน์ โหตระไวศยะ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทและสภาพปัญหาของระบบการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย และ3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามแบบประเมินค่าจากกลุ่มจำนวน 400 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารการรถไฟแห่งประเทศไทย 5 คน โดยสถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลได้แก่ T-test และ One-Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี การศึกษาค่ากว่า ปริญญาตรี อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ 10,001 - 30,000 บาท ด้านพฤติกรรมการใช้บริการผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตัดสินใจในการใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ด้วยตัวเอง ซึ่งรับรู้ข่าวสารจากครอบครัวและเพื่อน ราคาเป็นเหตุผลสำคัญในการเลือกใช้บริการ อาหารแห้งเป็นสินค้าใช้บริการขนส่งมากที่สุด ใช้บริการอาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง ปริมาณการส่งมากกว่า 3 ชิ้น ช่วงเวลาในการใช้บริการ 15.00 - 18.00 น ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับมากคือ ด้านบุคลากรในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.76, SD = 0.89$) รองลงมาคือ กระบวนการให้บริการ ($\bar{X} = 3.64, SD = 0.80$) ด้านองค์ประกอบด้านกายภาพ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านช่องทางการบริการ ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63, SD = 0.99, \bar{X} = 3.61, SD = 0.80, \bar{X} = 3.61, SD = 0.90, \bar{X} = 3.59, SD = 0.92, \bar{X} = 0.45, SD = 0.99$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริการขนส่งสินค้า; การรถไฟแห่งประเทศไทย; สถานีหัวลำโพง

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต, วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
111/3-5 หมู่ที่ 2 ตำบลคลองโยง, อำเภอพุทธมณฑล, จังหวัดนครปฐม
อีเมล: chattrarat.ho@sssu.ac.th

THE FACTORS AFFECTED THE DECISION OF LOGISTIC SERVICE AND PACKAGE OF STATE RAILWAY THAILAND: A CASE STUDY AT HUA LUMPONG STATION

Chattrarat Hotrawaisaya¹

Abstract

This research is mixed methods research with study the problem and the factors affected the decision of logistic service and package of Stat Railway Thailand (case study at Hua Lumpong station) classified by personal factor such as gender, age, education level, occupation and income per month and using service behavior such as service frequency, period, objective and average cost. Data were collected by questionnaire assessment from 400 people. And for qualitative data gathering, interviews of 5 State Railway of Thailand's Executives were used. Statistics to analyze data such as Mean, Standard Deviation another statistics for comparison data were T-test and One-Way ANOVA

Research result found that the most questionnaire respondents were Male, age 21-30 years, education lower Bachelor's degree, entrepreneur occupation, income 10,001-30,000 Baht, service behavior that the most questionnaire respondents decided using logistic service and package by own self who received information and suggestion from surrounding persons. The price is the key factor to choose the service. Dry food is the goods to use logistic mostly, using service 1-2 time a week, quantity over 3 pieces, using service period 15.00-18.00 o'clock, marketing mix factor found that the questionnaire respondents concerned high level as the internal service person had most average ($\bar{X} = 3.76$, $SD = 0.89$), then it is the service procedure ($\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.80$), physical components, price and marketing promotion, products and services, service channels were high level ($\bar{X} = 3.63$, $SD = 0.99$, $\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.80$, $\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.90$, $\bar{X} = 3.59$, $SD = 0.92$, $\bar{X} = 3.45$, $SD = 0.99$) respectively.

Keywords: Logistic service; State Railway of Thailand; Hua Lumpong station

¹ Director of Doctor of Business Administration Program, College of logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University.
111/3-5 Moo 2, Tambon Klongyong, Phutthamonthon District, Nakhonpathom.
E-mail: chattrarat.ho@ssru.ac.th

บทนำ

ประเทศไทยในยุค 4.0 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศเพื่อปรับแก้ระบบ ปรับทิศทางให้สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงในศตวรรษที่ 21 ระบบคมนาคมขนส่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสนับสนุนพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นการกระจายความเจริญในเมืองและภูมิภาคนอกจากนั้นยังเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรให้ดีขึ้นอีกด้วย ในปัจจุบันร้อยละ 90 ของประเทศไทยเน้นการขนส่งทางถนนเป็นหลัก รองลงมาเป็นขนส่งทางน้ำประมาณร้อยละ 6 และการขนส่งทางรางประมาณร้อยละ 1 และการขนส่งทางอากาศร้อยละ 0.01 ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะระบบการขนส่งทางรางเป็นการขนส่งที่มีต้นทุนต่ำและประหยัดจะส่งผลให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับประเทศเพิ่มขึ้น (LogisticsTime Magazine, 2560)

การรถไฟแห่งประเทศไทยมีรายได้จาก การให้บริการขนส่งผู้โดยสาร การขนส่งสินค้า การเช่าที่ดิน รายได้รวมทั้งหมด ประมาณ 5,000 ล้านบาทต่อปี ซึ่งไม่มีเพียงพอค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สินประมาณ 100,000 ล้านบาทต่อปี ค่าใช้จ่ายหลักที่เกิดขึ้นจากการรายจ่ายค่าเกษียณอายุของพนักงานรถไฟที่มีกว่าปีละ 8,000 ล้าน เป็นยอดขาดทุนสะสมของการรถไฟแห่งประเทศไทย อีกทั้งปัญหาด้านบุคลากรที่มีจำกัดขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญเทคนิคเฉพาะด้านรวมถึงปัญหาความพร้อมใช้ของรางที่ยังล้าสมัยไม่พร้อมสำหรับการใช้หัวจักรสมัยใหม่เนื่องจากกระบวนรางทั้งประเทศกว่าร้อยละ 95 เป็นรางเดี่ยวระยะทาง 4,000 กิโลเมตร และปัญหาด้านประสิทธิภาพในการให้บริการและความทั่วถึงครอบคลุมในการให้บริการสำหรับผู้มาใช้บริการในสถานะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนมาก การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในแต่ละมิติเป็นไป

อย่างรวดเร็ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพการและบริการที่หลากหลาย พัฒนารูปแบบการให้บริการด้านขนส่งผู้โดยสารและการขนส่งสินค้าที่สามารถตอบสนองความต้องการผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับองค์กร

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยศึกษาบริบทและสภาพปัญหาของระบบการขนส่งสินค้าของการรถไฟแห่งประเทศไทยในมุมมองของผู้ใช้บริการเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้บริการขนส่งสินค้าและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าของการรถไฟแห่งประเทศไทย อันอาจมีผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการขนส่งสินค้าทำให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้มาใช้บริการนำไปสู่การให้บริการขนส่งสินค้าที่เหมาะสม โดยนำเสนอผลการวิจัยที่เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการและกลยุทธ์การให้บริการขนส่งสินค้าทางรถไฟ โดยเฉพาะการให้บริการด้านการขนส่งสินค้าเพื่อสร้างความพึงพอใจของผู้ใช้บริการและการดำเนินงานที่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการรถไฟแห่งประเทศไทยก้าวสู่องค์กรที่มีความพร้อมสูงสุดในยุคประเทศไทย 4.0 ต่อไป

1. กรอบแนวคิดและทฤษฎี

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ ซึ่งศึกษาในประเด็นของ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และพฤติกรรมการใช้บริการขนส่งสินค้าและทัศนคติของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ซึ่งจะศึกษาในประเด็น ได้แก่ ความถี่ในการใช้บริการ ช่วงวัน/เวลาที่ใช้บริการ วัตถุประสงค์การให้บริการ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการใช้บริการ

ตัวแปรตาม ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) การตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟฯ สถานีหัวลำโพง ในองค์ประกอบ 7 P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่และเวลา การส่งเสริมการตลาด พนักงานผู้ให้บริการ กระบวนการให้บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ

แนวทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับการบริการและคุณภาพการให้บริการ

Elaine (2010) กล่าวว่าในการมอบบริการที่เป็นเลิศให้กับลูกค้านั้นมีหลายปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมอบบริการที่ดีให้กับลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการในองค์กรที่ไม่เอื้อต่อการมอบบริการเช่น ลูกค้าเข้าถึงยากเมื่อเกิดปัญหาหรือไม่มีพนักงานคอยช่วยเหลือลูกค้า อุปกรณ์สนับสนุนไม่มีประสิทธิภาพ นโยบายที่ไม่มีความยืดหยุ่นต่อลูกค้า ข้อกำหนดในการรับประกันหรือคู่มือผู้ใช้งานเข้าใจยาก กระบวนการให้บริการลูกค้า ที่ไม่ทันสมัย และ บริษัทขาดความเข้าใจต่อคุณค่าของการบริการ จากกรณีศึกษาก่อนหน้านี้ เป็นส่วนที่เห็นการควบคุมของผู้มอบบริการหรือผู้ที่ต้องติดต่อเผชิญหน้ากับลูกค้าโดยตรง อย่างไรก็ตามก็มีข้อคำถามหรืออุปสรรคอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ให้บริการโดยตรงซึ่งผู้ให้บริการสามารถควบคุมได้โดยการทุ่มเทเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ข้อคำถามเหล่านั้นได้แก่ ความเกียจคร้าน การขาดทักษะการสื่อสาร การจัดการทางด้านเวลาที่ไม่มีประสิทธิภาพ การขาดทัศนคติที่ดีต่องานบริการ สภาวะอารมณ์ของผู้ให้บริการ การขาดการอบรมที่เหมาะสม ขาดทักษะการควบคุมสภาวะตึงเครียด ขาดอำนาจในการจัดการได้เต็มที่ การให้บริการลูกค้าตามหน้าที่เป็นกิจวัตร และสัดส่วนของพนักงานกับลูกค้าไม่เหมาะสม ทั้งนี้การจัดการกับปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้นั้นพนักงานที่เป็น

ผู้มอบบริการให้กับลูกค้าต้องมีการประเมินตนเองอยู่เป็นระยะเพื่อหาข้อบกพร่องและพัฒนาตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับส่วนผสมทางการตลาด 7Ps

Kotler and Keller (2006) กล่าวว่า ส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix) หมายถึง เครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งกิจการผสมผสานเครื่องมือเหล่านี้ให้สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ส่วนประสมการตลาด ประกอบด้วย ทุกสิ่งทุกอย่างที่กิจการใช้เพื่อให้มีอิทธิพลโน้มน้าวความต้องการผลิตภัณฑ์ของกิจการ ส่วนประสมการตลาดแบ่งออกเป็นกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ดังที่รู้จักกันว่าเป็น “4 Ps” อันได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการขาย (Promotion)

เสรี วงษ์มณฑา (2542, หน้า 11) กล่าวว่า ส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix) หมายถึง การมีสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ ขายในราคาที่ผู้บริโภคยอมรับได้ และผู้บริโภคยินดีจ่ายเพราะเห็นว่าคุณค่า รวมถึงมีการจัดจำหน่ายกระจายสินค้าให้สอดคล้องกับพฤติกรรม การซื้อหาเพื่อความสะดวกแก่ลูกค้า ด้วยความพยายามจูงใจให้เกิดความชอบในสินค้าและเกิดพฤติกรรมอย่างถูกต้อง

อดุลย์ จาตุรงคกุล (2543, หน้า 26) กล่าวในเรื่อง ตัวแปรหรือองค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ว่าเป็นตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าทางการตลาดที่กระทบต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ โดยแบ่งออกได้ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) ลักษณะบางประการของผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่อาจกระทบต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค คือ ความใหม่ ความสลับซับซ้อน และคุณภาพที่รับรู้ได้ของผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่ใหม่และสลับซับซ้อนอาจต้องมีการตัดสินใจอย่างกว้างขวาง ถ้าเรารู้เรื่องเหล่านี้แล้วในฐานะนักการ

ตลาดเราควรจะเสนอทางเลือกที่ง่ายกว่า ผู้บริโภคมีความคุ้นเคยเพื่อให้ผู้บริโภคที่ไม่ต้องการเสาะแสวงหาทางเลือกอย่างกว้างขวางในการพิจารณา ส่วนในเรื่องของรูปร่างของผลิตภัณฑ์ตลอดจนหีบห่อและป้ายฉลาก สามารถก่ออิทธิพลต่อการกระบวนกาซื้อของผู้บริโภค หีบห่อที่สะดุดตาอาจทำให้ผู้บริโภคเลือกไว้เพื่อพิจารณา ประเมินเพื่อการตัดสินใจซื้อ ป้ายฉลากที่แสดงให้ผู้บริโภคเห็นคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่สำคัญก็จะทำให้ผู้บริโภคประเมินสินค้าเช่นกัน สินค้าคุณภาพสูงหรือสินค้าที่ปรับเข้ากับความต้องการบางอย่างของผู้ซื้อจะมีอิทธิพลต่อการซื้อด้วย

2. ราคา (Price) ราคามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อที่ต่อเนื่องเมื่อผู้บริโภคทำการประเมินทางเลือกและทำการตัดสินใจ โดยปกติผู้บริโภคชอบผลิตภัณฑ์ราคาต่ำ นักการตลาดจึงควรคิดราคาน้อย ลดต้นทุนการซื้อหรือทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจด้วยลักษณะอื่น ๆ สำหรับการตัดสินใจอย่างกว้างขวางผู้บริโภคมักพิจารณารายละเอียด โดยถือเป็นอย่างหนึ่งในลักษณะทั้งหลายที่เกี่ยวข้องสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย ราคาสูงไม่ทำให้การซื้อลดน้อยลง นอกจากนี้ราคายังเป็นเครื่องประเมินคุณค่าของผู้บริโภคซึ่งก็ติดตามด้วยการซื้อ

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Placement-Channel of Distribution) กลยุทธ์ของนักการตลาดในการทำให้มีผลิตภัณฑ์ไว้พร้อมจำหน่าย สามารถก่ออิทธิพลต่อการพบผลิตภัณฑ์ แน่นอนว่าสินค้าที่มีจำหน่ายแพร่หลายและง่ายที่จะซื้อจะทำให้ผู้บริโภคนำไปประเมินประเภทของช่องทางที่น่าเสนอก็อาจก่ออิทธิพลต่อการรับรู้ภาพพจน์ของผลิตภัณฑ์ เช่น สินค้าที่มีของแถมในร้านเสริมสวยชั้นดีในห้างสรรพสินค้าทำให้สินค้ามีชื่อเสียงมากกว่านำไปใช้บนชั้นวางของในซูเปอร์มาร์เก็ต

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion-Marketing Communication) การส่งเสริมการตลาดสามารถก่ออิทธิพลต่อผู้บริโภคได้ทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจซื้อ ข่าวสารที่นักการตลาดส่งไปอาจ

เตือนใจให้ผู้บริโภครู้ว่าเขามีปัญหา สินค้าของนักการตลาดสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้และมันสามารถส่งมอบให้ได้มากกว่าสินค้าของคู่แข่ง เมื่อได้ข่าวสารหลักการซื้อเป็นการยืนยันว่าการตัดสินใจซื้อของลูกค้าถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพปัญหาของระบบการขนส่งสินค้าและประสิทธิภาพของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง)

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกาใช้บริการขนส่งสินค้าและประสิทธิภาพของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง)

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและประสิทธิภาพของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง)

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและประสิทธิภาพของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ใช้รูปแบบการผสมผสานระหว่างการศึกษาเชิงสำรวจขั้นต้น (exploratory study) ซึ่งเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ (Qualitative data) และเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ (Quantitative data) โดยมีรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

วัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการระบบขนส่งสินค้าและประสิทธิภาพของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ของผู้ใช้บริการดำเนินการดังนี้

1. สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยลักษณะแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามถึงข้อมูลส่วนบุคคลพนักงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ที่ผู้วิจัยได้ไปทำการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์ในเรื่องการดำเนินการให้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง)

1. ดำเนินการสัมภาษณ์พนักงานผู้ให้บริการระบบขนส่งทางรถไฟ (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) จำนวน 5 ท่าน

2. สรุปข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาประมวลข้อมูลผลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้ (Content analysis) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้ไปกำหนดประเด็นที่ผู้ใช้บริการใช้ในการพิจารณาการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าโดยเปรียบเทียบกับหลักการให้บริการ 7 P's ซึ่งผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจะนำไปใช้กำหนดมาตรการตัดสินใจให้บริการขนส่งสินค้าในการศึกษาหลักต่อไป

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (สถานีหัวลำโพง) ที่เป็นคนไทย โดยมีผู้ใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ที่เป็นคนไทย จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 146,000 คนต่อปี ซึ่งสามารถนำมาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (1973, p.1089) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และระดับความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ที่ 0.05 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง โดยแบ่งกลุ่มแบบเจาะจง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic sampling) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2530, หน้า, 123-131) จากกลุ่มผู้ใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ทางรถไฟแห่งประเทศไทย (สถานีหัวลำโพง) ดังนี้

ขั้นตอนการวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ คือ กลุ่มผู้ใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ทางรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ได้ทำการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ กลุ่มผู้ใช้บริการขนส่งที่เป็นคนไทยจากสถานีที่สุ่มได้แล้ว โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (systematic sampling) โดยใช้วิธีการนับจำนวนของผู้ใช้บริการขนส่งสินค้าจำนวนผู้ใช้บริการของสถานีหัวลำโพง จำนวนผู้ใช้บริการคนที่ 1 - 5 คน ผู้ใช้บริการท่านใดที่เป็นคนที่ 5 จะถูกเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) จะทำการตรวจสอบคุณสมบัติขั้นต้นคือ เป็นชาวไทยและเป็นผู้ที่มีความสนใจในการให้ข้อมูล ณ จุดใช้บริการสถานีหัวลำโพงของการรถไฟแห่งประเทศไทย

เครื่องมือและมาตรวัดที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire)

สำหรับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) สำหรับการศึกษาขั้นต้น ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) สำหรับการศึกษาขั้นต้นถึงพฤติกรรมการใช้บริการของผู้ใช้บริการ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารการรถไฟแห่งประเทศไทย กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานผู้ให้บริการ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่งงาน หน้าที่ความรับผิดชอบและประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 การดำเนินการให้บริการระบบขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ โดยมีประเด็นคำถามหลัก การให้บริการ 7 P's ซึ่งได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ และเวลา การส่งเสริมการตลาด พนักงานผู้ให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ และกระบวนการให้บริการ โดยเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended questions)

แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับการศึกษาลึก โดยใช้สอบถามผู้ใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการระบบขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ประกอบด้วย ความถี่ในการใช้บริการ ช่วงวัน/เวลาที่ใช้บริการ วัตถุประสงค์ในการใช้บริการ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการใช้บริการ เป็นต้น เป็นคำถามปลายปิด (close-ended questions)

ส่วนที่ 3 การตัดสินใจซื้อของการใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย

สรุปผลวิจัย

ผลการวิเคราะห์การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 50.2 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 49.8 โดยช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 21 รองลงมาคือช่วงอายุมากกว่า 51 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.3 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.8 และอายุระหว่าง 15-20 ปี

คิดเป็นร้อยละ 10.8 ตามลำดับ อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมาเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.8 รองลงมาเป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 11 และพ่อบ้าน/แม่บ้าน/เกษียณอายุ/ว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 10.4 ตามลำดับ โดยมีรายได้ 10,001 - 30,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมา 30,001 - 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21 รองลงมาต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17 และ 50,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51 รองลงมาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

2. พฤติกรรมการใช้บริการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่ผู้ที่ใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) จำแนกใครเป็นผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ตัวท่านเอง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมาเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 22.5 รองลงมาบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 20.3 และบิดา มารดา คิดเป็นร้อยละ 16.2 ตามลำดับ จำแนกการรับรู้ข่าวสารด้านการบริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์จากสื่อประเภทใด คนรอบข้างแนะนำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31 รองลงมาโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 18.5 รองลงมาพนักงานรถไฟ คิดเป็นร้อยละ 13 รองลงมา อินเทอร์เน็ต/อีเมล คิดเป็นร้อยละ 11.5 รองลงมานิตยสาร คิดเป็นร้อยละ 11.3 รองลงมาหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 9.3 และแผ่นพับ/โบรชัวร์ คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ จำแนกเหตุผลสำคัญในการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ราคาถูก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาสินค้าและพัสดุภัณฑ์มีขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 22.2 รองลงมาการบริการ คิดเป็นร้อยละ 16.8 รองลงมาการเดินทางมาใช้บริการได้สะดวก คิดเป็น

ร้อยละ 13.8 รองลงมาความปลอดภัยของสินค้าและพัสดุภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 9.2 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ ประเภทสิ่งของที่ใช้บริการอาหารแห้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.5 ลำดับที่สอง เครื่องจักรสาน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ลำดับที่สาม เครื่องยนต์ทุกชนิดและอุปกรณ์และนุ่น, สำลี, ผ้าย สัตส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนครึ่งในการใช้บริการการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.1 รองลงมาทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 22.8 รองลงมาเดือนละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14 รองลงมาสัปดาห์ละ 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.5 รองลงมา 3 เดือนต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13 รองลงมา 6 เดือนต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.5 และไม่เคยใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ โดยจำนวนสินค้าที่ใช้บริการส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ต่อครั้ง มากกว่า 3 ชิ้นขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.25 รองลงมา 2 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 27 รองลงมา 1 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 17.5 รองลงมา 3 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 12.25 ตามลำดับ ช่วงเวลา 15.00 – 18.00 น. บ่อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.25 รองลงมาช่วงเวลา 09.00 – 12.00 น. คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาช่วงเวลา 12.00 – 15.00 น. คิดเป็นร้อยละ 22.5 รองลงมาช่วงเวลา 06.00 – 09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 20 และ 18.00 – 21.00 น. คิดเป็นร้อยละ 2.25 ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะได้ผลดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (PRODUCT) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) มีความสำคัญในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.59, $SD = 0.92$) โดยปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมากคือ การส่งสินค้าที่สถานีทำได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

(ค่าเฉลี่ย = 3.74, $SD = 0.96$) และสามารถเก็บสินค้าได้อย่างเรียบร้อยและรวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย = 3.72, $SD = 0.92$) มีบริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ทุกวัน (ค่าเฉลี่ย = 3.57, $SD = 1.14$) และการส่งสินค้าถึงจุดหมายปลายทางตรงตามเวลา (ค่าเฉลี่ย = 3.56, $SD = 0.76$) ตามลำดับ

ด้านราคา (Price) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) มีความสำคัญในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.61, $SD = 0.80$) โดยปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมากคือ ราคาเหมาะสมเมื่อเทียบกับคุณภาพของบริการที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ย = 3.79, $SD = 0.74$) ราคาเหมาะสมเมื่อเทียบกับระยะทาง (ค่าเฉลี่ย = 3.70, $SD = 0.89$) ราคาเหมาะสมเมื่อเทียบกับประเภทสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย = 3.76, $SD = 0.65$) ราคาค่าบริการขนส่งสินค้าถูกกว่าการขนส่งอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.61, $SD = 0.80$) และการแจกแจงรายละเอียดของราคาเหมาะสมมีความชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.42, $SD = 0.71$) ตามลำดับ

ด้านช่องทางการบริการ (Place) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) มีความสำคัญในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.45, $SD = 0.99$) โดยปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมากคือ ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานีที่ให้บริการ (ค่าเฉลี่ย = 3.71, $SD = 0.96$) ความสะดวกในการให้ข้อมูลการส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ที่สถานี (ค่าเฉลี่ย = 3.71, $SD = 0.81$) และความสะดวกในการใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ที่สถานี (ค่าเฉลี่ย = 3.54, $SD = 0.86$) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) มีความสำคัญในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย =

3.61, $SD = 0.90$) โดยปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมาก คือ ได้รับส่วนลดราคาเมื่อใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์จำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.77, $SD = 0.90$) มีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการ (ค่าเฉลี่ย = 3.65, $SD = 0.99$) มีภาพลักษณ์ที่ดี (ค่าเฉลี่ย = 3.64, $SD = 0.88$) มีสิทธิพิเศษเมื่อใช้บริการ ร่วมกับการบริการอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย = 3.58, $SD = 0.96$) และมีการโฆษณาเผยแพร่ในสื่อต่าง ๆ หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย = 3.42, $SD = 0.77$) ตามลำดับ

ด้านบุคลากรในการให้บริการ (People) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) มีความสำคัญในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.76, $SD = 0.89$) โดยปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมาก คือ พนักงานประกาศแจ้งเตือนข้อมูลได้อย่างถูกต้องชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 3.85, $SD = 0.84$) พนักงานแต่งกายสุภาพสวยงาม (ค่าเฉลี่ย = 3.78, $SD = 0.92$) พนักงานมีความเป็นกันเองต่อผู้รับบริการ (ค่าเฉลี่ย = 3.74, $SD = 1.05$) พนักงานยิ้มแย้มแจ่มใสมีอัธยาศัยไมตรี (ค่าเฉลี่ย = 3.73, $SD = 0.78$) และพนักงานดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการอย่างดี (ค่าเฉลี่ย = 3.69, $SD = 0.85$) ตามลำดับ

ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) มีความสำคัญในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.64, $SD = 0.80$) โดยปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมาก คือ การเก็บสินค้าและพัสดุภัณฑ์ถูกต้องแม่นยำและรวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย = 3.94, $SD = 0.94$) การลงทะเบียนสินค้าและพัสดุภัณฑ์เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย = 3.71, $SD = 0.79$) การส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ไปยังปลายทางสามารถทำได้ถูกต้องและรวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย = 3.66, $SD = 0.70$) การบรรจุหีบห่อสินค้าและพัสดุภัณฑ์ทำได้ง่ายและสะดวก (ค่าเฉลี่ย = 3.53, $SD = 0.80$) ตามลำดับ

ด้านองค์ประกอบด้านกายภาพ (Physical Evidence) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) มีความสำคัญในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.63, $SD = 0.99$) โดยปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมาก คือ สถานที่เก็บสินค้าและพัสดุภัณฑ์เพียงพอและสะอาด (ค่าเฉลี่ย = 3.83, $SD = 1.26$) สถานที่ให้บริการมีการตกแต่งอย่างสวยงาม (ค่าเฉลี่ย = 3.70, $SD = 0.83$) สถานที่ให้บริการถูกจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ สามารถเข้าใจกระบวนการจัดส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ได้ง่าย (ค่าเฉลี่ย = 3.65, $SD = 0.97$) สถานที่ให้บริการสวยงามเป็นเอกลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย = 3.50, $SD = 0.85$) และสถานที่บรรทุกสินค้าและพัสดุภัณฑ์มีความสะอาด สามารถบรรทุกสินค้าจนถึงปลายทางได้อย่างปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย = 3.50, $SD = 1.03$) ตามลำดับ

3. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มากที่สุด ซึ่งส่วนมากจะประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่แสดงถึงรายได้ต่อเดือน มีรายได้ 10,001 - 30,000 บาท มากที่สุด เนื่องจากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการส่วนตัวจึงมีรายได้จากการประกอบอาชีพ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้อง

คล้อยกับ พระศักดิ์ วิฑูรย์ (2549) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการรถไฟฟ้า ศึกษากรณีโครงการส่วนต่อขยายรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศใหญ่ มีระดับ การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 - 30,000 บาท และพบอีกว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษากับรายได้ต่อเดือนมีผลต่อระดับการตัดสินใจใช้บริการรถไฟฟ้ามหานครแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ วงษ์จิรากร (2547) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดิน พบว่า รายได้ ต่อเดือน ระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดินในทิศทางเดียวกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมการใช้ บริการพบว่าผู้ใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ที่ ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ด้วย ตัวเอง มากที่สุด การรับรู้ข่าวสารด้านการบริการจาก สื่อคนรอบข้างแนะนำมากที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อการ เลือกใช้ มากที่สุด การใช้บริการสัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง และจำนวนสินค้าที่ใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ต่อครั้ง มากกว่า 3 ชิ้นขึ้นไปมากที่สุด ช่วงเวลาที่ใช้ บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ช่วงเวลา 15.00 - 18.00 น. บ่อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ นิชา มัญจกานนท์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้บริการ รถไฟฟ้าใต้ดินของผู้ใช้บริการในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดินจะใช้ช่วงเช้า - เย็น ใน วันธรรมดา ซึ่งเป็นช่วงเวลาเร่งด่วน

3. ผลการวิเคราะห์ระดับผู้ใช้บริการเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ที่มีผลต่อการ เลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการ รถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) จะได้ผลดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์และ บริการ (PRODUCT)

ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ของการรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานี หัวลำโพง) พบว่ามีความสำคัญในระดับมาก หมายความว่าผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับการ ให้บริการมากที่สุดทั้งในด้านความสะดวกรวดเร็ว สามารถเก็บสินค้าได้อย่างเรียบร้อย มีการให้บริการ ทุกวันสามารถส่งสินค้าถึงจุดหมายปลายทางตรงตาม เวลา

ด้านราคา (Price) ที่มีผลต่อการเลือกใช้

บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟฟ้าแห่ง ประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) พบว่ามีความสำคัญในระดับมาก หมายความว่าผู้ใช้บริการให้ ความสำคัญกับราคาค่าบริการมีผลต่อการตัดสินใจใช้ บริการ อาจเป็นเพราะระดับราคาค่าบริการที่เหมาะสม เมื่อเทียบกับคุณภาพของบริการ อีกทั้งเป็นบริการทาง เลือกของการขนส่งและพัสดุภัณฑ์ที่มีราคาค่าบริการ ขนส่งสินค้าถูกกว่าการขนส่งอื่นๆ

ด้านช่องทางการบริการ (Place) ที่มีผลต่อ

การเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการ รถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) พบว่ามีความสำคัญในระดับมาก หมายความว่าผู้ใช้ บริการคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานี ที่ให้บริการอีกทั้งความสะดวกในการให้ข้อมูลและการ ให้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ที่สถานี

ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและ พักสุภัณฑ์ของการรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) พบว่ามีความสำคัญในระดับมาก หมายความว่าผู้ใช้บริการคำนึงถึงการได้รับส่วนลดราคา เมื่อใช้บริการใช้ปริมาณมากซึ่งเป็นการสร้างความ เชื่อมั่นของผู้ใช้บริการเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี สำหรับการโฆษณาเผยแพร่ในสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย อีกทั้งสิทธิพิเศษเมื่อใช้บริการร่วมกับการบริการอื่น ๆ อีกด้วย

ด้านบุคลากรในการให้บริการ (People) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) พบว่ามีความสำคัญในระดับมาก หมายความว่าพนักงานที่เป็นบุคลากรการรถไฟ เนื่องจากพนักงานมีหน้าที่ในการให้บริการมีผลต่อการตัดสินใจเป็นอันมาก ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมุ่งเน้นให้พนักงานให้บริการเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอัธยาศัยไมตรีและพนักงานต้องดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการอีกทั้งต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน

ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) พบว่ามีความสำคัญในระดับมาก คือผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับกระบวนการอยู่ในระดับมากเนื่องจากกระบวนการต้องมีความถูกต้องแม่นยำและรวดเร็ว อีกทั้งการให้บริการง่ายและสะดวกสินค้าและพัสดุภัณฑ์ถึงปลายทางอย่างปลอดภัย

ด้านกายภาพ (Physical Evidence) ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) พบว่ามีความสำคัญในระดับมาก คือผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับมาก เพราะ บางครั้งผู้ใช้บริการต้องการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเพิ่มเติมภายในสถานี เช่น ห้องน้ำ แก้อีทีพัก ATM อีกทั้งสถานที่ให้บริการต้องมีการจัดอย่างเป็นระเบียบ จัดพื้นที่ให้มีความสะอาด สามารถบรรทุกสินค้าจนถึงปลายทางได้อย่างปลอดภัย สิ่งแวดล้อมทางกายภาพนี้ยังรวมไปถึงป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ภายในสถานีด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของการบริการด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ด้วย เช่น การทำให้มีห้องน้ำในทุกสถานี

เมื่อพิจารณาปัจจัยทางการตลาดบริการในด้านบริการ ราคา ด้านบุคลากรและด้านกระบวนการ

ซึ่งประกอบไปด้วยความสะดวก ความรวดเร็ว ความปลอดภัย ขั้นตอนการบริการต่างและการเอาใจใส่ของพนักงาน พบว่าผู้ใช้บริการให้ความสำคัญของระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Zeithaml & Bitner (2003) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ความรวดเร็วเป็นความตั้งใจที่จะช่วยเหลือลูกค้าโดยให้บริการที่รวดเร็วไม่รอคิวนาน รวมทั้งต้องมีความถูกต้องเห็นลูกค้าแล้วต้องรีบต้อนรับให้การช่วยเหลือสอบถามถึงการมาใช้บริการอย่างไม่ละเลยความรวดเร็วจะต้องมาจากพนักงานและกระบวนการในการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

4. เปรียบเทียบระดับการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการใช้บริการ ได้ดังนี้

4.1 ช่วงอายุที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ด้านบริการที่แตกต่างกันไป อาจเป็นเพราะการให้บริการที่มีความสะดวกรวดเร็ว สามารถเก็บสินค้าได้ อย่างเรียบร้อย มีการให้บริการทุกวันสามารถส่งสินค้าถึงจุดหมายปลายทางตรงตามเวลาของแต่ละช่วงอายุ จึงมีผลต่อการเลือกใช้บริการมาก

4.2 ช่วงอายุที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ด้านราคาที่แตกต่างกันไป อาจเป็นเพราะว่า อัตราค่าบริการจะเปลี่ยนแปลงตามอายุของผู้ใช้บริการ คือ อายุมากจะคำนึงถึงค่าใช้จ่ายของบริการถูกหรือแพง จึงมีผลต่อการเลือกใช้บริการ

4.3 ช่วงอายุที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ด้านบุคลากรแตกต่างกันไป อาจเป็นเพราะว่า ผู้ใช้

บริการที่เป็นผู้สูงอายุหรือเด็กไม่ค่อยเข้าใจวิธีใช้บริการ ดังนั้นผู้ใช้บริการกลุ่มนี้จึงต้องพึ่งบริการจากพนักงานมากกว่าผู้ใช้บริการกลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นผู้ใช้บริการกลุ่มนี้จึงให้ความสำคัญกับด้านบุคลากรค่อนข้างมาก

4.4 อาชีพที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ด้านราคาที่แตกต่างกันไป อาจเป็นเพราะว่า การบริการขนส่งสินค้า มีอัตราค่าบริการที่มีหลายระดับ ราคาซึ่งกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการต้องขนส่งสินค้าเป็นประจำและกลุ่มที่ไม่ต้องขนส่งสินค้าไม่บ่อยมากนัก จึงมีความแตกต่างกัน ดังนั้น อาชีพที่ต่างกันจะทำให้ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการแตกต่างกัน

4.5 อาชีพที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่แตกต่างกันไป อาจเป็นเพราะว่า จุดประสงค์ในการใช้บริการของแต่ละอาชีพแตกต่างกันไป คือ ผู้ใช้บริการที่เป็นนักเรียน นักศึกษาต้องการใช้บริการเพื่อส่งสินค้าเพียงเล็กน้อย หรือนาน ๆ ครั้ง จึงมีความต้องการให้สถานีตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษา แต่ผู้ที่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทต่าง ๆ นอกจากต้องการให้สถานีตั้งอยู่ใกล้บริษัทตนเองแล้ว ยังต้องการความสะดวกในการมาถึง

สถานีด้วยเนื่องจากปริมาณของที่ต้องส่งมีปริมาณมาก ต้องการความสะดวกรวดเร็วและครั้งผู้คนกลุ่มนี้อาจเดินทางมาสถานีด้วยรถยนต์ส่วนตัวจึงต้องสถานีสำหรับจอดรถด้วย

4.6 ความถี่ในการใช้บริการที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ด้านบริการที่แตกต่างกันไป อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่ต้องใช้บริการบ่อย ๆ ต้องการที่จะได้รับการบริการที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของตนให้มากที่สุด เช่น การเชื่อมโยงกับการขนส่งประเภทอื่นเพื่อความสะดวก รวดเร็ว ดังนั้น ผู้ที่ต้องใช้บริการประจำจึงให้ความสำคัญกับด้านบริการมากที่สุด

4.7 ความถี่ในการใช้บริการที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (กรณีศึกษา สถานีหัวลำโพง) ด้านกระบวนการที่แตกต่างกันไป อาจเป็นเพราะว่า ผู้ใช้บริการประจำจะต้องพบกับขั้นตอนหรือกระบวนการให้บริการอยู่บ่อย ๆ ดังนั้นผู้ที่ใช้บริการประจำจึงให้ความสำคัญในด้านกระบวนการมากกว่าผู้ที่ใช้บริการไม่บ่อยซึ่งการบริการที่ดีจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริการอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ณิชา มัญจนานนท์. (2548). “พฤติกรรมการใช้บริการใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดินของผู้ใช้บริการใน กรุงเทพมหานคร.” การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิตวิทยาลัย, บริการธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พีระศักดิ์ วิฑูรย์. (2549). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการรถไฟฟ้า: ศึกษากรณีโครงการส่วนต่อขยายรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน.” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรารณณ์ วงษ์จิรากร. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดิน. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริชัย กาญจนวาสี (2530). สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้าพรินติ้ง.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). กลยุทธ์การตลาด การวางแผนการตลาด. กรุงเทพฯ: ชีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). กลยุทธ์การตลาด (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Elaine K. H. (2010). **Customer Service: A Practical Approach** (6th Edition). Pearson Prentice Hall.
- Kotler ,P., & Keller, K. (2006). **Market management** (12th ed.) Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- LogisticsTime Magazine. (2559). “ขนส่งไทยปี 60 ปรับตามเทรนด์ รับ Thailand 4.0” ค้นจาก <http://www.logisticstime.net/archives/2265>
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis** (Third edition). NewYork : Harper and Row.
- Ziethaml,V. A., & Bitner, M. J. (2003). **Services marketing: Integrating customer focus across the firm** (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี

จิตาพัชญ์ ไชยสิทธิ์¹ ลลนาภา แผนสุวรรณ² และ ลภัสวัฒน์ คล้ายแสง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐานด้วยค่าความแตกต่างแบบที (t-test)

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ในภาพรวมมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต โดยเป็นปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมาก

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในด้านกายภาพของตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว; ตลาดต้องชม; วัดพระนอนจักรสีห์

^{1,2} สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ถนนสวรรค์วิถี ตำบล นครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
อีเมล: B_noyna@hotmail.com

³ สาขาวิชาการบัญชี, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

A STUDY OF FACTORS INFLUENCING THE TRAVELLING DECISION AND THE SATISFACTION OF TOURISTS IN WAT PRANONJAKSRE COMMUNITY MARKET, SINGBURI PROVINCE

Jitaphat Chaisit¹ Ladapa Pansuwan² and Laphatsawat khaiseang³

Abstract

The purposes of this research are: 1) to study the factors influencing the travelling decision of tourists in wat pranonjaksre community market, singburi province and 2) to study the satisfaction of tourists in wat pranonjaksre community market, singburi province.

The samples for this research were obtained by using the questionnaire consisting of 400 tourists. The statistics used are descriptive and inferential statistics. The descriptive statistics employed consists of frequency, percentage, mean and standard deviation. Inferential statistics that were used to test the hypothesis are t-test analysis.

The research findings the factors influencing the travelling decision of tourists in wat pranonjaksre community market in all aspects are important in high level. The highest average: cultural factors and lifestyle. The factors were important. The satisfaction of tourists in wat pranonjaksre community market findings the tourists were satisfied with the overall level and The highest average of physical resources, tourism resource, access to the tourist attractions and tourist activities.

Keywords: Satisfaction of Tourists; Community Market; Wat Pranonjaksre

^{1,2} Business Computer, Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University
398 Moo 9 Sawan Withi Rd. Tambol Nakhon Sawan Tok, Mueang District, Nakhon Sawan 60000
E-mail: B_noyna@hotmail.com

³ Accountancy, Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่มากมายหลายประเภท อาทิ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นล้วนแต่เป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวจึงทำให้อัตราการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก (บุญเลิศจิตตังวัฒนา, 2548) การเชื่อมโยงศักยภาพของตลาดชุมชนเชิงพื้นที่เข้ากับการท่องเที่ยวให้เกิดการส่งเสริมและพัฒนาตามนโยบายโครงการส่งเสริมตลาดกลาง-ตลาดชุมชนประชารัฐเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค อาทิ ตลาดชุมชนในท้องถิ่น ร้านค้าชุมชน ที่มีลักษณะเด่นและสำคัญในการรวบรวมสินค้าในพื้นที่เกิดกิจกรรมการค้าการขายในพื้นที่ ตลาดต้องชมจึงเป็นตลาดลักษณะเฉพาะของชุมชนที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของพื้นที่เป็นจุดเด่นสำคัญเชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจดึงดูดนักท่องเที่ยวต้องแวะไปชม และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในเมืองหลักสำคัญ รวมถึงยังเป็นตลาดกลางสินค้าที่จำหน่ายผลิตผลเฉพาะในพื้นที่ และสามารถรองรับผลผลิตที่ระบายสินค้าดูดซับอุปทานส่วนเกินได้

ตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์จึงเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมากในการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นไปยังชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากขึ้น ประกอบกับกระแสความนิยมและความต้องการย้อนกลับไปหาอดีตเมื่อครั้งสมัยวัยเยาว์ สมัยคุณปู่คุณย่า หรือที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวแบบบลูวัลฮาอดีต” (Nostalgia Tourism) การได้เข้าไปสัมผัสกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชน อยู่กับธรรมชาตินั้นจึงมีมากขึ้น (กระทรวงการท่องเที่ยว

และกีฬา, 2554) โดยแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองการท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวได้นั้นคือ ตลาดต้องชม ซึ่งตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ เป็นหนึ่งในตลาดต้องชมที่ได้รับงบประมาณจากกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ในการจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ

การประกอบธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการตลาดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์และแนวทางปรับปรุงตลาดเป้าหมาย ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค กลุ่มนักท่องเที่ยว สนับสนุนการปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจของตลาดให้เกิดการพัฒนาสู่การค้าที่ยั่งยืน และเพื่อพัฒนาและปรับปรุงตลาดและบริเวณโดยรอบตลาดให้มีมาตรฐาน มีภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ที่ดีให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวในอนาคตได้

ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคต และผลการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ ในการวางแผนพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวของตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ร่วมกัน เพื่อให้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ตรงเป้าหมาย และสามารถตอบสนองต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี

นิยามศัพท์

1. ตลาดต้องชม (Community Market) หมายถึง ตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ ซึ่งเป็นตลาดที่มีลักษณะเฉพาะของชุมชน มีความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของพื้นที่ มีจุดเด่นสำคัญเชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญหาท้องถิ่น ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจดึงดูดนักท่องเที่ยวต้องแวะไปชม

2. ปัจจัย (Factors) หมายถึง ปัจจัยดึงดูดจากแหล่งท่องเที่ยว (Pull Factor) ที่ดึงดูดเร้าใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม กิจกรรมการท่องเที่ยว ราคา สินค้าและบริการ สภาพแวดล้อมของสถานที่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน อรรถาธิบายไม่ตรี และการประชาสัมพันธ์ และปัจจัยผลักดัน (Push Factor) ที่กระตุ้นให้เกิดแรงผลักดันภายในของนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว เช่น ความอยากรู้ อยากเห็น และการรับรู้ เป็นต้น โดยปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว

3. ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งเกิดภายหลังจากนักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือใช้บริการแล้ว เช่น สภาพแวดล้อม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การต้อนรับและความมีอัธยาศัย รูปแบบของการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการท่องเที่ยว ความสะอาด อาหาร ราคา ความปลอดภัย คุณภาพ และมาตรฐานของสินค้า เป็นต้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยดึงดูดและปัจจัยผลักดัน รวมถึงแรงจูงใจในด้านต่าง ๆ โดยศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ และทำการทดสอบเพื่อยืนยันว่าปัจจัยเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจริง นอกจากนี้ยังสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ในด้านต่าง ๆ

2. ด้านประชากร มุ่งศึกษานักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์

3. ด้านพื้นที่ คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในบริเวณตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี

4. ด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 3 เดือน (พฤศจิกายน 2560 ถึง มกราคม 2561)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี

2. ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี

3. คณะกรรมการบริหารตลาด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบถึงแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมา ประเมินศักยภาพ และรูปแบบการบริหารจัดการของตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี

ตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2540 ตั้งอยู่ที่ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ห่างจากตัวเมืองสิงห์บุรีไปตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3032 (สายสิงห์บุรี – สุพรรณบุรี) ระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระนอนจักรสีห์ และอยู่คู่กับวัดพระนอนจักรสีห์มาช้านานนับสิบปี บริหารงานโดยกรรมการและอนุกรรมการที่ขึ้นตรงกับทางพระเดชพระคุณพระเทพปริยัติสุธี เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี เจ้าอาวาสวัดพระนอนจักรสีห์ วรวิหาร จำนวน 10 คน โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประธานร้านค้าตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์เป็นตลาดที่ชาวบ้านและคนในชุมชนนำสินค้าที่ผลิตเอง เช่น พืชผัก ผลไม้ น้ำพริก ผลิตภัณฑ์ปลาไร่ที่ขึ้นชื่อของจังหวัด สินค้า OTOP ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน เสื้อผ้าสำเร็จรูป กระเป๋าถือ และของใช้ต่าง ๆ นำมาจำหน่ายในราคาเป็นธรรม น้ำหนักเที่ยงตรง เปิดจำหน่ายเป็นประจำทุกวัน สร้างรายได้และอาชีพให้คนในชุมชนและในละแวกใกล้เคียงได้เป็นอย่างดี นอกจากการมากราบไหว้บูชาพระนอนจักรสีห์แล้ว การได้มาเยี่ยมชมและเลือกซื้อสินค้าของฝากติดไม้ติดมือกลับบ้านในบริเวณตลาดได้ทั้งอัมบุญ อัมกาย อัมใจไปพร้อม ๆ กัน ทำให้ตลาดเป็นแหล่งจับจ่ายของนักท่องเที่ยวและเป็นเอกลักษณ์ของสินค้าทางการเกษตรท้องถิ่นชุมชน โดยจากการแบ่งกลุ่มตลาดต้องชมของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์นั้น ตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จัดเป็นตลาดต้องชมเกรด A ซึ่งถือเป็นตลาดที่มีศักยภาพ มีอัตลักษณ์ของท้องถิ่น โดยมีครบทั้ง

ความหลากหลายของอาหาร การขายสินค้าต่าง ๆ ความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น และกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวในการเข้ามาเที่ยวในตลาด เช่น การสวมเสื้อผ้าท้องถิ่นของผู้ประกอบการร้านค้า เวทีการแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น โดยการบริหารจัดการของตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ มีการบริหารงานโดยกรรมการและอนุกรรมการที่ขึ้นตรงกับทางพระเดชพระคุณพระเทพปริยัติสุธี เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี เจ้าอาวาสวัดพระนอนจักรสีห์ วรวิหาร ซึ่งมีกรรมการและอนุกรรมการ จำนวน 10 คน โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประธานร้านค้า

2. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยและแรงจูงใจ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538, หน้า 137) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคไว้ว่า ลักษณะของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural Factors) 2) ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) 3) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) และ 4) ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological Characteristics) และ ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2542) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งผู้บริโภคแต่ละคนจะมีปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมตลอดจนการตัดสินใจและการเลือกรูปแบบกิจกรรมที่ต่างกัน ทั้งนี้ ปัจจัยเหล่านั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1) ปัจจัยภายใน (Personal Factors) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลกระทบบต่อพฤติกรรมการซื้อ ได้แก่ ความจำเป็น ความต้องการ การจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ รูปแบบการดำรงชีวิต แนวคิดเกี่ยวกับตนเอง บุคลิกภาพ และทัศนคติ และ 2) ปัจจัยภายนอก (External Factors) ได้แก่ วัฒนธรรมและวัฒนธรรมย่อย ชั้นของสังคม กลุ่มอ้างอิง ผู้นำความคิดเห็นและครอบครัว โดยปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1) เงินหรือค่าใช้จ่าย

2) เวลา

3) ความตั้งใจที่จะเดินทางไป

และแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่สำคัญในการกระตุ้นให้คนเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ได้แก่

1) แรงจูงใจทางด้านกายภาพและจิตวิทยา (Physical and Psychological Motives)

2) แรงจูงใจทางด้านวัฒนธรรม และการศึกษา (Cultural/ Personal Education Motives)

3) แรงจูงใจทางด้านสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Social/ Interpersonal/ Ethnic Motives)

4) แรงจูงใจทางด้านการงานและธุรกิจ (Business Work/ Related Motives)

5) แรงจูงใจด้านการบันเทิง และสิ่งเพลิดเพลิน (Entertainment/ Amusement/ Pleasure/ Pastime Motives)

6) แรงจูงใจทางด้านศาสนา (Religious Motives) และ

7) แรงจูงใจทางด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ (Prestige and Status Motives) ซึ่งจากแนวคิดข้างต้นปัจจัยและแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว โดยปัจจัยแต่ละประเภทก็มีแรงจูงใจที่แตกต่างกันไป โดยปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดเป็นปัจจัยที่เด่นชัดที่สามารถกระตุ้นนักท่องเที่ยวและนำไปสู่การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวนั่นเอง

3. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

จิตตินันท์ เชเชคุปต์ (2543) กล่าวว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภค หมายถึง ภาวะการณแสดงออกที่เกิดจากการประเมินประสบการณ์การซื้อและการใช้สินค้าและบริการ และ จันทรเพ็ญ ตูเทศนันท์ (2542) กล่าวว่า ทศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้ หมายถึง

ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ โดยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ เป็นทศนคติทางด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ โดยพิภพ อุดม (2537) ได้แบ่งระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคไว้ 2 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ความพึงพอใจที่ตรงกับความคาดหวัง และระดับที่ 2 ความพึงพอใจที่เกินความคาดหวัง และจากแนวคิดข้างต้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว คือการจะตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้งนั้น ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไปนั่นเอง

4. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

4.1 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourist Behavior) นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวได้กำหนดรูปแบบของนักท่องเที่ยว (Typology : a systematic classification or study of types) เพื่ออธิบายพฤติกรรมนักท่องเที่ยว โดยสามารถกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวอาจทำได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และวิธีการที่ใช้ ซึ่งการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวรูปแบบพื้นฐานที่สุด คือ การแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะของพฤติกรรมของการเดินทาง คือ การแบ่งว่าบุคคลนั้นเป็น 1) นักท่องเที่ยว (Tourists) หรือ 2) นักเดินทาง (travelers) นักท่องเที่ยวคือ บุคคลซึ่งซื้อรายการนำเที่ยวเหมาจ่ายจากบริษัทนำเที่ยว ในขณะที่นักเดินทาง คือบุคคลซึ่งจัดการการเดินทางด้วยตนเอง เช่น ซื้อตั๋วเครื่องบินเอง จองที่พักเอง กำหนดสถานที่ท่องเที่ยวด้วยตนเอง เป็นต้น โดย Perreault and Dorden (1979) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1) นักท่องเที่ยวแบบประหยัด (Budget Travelers)

2) นักท่องเที่ยวชอบผจญภัย (Adventurous Travelers)

3) นักท่องเที่ยวประเภทเดินทางระหว่างวันหยุด (Vacationers Travelers)

4) นักท่องเที่ยวแบบชอบเดินทางโดยใช้ระยะเวลาเดินทางยาวนาน (Moderates Travelers)

ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของ Cohen (1979) ซึ่งได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ ได้แก่

1) นักท่องเที่ยวแบบนันทนาการ (Recreational Tourists)

2) นักท่องเที่ยวแบบปลีกตัวหาความเพลิดเพลิน (The Diversionary Tourists)

3) นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์ (The Experiential Tourists)

4) นักท่องเที่ยวแบบชอบทดลอง (The Experimental Tourists)

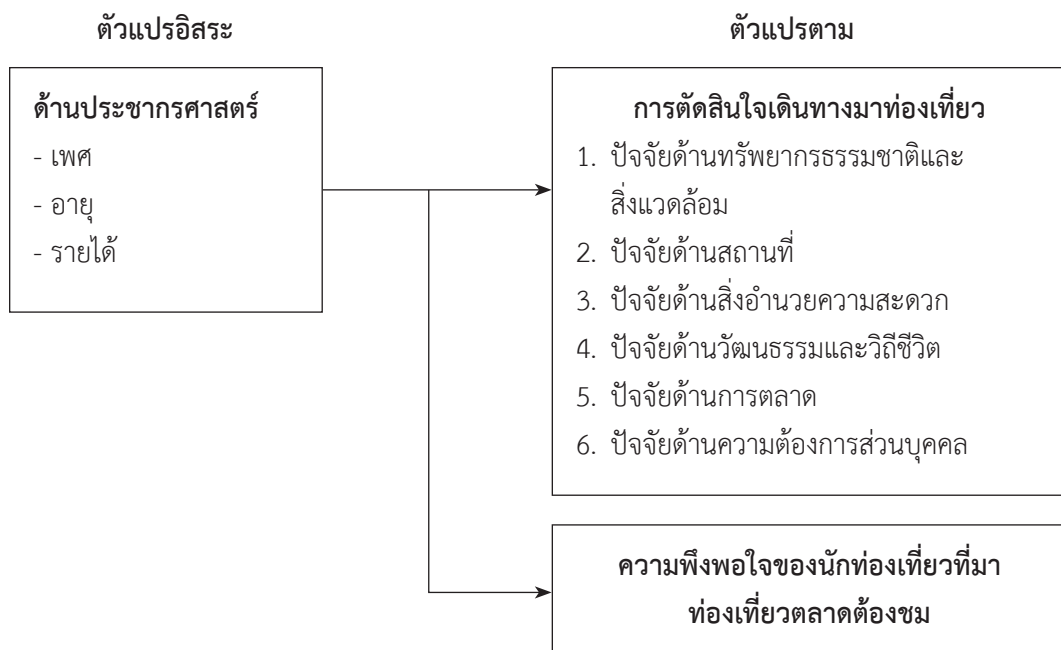
5) นักท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น (The Existential Tourists) โดยจากแนวคิดของ Perreault, Dorden & Cohen แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวในแต่ละประเภทยังมีลักษณะที่แสดงออกมาแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการใช้จ่าย การเดินทาง การเลือกใช้บริการ การตัดสินใจ หรือแม้แต่ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะแตกต่างกัน (พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม, 2555)

4.2 กระบวนการตัดสินใจท่องเที่ยว Schmoll (อ้างถึงใน Pizam and Mansfeld, 2000, p. 20) ได้เสนอโมเดลที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวซึ่งถูกกำหนดจากสิ่งกระตุ้น ความปรารถนา ความต้องการและความคาดหวังของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว โดยกล่าวว่า โมเดลของเขามีประโยชน์ในการช่วยตัดสินใจในการท่องเที่ยว ที่สร้างขึ้นบนหลักการที่ว่าปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเดินทางประกอบด้วยแรงจูงใจต่าง ๆ ความปรารถนา

ความต้องการจำเป็นและความคาดหวังต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น สิ่งเร้าทางการท่องเที่ยว ความมั่นใจของตัวนักท่องเที่ยวเอง ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวเคยมีมาก่อน และข้อจำกัดทางด้านเวลาและงบประมาณ ประกอบด้วย มิติ 4 ด้าน และแต่ละด้านจะส่งผลต่อการตัดสินใจขั้นสุดท้ายดังนี้ มิติที่ 1 : สิ่งเร้าทางการท่องเที่ยว (Travel stimuli) มิติที่ 2 : ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยส่วนบุคคล (Personal and Social Determinants) มิติที่ 3 : ตัวแปรภายนอก (External Variables) มิติที่ 4 : คุณลักษณะต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว (Characteristics and Features of the Service Destination) ซึ่งจากแนวคิดข้างต้นทำให้ทราบว่ากระบวนการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวนั้น ถูกกำหนดจากสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้น ที่เกิดจากความต้องการจากภายในของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ ช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2560 – มกราคม 2561 โดยจากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดสิงห์บุรี (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสิงห์บุรี, 2559) พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 502,829 คน จึงสามารถกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ

Taro Yamane's (Yamane, 1967) และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05 จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวนทั้งสิ้น 400 คน

2. ลงพื้นที่เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลในเบื้องต้น เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับวิธีการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่สะดวกแก่การเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งอาศัยการสังเกต การสอบถามข้อมูลจากคณะกรรมการบริหารตลาด และผู้ประกอบการร้านค้า

3. คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว อย่างน้อย 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Concordance: IOC)

(ธีรเดช ฉายอรุณ, 2555)

4. ดำเนินการนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือในการขอข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปดำเนินการแจกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Convenience Sampling) จนครบจำนวน 400 ชุด

6. จัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้เป็นระบบ ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง และดำเนินการวิเคราะห์ประมวลทางสถิติ โดยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้มาตรวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 2 ส่วน คือ

การประเมินระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ และการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จากนั้นทำการทดสอบสมมติฐานของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ประชากร เมื่อสุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent-Sample T-test) ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่ม ว่าแตกต่างกันหรือไม่ โดยสุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test หรือ One-way ANOVA) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว หรือแบบปัจจัยเดียว เป็นการจำแนกข้อมูลของตัวแปรหรือปัจจัยเพียงปัจจัยเดียว

หรือเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างกันของระดับต่าง ๆ ของปัจจัยที่สนใจ เพื่อทดสอบความแตกต่างของตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553, หน้า 238-244)

7. แปลผล สรุปผลการวิจัย และรายงานนำเสนอคณะ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ โดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ พบว่า จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 400 คน ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.75 และ 39.25 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.25 รองลงมา คืออายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.50 และอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ และมีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.00 และระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.25 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์

ตาราง 1

ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ในภาพรวม

ปัจจัย		$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
1	ความโดดเด่นของสถานที่	4.11	0.71	สำคัญมาก
2	ความสวยงาม สะอาด บรรยากาศดี	4.43	0.66	สำคัญมากที่สุด
รวม		4.27	0.69	สำคัญมากที่สุด
ปัจจัยด้านสถานที่				
1	การคมนาคมเข้าถึงได้สะดวก	4.31	0.68	สำคัญมากที่สุด
2	มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ	4.00	0.73	สำคัญมาก
รวม		4.16	0.71	สำคัญมาก
ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก				
1	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	4.15	0.54	สำคัญมาก
2	แหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	3.98	0.78	สำคัญมาก
รวม		4.07	0.66	สำคัญมาก
ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต				
1	มีความเป็นอัตลักษณ์และมีเอกลักษณ์เฉพาะ	4.15	0.74	สำคัญมาก
2	มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทางศาสนาและวัฒนธรรม	5.00	0.00	สำคัญมากที่สุด
3	มีความเป็นกันเอง อ้าวยกยดี	4.28	0.59	สำคัญมากที่สุด
รวม		4.48	0.44	สำคัญมากที่สุด
ปัจจัยด้านการตลาด				
1	สินค้า ของฝาก และของที่ระลึกมีความหลากหลาย	4.18	0.49	สำคัญมาก
2	ราคาสินค้าและบริการมีความเหมาะสม	4.03	0.77	สำคัญมาก
3	มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก	4.00	0.68	สำคัญมาก
4	มีกิจกรรมส่งเสริมการตลาด	4.05	0.72	สำคัญมาก
รวม		4.07	0.67	สำคัญมาก
ปัจจัยด้านความต้องการส่วนบุคคล				
1	ต้องการความสงบ เข้าถึงวิถีชีวิตชุมชน	4.18	0.64	สำคัญมาก
2	ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับที่อื่น	3.78	0.40	สำคัญมาก
3	ต้องการใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับครอบครัว เพื่อน หรือคนรัก	4.33	0.53	สำคัญมากที่สุด
4	ต้องการหลีกเลี่ยงจากสังคมเมือง	3.87	0.78	สำคัญมาก
รวม		4.04	0.59	สำคัญมาก
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม		4.18	0.62	สำคัญมาก

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ในภาพรวมมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.18, $SD = 0.64$) และเมื่อพิจารณาปัจจัยในรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต (ค่าเฉลี่ย = 4.48, $SD = 0.44$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.27, $SD = 0.69$) และอันดับที่สาม คือ ปัจจัยด้านสถานที่ (ค่าเฉลี่ย = 4.27, $SD = 0.71$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชม

ประเด็นความพึงพอใจ		$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว				
1	ความน่าสนใจของการท่องเที่ยว	4.09	0.74	มาก
2	ความน่าสนใจของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในพื้นที่	3.90	0.78	มาก
รวม		4.00	0.76	มาก
ด้านกายภาพ				
1	การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว	4.21	0.82	มากที่สุด
2	ความเงียบสงบของแหล่งท่องเที่ยว	4.18	0.76	มาก
3	สะอาด ไม่มีขยะ บรรยากาศดี	4.10	0.65	มาก
4	ความเป็นมิตรของคนในชุมชน	4.24	0.69	มากที่สุด
5	ความเพียงพอของจุดพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว	4.22	0.58	มากที่สุด
รวม		4.19	0.70	มาก
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว				
1	ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.24	0.56	มากที่สุด
2	มีป้ายบอกทาง ง่ายและชัดเจน	3.84	0.43	มาก
3	มีจุดบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	3.70	0.65	มาก
4	มีการรักษาความปลอดภัย	4.15	0.77	มาก
5	มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอ	4.07	0.58	มาก
6	มีบริเวณพื้นที่จอดรถมากเพียงพอ	3.98	0.76	มาก
7	มีจุดทิ้งถังขยะเพียงพอ	4.02	0.66	มาก
รวม		4.00	0.63	มาก
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว				
1	มีกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ทำหลายอย่าง	3.86	0.44	มาก
2	มีผู้นำทัวร์ในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.68	0.68	มาก
3	มีโปรแกรมการท่องเที่ยวให้เลือกหลายโปรแกรมไม่ซ้ำกัน	3.65	0.34	มาก
รวม		3.73	0.49	มาก
ค่าเฉลี่ยในภาพรวม		3.98	0.64	มาก

จากตาราง 2 พบว่า นักท่องเที่ยวที่การเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.98, $SD = 0.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านกายภาพ (ค่าเฉลี่ย = 4.19, $SD = 0.70$) รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว และ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 4.40, $SD = 0.63$) และอันดับที่สาม คือ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.73, $SD = 0.49$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์แตกต่างกัน สามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติ ได้ดังนี้

H0 : นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ ไม่แตกต่างกัน

H1 : นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์แตกต่างกัน

ตาราง 3

ผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ในภาพรวม จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์		ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวในภาพรวม				
		$\bar{X}$	SD	T	Sig.	ผลทดสอบ
เพศ	ชาย	4.06	0.48	1.753	0.057	ไม่แตกต่าง
	หญิง	4.19	0.49			
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	4.01	0.51	4.708	0.001*	แตกต่างกัน
	21 - 30 ปี	4.04	0.48			
	31 - 40 ปี	4.12	0.26			
	41 - 50 ปี	4.06	0.50			
	51 - 60 ปี	4.28	0.48			
	60 ปี ขึ้นไป	4.03	0.56			
รายได้	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	4.00	0.43	1.435	0.239	ไม่แตกต่าง
	10,001 - 20,000 บาท	4.10	0.52			
	20,001 - 30,000 บาท	4.07	0.51			
	30,001 - 40,000 บาท	4.02	0.58			
	40,001 ขึ้นไป	4.00	0.41			

* ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H₀) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) มีค่าน้อยกว่า 0.05

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ด้วยค่าสถิติ T-test และ F-test (ANOVA) ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ในภาพรวมกับปัจจัยประชากรศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ และรายได้ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.057 และ 0.239 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญทางสถิติ (0.05) จึงยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีเพศ และรายได้ที่

แตกต่างกันจะมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ปัจจัยประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.001 ซึ่งมี

ค่าน้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติ (0.05) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 4

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์เป็นรายคู่ระหว่างช่วงอายุ

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 20 ปี	21 – 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 - 60 ปี	60 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 20 ปี	4.01	-	0.016	0.024	0.025	0.022	0.027
21 – 30 ปี	4.04	-	-	0.078	0.012	0.060	0.105
31 - 40 ปี	4.12	-	-	-	0.230*	0.029	0.015
41 - 50 ปี	4.06	-	-	-	-	0.045	0.267*
51 - 60 ปี	4.28	-	-	-	-	-	0.048
60 ปี ขึ้นไป	4.03	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 4 ผลจากการเปรียบเทียบภายหลัง พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งพบ 2 คู่ที่แตกต่างกัน ได้แก่ คู่ที่ 1 คือ ช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี กับช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คู่ที่ 2 คือ ช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี กับช่วงอายุระหว่าง 60 ปี ขึ้นไป โดยนักท่องเที่ยวที่ช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ค่าเฉลี่ย = 4.12, $SD = 0.26$) และ มีค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์มากกว่าค่าเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุ 41 – 50 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และนักท่องเที่ยวที่ช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี

(ค่าเฉลี่ย = 4.06, $SD = 0.50$) และมีค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์มากกว่าค่าเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย = 4.03, $SD = 0.56$)

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี สามารถอภิปรายผลการศึกษตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาด

ต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ในภาพรวมมีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต โดยเป็นปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Swarbrook (1999) และชัยฤทธิ์ ทองรอด (2561) ที่กล่าวว่า กระแสการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อม หรือที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” (Ecotourism) ก็กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เพราะเป็นการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) รูปแบบใหม่ที่ผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวและการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมให้สามารถดำเนินไปพร้อมกันได้ โดยจะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติและเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. สรุปผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ จังหวัดสิงห์บุรี

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางมาเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ พบว่า นักท่องเที่ยวที่การเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์ มีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในด้านกายภาพของตลาดต้องชมวัดพระนอนจักรสีห์อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hughes และ

Pizam (อ้างถึงใน เลิศพร ภาระสกุล, 2553) ที่ว่าความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวของตนเองก็ย่อมเป็นความพึงพอใจที่มีความหลากหลาย ซึ่งประกอบไปด้วย ความพึงพอใจต่อมิติต่าง ๆ เป็นต้น ๆ เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในระหว่างการท่องเที่ยว เช่น ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ หรือความพึงพอใจต่อการบริการต่าง ๆ ซึ่งแต่ละมิติจะต้องได้รับการวิเคราะห์แยกกันเป็นด้าน ๆ ไป ทั้งนี้การที่เราจะระบุความพึงพอใจโดยแยกเป็นรายด้านนั้นจะทำให้เราสามารถทราบได้ว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อด้านใดหรือเรื่องใด และเรื่องอะไรบ้างที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวในครั้งนี้ เพราะไม่ใช่ว่าการท่องเที่ยวครั้งหนึ่งนักท่องเที่ยวจะพอใจหรือไม่พอใจกับทุกเรื่องที่ได้ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ควรมีการจัดเตรียมแผนการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ควรมีการศึกษาในหัวข้อเดียวกันนี้กับตลาดต้องชมอื่น ๆ เพราะจากการสังเกตพบว่า พฤติกรรม ปัจจัย และแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว น่าจะเป็นประเด็นศึกษาที่มีประโยชน์ในการวางแผน และพัฒนาการท่องเที่ยวของตลาดต้องชมให้มีความยั่งยืนได้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2543). เจตคติและความพึงพอใจในการบริการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จันทร์เพ็ญ ตูเทศานันท์. (2542). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินงานของสถานธนาณูปาลในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2542). การวางแผนและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยฤทธิ์ ทองรอด. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ล่องเรือชมสวน เลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 12(2), 115-130.
- ธีรเดช ฉายอรุณ (2555). การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ. (เอกสารประกอบคำบรรยาย) หลักสูตรประชากรศึกษาศาสตรบัณฑิตศึกษาศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ดีไซน์.
- พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม. (2555). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว ความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำในเขตตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภภาพ อุดร.(2537). สามประสานเพื่อความเป็นเลิศของธุรกิจบริการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- เลิศพร ภาระสกุล. (2553). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). พฤติกรรมผู้บริโภค : ฉบับพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสิงห์บุรี (2559). สถิตินักท่องเที่ยวปัจจุบันเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา. ค้นจาก http://www.mots.go.th/province_new/ewt/singburi/ewt_news.php?nid=82
- Cohen, E. (1979). A Phenomenology of Tourist Experience. **Sociology**, 13(2), 179-201.
- Perreault, W. D., Dorden, D. K. & Dorden, W. R. (1979). A Psychological Classification of Vacation Life-styles. **Journal of Leisure Research**, 9(1), 208-224.
- Pizam, A., & Yoel Mansfeld, Y. (2000). Consumer behavior in travel and tourism. New York: The Haworth Hospitality Press.
- Swarbrook, J. (1999). **Sustainable Tourism Management**. Oxford: CABI.

การศึกษาระดับปัญหาที่ส่งผลต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน

วีรภัทร์ เชียงดา¹ และ ชิตพงษ์ อัยสานนท์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาในโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษา ที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน (2) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาในโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 196 คน โดยแบ่งเป็นสัดส่วนได้ 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ณ ที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน จำนวน 148 คน 2) กลุ่มพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่กองสินค้าจำนวน 38 คน และ 3) กลุ่มผู้ประกอบการขนส่ง ภายในที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธินจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารเชิงปฏิบัติการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมีปัญหามาก ($\bar{X} = 3.53$, $SD = 0.72$) หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความถูกต้องในการขนส่งรถสินค้าหรือพ่วงรถมีปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, $SD = 0.79$) ด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, $SD = 0.66$) หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านระดับแสงไฟส่องสว่างในการปฏิบัติงานยามค่ำคืนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.64$) ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 0.69$) หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้าน การมีกฎระเบียบที่ทันสมัยและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว สะดวกรวดเร็ว มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.84$) และด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ขบวนรถโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.63$) หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจำนวนแครมมีเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าอยู่ในระดับมาก และด้านจำนวนหัวรถจักรเพื่อมาทำขบวนรถออกจากที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธินมีความเพียงพอต่อการใช้งานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.72$, และ $\bar{X} = 3.34$, $SD = 0.58$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความมั่นคงทางด้านสุขภาพ; ทฤษฎี PRECDE-PROCEED Model

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
236 หมู่ 3 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จ.แม่ฮ่องสอน 58000
อีเมล: aumrux@hotmail.com

THE STUDY OF PROBLEM SEVERITY RESULTED IN SUPPLY CHAIN OF RAIL TRANSPORTATION A CASE STUDY OF LOGISTICS PLATFORM WITHIN PHAHONYOTHIN DISTRICT

Veeraphat Chiangda¹ and Chitpong Ayasanond²

Abstract

This research was a descriptive research and had the following objectives: (1) To study the basis of the problems in the supply chain of rail transportation: A case study of the Office of Merchandise Delivery at Phaholyothin District; and (2) To study a guideline of the resolution of the problems in the supply chain of rail transportation: A case study of the Office of Merchandise Delivery at Phaholyothin District. There were 196 samples The tool used in data gathering was a questionnaire, and the statistics used in data analysis were frequency counts, percentage, average, and standard deviation values.

The research results revealed that an overall practical management was problematic at a high severity level ($\bar{X} = 3.53$, $SD = 0.72$). When considered on individual aspect, it was found that the correctness of merchandise transportation bogies or trailer bogies was problematic at the highest severity level ($\bar{X} = 4.66$, $SD = 0.79$); on overall, environment was problematic at a medium severity level ($\bar{X} = 3.20$, $SD = 0.66$); by aspect, the level of lighting for working at night was problematic at a high severity level ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.64$); on overall, working personnel was problematic at a medium severity level ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 0.69$); by considering on aspect, it was found that modern rules and regulations which conformed to quick at the highest severity level ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.84$) and convenient practice together with machinery and equipment, on overall, were problematic at a medium severity level ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.63$); by considering on aspect, it was found that the number of carriages was sufficient to the needs of customers at a high level, and the number of locomotives for the merchandise trains at the Office of Merchandise Delivery at Phaholyothin District was sufficient at a medium level ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.72$, and $\bar{X} = 3.34$, $SD = 0.58$) in that order.

Keywords: Supply Chain of Rail Transportation; Logistics Platform; Phahonyothin District

¹ Master of Business Administration Program, College of logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University.

111/3-5 Moo 2, Tambon Klongyong, Phutthamonthon District, Nakhonpathom.

E-mail: aumrux@hotmail.com

² Director of Master of Business Administration, College of logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University

บทนำ

การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) State Railway of Thailand (SRT.) เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคม ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการด้านการขนส่งทางรางของประเทศ ซึ่งให้บริการขนส่งผู้โดยสารไปยังจุดหมายปลายทางโดยผ่านขบวนรถต่าง ๆ และการขนส่งสินค้าโดยใช้ขบวนรถสินค้าในการขนส่ง ประกอบด้วยขบวนรถสินค้าปูนซีเมนต์ ขบวนรถสินค้าน้ำมันเชื้อเพลิงสำเร็จรูป ขบวนรถสินค้าน้ำมันดิบ ขบวนรถสินค้าแก๊สปิโตรเลียมเหลว ขบวนรถสินค้าคอนเทนเนอร์ และขบวนรถสินค้าทั่วไป การให้บริการมีทั้งประเภทขบวนรถรวมและเหมาคัน มีทั้งการขนส่งภายในประเทศและการส่งออกต่างประเทศ โดยผ่านจุดเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ สถานีหนองคายเชื่อมต่อกับ สปป. ลาว สถานีอรัญประเทศเชื่อมต่อกับประเทศกัมพูชา สถานีปาดังเบซาร์และสุไหงโกลลกเชื่อมต่อกับประเทศมาเลเซีย

ปัจจุบันศูนย์การขนส่งและรับส่งสินค้าหลักที่ทำการรับส่งสินค้านานาชาติพหลโยธิน เป็นที่ทำการรับส่งสินค้าขนาดใหญ่ พบว่าการขนส่งสินค้าไปยังสถานีปลายทางต่าง ๆ ประสบปัญหาการจัดส่งสินค้าล่าช้า ส่งผลให้มีสินค้าตกค้าง ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการทั้งผู้รับและผู้ส่ง รวมไปถึงไม่สามารถกำหนดระยะเวลาการส่งสินค้าถึงปลายทางที่แน่นอนให้กับลูกค้าได้ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องเสียค่าจ้างและค่าใช้จ่ายในการยกตู้สินค้า ในกรณีขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือเพื่อส่งออกต่างประเทศ ไปไม่ทันกับเรือ ทำให้ผู้ประกอบการต้องเสียค่าใช้จ่ายในการกองเก็บตู้สินค้า เป็นเหตุให้มีต้นทุนเกิดขึ้นกับผู้ประกอบการขนส่ง เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการต้องขอยกเลิกการขนส่งสินค้ากับการรถไฟแห่งประเทศไทย ทำให้การรถไฟแห่งประเทศไทย ต้องเสียลูกค้า สูญเสียรายได้และโอกาสด้านการแข่งขันทางธุรกิจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาในโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้านานาชาติพหลโยธิน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาในโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้านานาชาติพหลโยธิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงสาเหตุของปัญหาในโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้านานาชาติพหลโยธิน
2. เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้านานาชาติพหลโยธิน

การทบทวนวรรณกรรม

Stock and Lambert (2001) ได้ให้คำนิยามว่า โลจิสติกส์ หมายถึงกระบวนการวางแผนการดำเนินงานและควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพการเคลื่อนย้ายด้วยต้นทุนที่ประหยัด และการจัดเก็บวัตถุดิบ สินค้าระหว่างการผลิต สินค้าแปรรูป และสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การเริ่มผลิตสินค้า จนถึงผู้บริโภคเพื่อสนองความต้องการของลูกค้า Council of Logistics Management (2004) ได้ให้คำนิยามไว้ว่าการบริหารจัดการโลจิสติกส์ หมายถึง กระบวนการทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินการ และการควบคุมการทำงานขององค์กร รวมทั้งการบริหารจัดการข้อมูลและธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดการเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การรวบรวม การกระจายสินค้า วัตถุดิบ ชิ้นส่วนประกอบ และการบริการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงสุด โดยคำนึงถึงความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ ทั้งนี้ในปัจจุบันถือว่าการบริหารจัดการโลจิสติกส์เป็นกระบวนการย่อยหนึ่งในการจัดการสินค้าและบริการตลอด

สายของโซ่อุปทาน

Scott and Westbrook (1991) ได้ให้คำนิยามการจัดการซัพพลายเชน คือโซ่ของการเชื่อมต่อกันขององค์ประกอบของกระบวนการผลิตและกระบวนการไหลของอุปทาน ตั้งแต่วัตถุดิบจนถึงผู้บริโภค ซึ่งปกติแล้วโซ่อุปทานเหล่านี้จะเชื่อมต่อกันโดยข้ามผ่านขอบข่ายธุรกิจหลาย ๆ องค์การ Council of Supply Chain Management Professionals (2001) ได้ให้ความหมายของการจัดการซัพพลายเชนไว้ว่าเป็นการรวมกันของการวางแผนและการจัดการในทุก ๆ กิจกรรมซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดหา กระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การจัดการโลจิสติกส์ และยังรวมถึงการประสานและร่วมมือกันระหว่างสมาชิกในซัพพลายเชน ซึ่งประกอบไปด้วยซัพพลายเออร์ ลูกค้าหรือ ผู้ให้บริการลำดับต่าง ๆ สำคัญ คือ การจัดการซัพพลายเชนเป็นการจัดการในเรื่องของการจัดหาและความต้องการภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทต่าง ๆ

การขนส่ง (Transportation) หมายถึงการเคลื่อนย้ายบุคคลหรือสิ่งของจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ถ้าเป็นการเคลื่อนย้ายบุคคล เรียกว่า การขนส่งผู้โดยสาร หากเป็นการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือสิ่งของต่าง ๆ เรียกว่า การขนส่งสินค้า การขนส่งมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการกระจายสินค้าสู่ตลาดเพราะการขนส่ง ทำหน้าที่ในการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตจากแหล่งผลิตต่าง ๆ มาสู่โรงงาน เพื่อใช้ในการผลิตสินค้า เมื่อผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปแล้ว ก็จะนำมาเก็บไว้คลังสินค้า เพื่อจัดส่งผ่านไปยังพ่อค้าคนกลางจนกระทั่งถึงผู้บริโภค ในเวลาที่ผู้บริโภคต้องการและในสถานที่ที่ผู้บริโภคสะดวกที่จะซื้อ นอกจากนี้การขนส่งยังมีผลต่อต้นทุนรวมในการสนับสนุนการกระจายสินค้าสู่ตลาดอีกด้วย เพราะค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้า ถือเป็นต้นทุนส่วนหนึ่งในการนำมากำหนดราคาสินค้าที่จำหน่ายในตลาด (วรวิญญา เจริญ, 2554)

ศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Center) เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในการกิจกรรมของโลจิสติกส์ โดยเป็นกลไกให้เกิดการขับเคลื่อนหรือเคลื่อนย้ายสินค้าไปสู่ผู้บริโภค ภายใต้เงื่อนไขของเวลา และต้นทุนที่สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความหมายของศูนย์กระจายสินค้าเป็นหน่วยของโลจิสติกส์ในการทำหน้าที่ทางธุรกรรม รับช่วงสินค้าสำเร็จรูปที่เป็น Final Production เพื่อให้มีการส่งมอบไปสู่ผู้รับซึ่งอาจเป็นลูกค้าหรือผู้ต้องการใช้ของ หรือ อีกนัยหนึ่งทำหน้าที่ในการรับและส่งมอบหรือจัดส่งสินค้า, อะไหล่, วัตถุดิบรวมทั้งบริการต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาระส่วนควบของสินค้าจากแหล่งที่ใช้เป็นศูนย์กลางไปสู่แหล่งที่มีความต้องการตามเงื่อนไขและเวลาที่ได้มีการตกลงกัน ดังนั้น หน้าที่สำคัญของศูนย์กระจายสินค้าจึงเป็นแหล่งในการรวบรวม แบ่ง ประกอบ บรรจุ คัดแยก ให้เหมาะสมกับประเภทพาหนะที่จะใช้ในการขนส่งให้กับลูกค้าหรือผู้รับสินค้าซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม โดยพันธกิจที่สำคัญของศูนย์กระจายสินค้าจะเกี่ยวข้องกับการจัดการปฏิสัมพันธ์ของข้อมูลข่าวสารระหว่างคนและหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึง การจัดการคลังสินค้าประเภท Cross-Dock และเกี่ยวกับการบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งการจัดการเปลี่ยนโหมด หรือประเภทของการขนส่ง (Mode of Transport) โดยเฉพาะหน้าที่ของการวางแผนการส่งมอบสินค้า เพื่อให้ส่งสินค้าที่ถูกต้องในเวลาที่ต้องไปสู่ลูกค้าตรงตามสถานที่ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจนและส่งมอบตรงตามเวลาที่ต้องการ (ธนิตย์ ไสรัตน์, 2552)

Ishikawa (1990) ได้พัฒนาหลักการเขียนแผนผังก้างปลา (Fishbone Diagram) หรือเรียกอย่างเป็นทางการว่า แผนผังสาเหตุและผล (Cause and Effect Diagram) เพื่อหาวิธีที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา การค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเราไม่อาจคาดคะเนได้นั้น อาจมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องวิธีการค้นหาที่ดีที่สุดคือการระดมแนวคิดจากผู้ร่วมทำงานจริง เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่เกิดขึ้น ณ จุดนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สนั่น เกษารีย์ และระพีพันธ์ ปิตาคะโส (2555) ศึกษาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ พบว่า มีกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของโซ่อุปทานข้าว คือ กลุ่มผู้ผลิตข้าวเปลือก ประกอบด้วยเกษตรกร กลุ่มผู้จัดหาข้าวเปลือก ประกอบด้วย พ่อค้าคนกลาง กลุ่มเกษตรกรตลาดกลาง กลุ่มผู้ผลิตข้าวสาร ประกอบด้วย โรงสีข้าว สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มผู้จำหน่ายข้าวสาร ประกอบด้วย พ่อค้าส่งออก พ่อค้าขายส่งและขายปลีก โดยต้นทุนโลจิสติกส์ที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มของโซ่อุปทานข้าวมีความแตกต่างกันแต่ต้นทุนโลจิสติกส์ที่มีมูลค่ามากของเกือบทุกกลุ่มคือ ต้นทุนการขนส่ง ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นการบริหารจัดการการขนส่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของระบบ โลจิสติกส์และโซ่อุปทานข้าว

สุภัทรา เลหารัตนศิริ และ รจราฎ ไกรปัญญา พงศ์ (2555) ศึกษาการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งสินค้าทางทะเล กรณีศึกษาบริษัท เอบีซี จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อลดระยะเวลาในการทำงาน รวมไปถึงปรับกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พบว่า กระบวนการทำงานในฝ่ายตัวแทนนั้นมีความล่าช้า เนื่องจากรายละเอียดของข้อมูลไม่ครบถ้วน การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ และพนักงานขาดการติดตามงาน

รัฐฉัตร สุนทรธนาย (2557) ศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน กรณีศึกษาบริษัทสยามนิสทรานส์ จำกัด แผนก Logistics พบว่า ปัญหาค่าใช้จ่ายมีสาเหตุเนื่องมาจาก (1) วิธีการในการจัดเส้นทางเดินรถขนส่งสินค้าขาดประสิทธิภาพ (2) พนักงานขับรถขนส่งสินค้าขาดแรงจูงใจในการทำงาน

สุพิรยา งามเลิศ และวีระศักดิ์ ศิริกุล (2558) ศึกษาปัญหาการส่งสินค้าล่าช้าและวิธีการแก้ไข ปัญหาการส่งสินค้าล่าช้า กรณีศึกษาบริษัท ABC พลาสติก จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา

ปัญหาการส่งสินค้าล่าช้า 2) เพื่อศึกษาวิธีการแก้ไข ปัญหาการส่งสินค้าที่ล่าช้าและเพื่อหาแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารการส่งมอบสินค้า พบว่า พนักงานภายในองค์กรขาดการสื่อสารที่ดี การสื่อสารที่ใช้เป็นแบบการสื่อสารทางเดียว จึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน ความแตกต่างของระดับการศึกษา และสังกัดหน่วยงานส่งผลให้เกิดปัญหาการติดต่อประสานงานก่อให้เกิดการส่งมอบสินค้าล่าช้าและเกิดความผิดพลาด

ก้านทอง บุหระ (2559) ศึกษาแนวทางการปรับปรุงการรถไฟแห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและปัญหาการบริหารงานของการรถไฟแห่งประเทศไทยและหาแนวทางการปรับปรุงการรถไฟแห่งประเทศไทย พบว่า สถานภาพและปัญหาการบริหารงานของการรถไฟแห่งประเทศไทยเกิดจากปัจจัยภายในประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร ระบบการทำงาน บุคลากร ยุทธศาสตร์ขององค์กร รูปแบบการบริหารงานของผู้บริหาร ทักษะขององค์กร และของคณในองค์กร และค่านิยมร่วมกันของคนในองค์กร อีกทั้งยังมีปัจจัยภายนอกคือ นโยบายและการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรม สิ่งแวดล้อม และกฎหมายที่มีผลต่อองค์กร

ธัญดา ใจไหมคร้าม (2559) ศึกษาเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า กรณีศึกษาคลังสินค้า 2 ราษฎร์บูรณะ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพการจับเก็บในคลังสินค้า 2) เพื่อศึกษาวิธีการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ พบว่า แนวทางที่ใช้ในการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการคลังสินค้าโดยใช้แผนภูมิการไหลของงานโดยการพิจารณาขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความซ้ำซ้อนและไม่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการนำระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมาใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน แนวทางการจัดกระบวนการทำงานสายธารแห่งคุณค่าตามแนวคิดลีนที่นำมาประยุกต์

ใช้ การลดขั้นตอนในบางกระบวนการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ไปด้วยการตัดขั้นตอนการตรวจสอบเอกสารออกก่อนทำการตรวจนับสินค้าหรือบริการ การรวมขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานในขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกันในแต่ละขบวนการเข้าด้วยกันด้วยการรวมขั้นตอนการตรวจสอบตั้งแต่รับเอกสารให้ครบถ้วนถูกต้อง รวมไปถึงการออกแบบแผนผังคลังสินค้าใหม่ ด้วยวิธีการจัดเก็บเป็นโซนตาม ABC จะทำการแบ่งตามประเภทสินค้าที่ทำการจัดเก็บก่อนเพื่อให้ง่ายต่อการจัดวางแผนผังโดยจะทำการแบ่งประเภทสินค้า ABC ที่ละกลุ่มสินค้าโดยผู้ศึกษาจะกำหนดสินค้าประเภท A มีปริมาณร้อยละ 20 ของสินค้าทั้งหมด กลุ่มสินค้า B มีปริมาณร้อยละ 30 และสินค้าในกลุ่ม C มีปริมาณร้อยละ 50 เพื่อให้การจัดวางตำแหน่งสินค้ามีความเหมาะสมกับขนาดของคลังสินค้าและง่ายต่อการเบิกจ่ายสินค้า

หรรษมน เพ็ญหามาน (2559) ศึกษาปัญหาความล่าช้าในกระบวนการขนส่งน้ำยางชันจากประเทศไทยไปประเทศมาเลเซียโดยรถ Lorry-Tanker มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการขนส่งน้ำยางชันและศึกษาสาเหตุของปัญหาความล่าช้าในกระบวนการขนส่งน้ำยางชันจากประเทศไทยไปประเทศมาเลเซียโดยรถ Lorry-tanker พบว่า การเกิดปัญหาความล่าช้าในกระบวนการขนส่งเกิดจากสาเหตุ 5 ด้านคือ (1) ด้านบุคลากร (2) ด้านรถขนส่ง (3) ด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการขนส่ง (4) ด้านกระบวนการทำงาน (5) ด้านสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด

พิรญา ชื่นวงศ์ (2560) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน:กรณีศึกษาธุรกิจการขนส่งในจังหวัดเชียงราย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจการขนส่งในจังหวัดเชียงราย พบว่า แนวคิด

เรื่องการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ถูกตีความมากกว่าความหมายเรื่องของกระบวนการ การเงิน ทรัพยากร และเทคโนโลยี โดยเริ่มให้ความสำคัญต่อผู้ปฏิบัติงานหรือพนักงานมากขึ้น นอกจากนั้น ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมในการทำงานที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านการให้บริการ และด้านการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธุรกิจการขนส่งในจังหวัดเชียงราย

Smith, Kyriakidis, Majumdar and Ochieng (2012) ศึกษาผลกระทบของระบบการจัดการจราจรทางรถไฟยุโรปต่อสมรรถนะของมนุษย์ในการปฏิบัติงานทางรถไฟ พบว่า ระบบทางรถไฟในยุโรปอเมริกาเหนือได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพ ยุโรปกำลังดำเนินการระบบการจัดการจราจรทางรถไฟด้วยเทคโนโลยี

Lekovic and Maric (2013) ศึกษาเรื่องประโยชน์ที่ได้รับเป็นแรงจูงใจ กล่าวว่า การพัฒนาเศรษฐกิจโลกจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่าจะใช้อะไรเป็นแรงจูงใจและรางวัลสำหรับตอบแทนพนักงาน

Marinov et al. (2013) ศึกษาความต้องการห่วงโซ่อุปทานในการปฏิบัติงานด้านโลจิสติกส์ทางรถไฟในระดับอุดมศึกษา บทความนี้แสดงให้เห็นว่ามีการใช้หลักสูตรและโปรแกรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการขนส่งทางรถไฟการขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์

Morant, Westerberg, and Larsson-Kraik (2014) ศึกษาการจัดการความรู้ในโครงข่ายทางรถไฟ: กรณีระบบสัญญาณ เครือข่ายทางรถไฟเป็นระบบที่ซับซ้อนซึ่งมีหลากหลายเทคโนโลยีและหลากหลายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยได้นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยใช้ในการแก้ไขปัญหาเพิ่มความรวดเร็วและความคล่องตัว

Sadraoui, Mchirgui (2014) ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการห่วงโซ่อุปทานในการพัฒนาระบบสารสนเทศ แนวคิดห่วงโซ่อุปทานได้กลายเป็นเรื่องสำคัญมากขึ้นเนื่องจากการแข่งขันระดับโลกและความต้องการที่เพิ่มขึ้นของลูกค้า บริษัทพยายามที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมทั้งด้านค่าใช้จ่ายความล่าช้าการปรับตัวความหลากหลายและการตรวจสอบย้อนกลับ ดังนั้นข้อมูลต้องมีอยู่ในแบบเรียลไทม์ในห่วงโซ่อุปทานและไม่สามารถทำได้โดยไม่มีระบบซอฟต์แวร์แบบรวมสำหรับการจัดการซัพพลายเชน สมาชิกในซัพพลายเชนต้องทำงานร่วมกันแบ่งปันข้อมูลเพื่อพัฒนาความพึงพอใจของลูกค้า

Xiang Liu et al. (2014) ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพของการตรวจสอบข้อบกพร่องของทางรถไฟแบบอัลตราซาวด์สำหรับการปรับปรุงความปลอดภัยและประสิทธิภาพในการขนส่งทางรถไฟงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบเพื่อหาข้อดีข้อเสียระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการตรวจสอบข้อบกพร่องของทางรถไฟเพื่อเพิ่มความปลอดภัยและประสิทธิภาพในการใช้รถไฟ การวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าความถี่ในการตรวจสอบที่ดีที่สุดจะแตกต่างกันไปตามความหนาแน่นของการจราจร

Chimusoro et al. (2017) ศึกษาเรื่องผลกระทบของการจัดการห่วงโซ่อุปทานในการดำเนินงานของระบบขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ: การวิเคราะห์กรณีการขนส่งทางรถไฟโดยสารตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009-2015 พบว่า การบริหารจัดการ มีอิทธิพลต่อซัพพลายเชนในการดำเนินงานของบริษัทขนส่งผู้โดยสารในภาคใต้แอฟริกา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ

ชายมากกว่าเพศหญิง มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ปวช. รองลงมา จบการศึกษาระดับ ปวส. โดยส่วนใหญ่เป็นพนักงานการรถไฟฯ สังกัดฝ่ายการเดินรถ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท รองลงมารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของระดับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน

2.1 ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน อยู่ในระดับมีปัญหาปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.94, $SD = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และด้านพนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานที่ดี ส่งผลให้ไม่มีการขาดงาน ลาป่วย มาทำงานสายหรือทำงานไว้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.24, $SD = 0.77$; ค่าเฉลี่ย = 2.76, $SD = 0.65$) ตามลำดับ โดยมีด้านพนักงานมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานสามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ดีอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.37, $SD = 0.56$)

2.2 ด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ขบวนรถ โดยภาพรวมมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน อยู่ในระดับมีปัญหาปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.93, $SD = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านจำนวนแควมีเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าเพื่อรองรับการขนถ่ายตู้สินค้ามีปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 3.54, $SD = 0.72$)

ด้านจำนวนหัวรถจักรเพื่อมาทำขบวนรถออกจากที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธินมีความเพียงพอต่อการใช้งาน การซ่อมบำรุงหัวรถจักรและอุปกรณ์รถพ่วง สามารถทำได้ทันต่อความต้องการใช้งาน

หัวรถจักรและอุปกรณ์รพวงมีสมรรถนะพร้อมใช้งานมีปัญหาปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.34, $SD = 0.58$; ค่าเฉลี่ย = 3.08, $SD = 0.58$) และ (ค่าเฉลี่ย = 3.06, $SD = 0.56$) ตามลำดับ โดยมีด้านความมีคุณภาพมาตรฐานของโครงสร้างทางรถไฟเพื่อรองรับรางรถไฟมีปัญหาน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.33, $SD = 0.61$) และอุปกรณ์ซึ่งเป็นส่วนประกอบของราง และรางมีคุณภาพมาตรฐานในการรองรับน้ำหนักและความเร็วจากขบวนรถไฟมีปัญหาเล็กน้อยเหมือนกัน (ค่าเฉลี่ย = 2.24, $SD = 0.69$)

2.3 ด้านการบริหารเชิงปฏิบัติการ โดยภาพรวมมีปัญหาที่ส่งผลต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน อยู่ในระดับมีปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 3.53, $SD = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความถูกต้องในการขนส่งรถสินค้าหรือพ่วงรถสินค้าไปให้ลูกค้าได้ตามกำหนดเวลามีปัญหามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.66, $SD = 0.79$) ด้านมีความยืดหยุ่นหรือคล่องตัวในการแก้ไขปัญหาแผนงานของลูกค้ามีปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 4.14, $SD = 0.78$) และความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บรถสินค้าสามารถเข้าถึงตัวรถได้อย่างสะดวกรวดเร็วมีปัญหาเหมือนกัน (ค่าเฉลี่ย = 3.38, $SD = 0.86$)

ส่วนด้านการประสานงานกับกองสินค้าในการจัดตั้งขบวนรถหรือพ่วงรถได้อย่างถูกต้องตรงตามแผนงานของลูกค้า (ค่าเฉลี่ย = 3.33, $SD = 0.75$) และความมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บเอกสารและบริหารข้อมูลในการขนส่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.12, $SD = 0.51$) โดยมีด้านความถูกต้องในการขนส่งรถสินค้าหรือพ่วงรถสินค้าไปให้ลูกค้าที่ปลายทางมีปัญหาที่น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.04, $SD = 0.63$)

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาที่ส่งผลต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน อยู่ในระดับ

มีปัญหาปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.20, $SD = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านระดับแสงไฟส่องสว่างในการปฏิบัติงานยามค่ำคืนมีปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 3.69, $SD = 0.64$) ด้านสถานที่ทำงานมีความสะอาดปราศจากสิ่งกีดขวางและสิ่งปฏิกูล สามารถทำงานได้อย่างสะดวก ความรวดเร็วในการกู้ภัยและการปิดทางเพื่อซ่อมบำรุงทางเมื่อเกิดอุบัติเหตุ สาธารณูปโภคพื้นฐานมีคุณภาพและใช้การได้ดี สถานที่ทำงานมีความปลอดภัยมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.30, $SD = 0.73$; ค่าเฉลี่ย = 3.27, $SD = 0.60$; ค่าเฉลี่ย = 3.22, $SD = 0.64$ และค่าเฉลี่ย = 3.16, $SD = 0.72$) ตามลำดับและด้านการตรวจซ่อมบำรุงสภาพทางเพื่อป้องกันขบวนรถตกรางมีปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 2.54, $SD = 0.65$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับปัญหาที่ส่งผลต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน สามารถอภิปรายผลตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารเชิงปฏิบัติการ

พบว่า มีปัญหาที่ส่งผลต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การจัดการภายในที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธินนั้นมีปัญหา และการจัดการถือเป็นกิจกรรมหลักทางโลจิสติกส์ ดังนั้นจึงควรนำแนวคิดการจัดการ โลจิสติกส์และซัพพลายเชน เข้ามาใช้ในการจัดการเพื่อลดปัญหา ลดระยะเวลาการส่งมอบสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น เกาขารี และระพีพันธ์ ปิตาคะโส (2555) พิรญา ชื่นวงศ์ (2560) และ Chimusoro et al. (2017) จากผลการศึกษายังทำให้พบว่า ปัญหาหลัก ๆ ในด้านการบริหารเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยหัวข้อ

ดังต่อไปนี้

1.1 ความยืดหยุ่นหรือคล่องตัวในการแก้ไข ปัญหาแผนงานของลูกค้า พบว่า ขาดความยืดหยุ่นในการแก้ไขปัญหาหรือแก้ไขแผนงานของลูกค้า เนื่องจากการมีขั้นตอนการทำงานที่มากเกินไปจนจำเป็นและขาดประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา ใจไหมคร้าม (2559)

1.2 ความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บรถสินค้าสามารถเข้าถึงตัวรถได้อย่างสะดวก รวดเร็ว พบว่า มีปัญหาในการจัดเก็บเนื่องจากไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญหรือความถี่ในการใช้งานของประเภทรถสินค้า ทำให้เกิดการกีดขวางหรือต้องใช้เวลานานในการหารถเพื่อนำมาปรับเปลี่ยนจัดตั้งเป็นขบวนรถ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา ใจไหมคร้าม (2559)

1.3 การประสานงานกับกองสินค้าในการจัดตั้งขบวนรถหรือพ่วงรถได้อย่างถูกต้องตรงตามแผนงานของลูกค้า พบว่า เกิดความผิดพลาดเนื่องจากข้อมูลไม่ครบถ้วน การติดต่อสื่อสารขาดประสิทธิภาพ เพราะส่วนใหญ่ใช้กระดาษในการสั่งการ ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบที่จะต้องมีหลักฐานเก็บไว้เพื่อตรวจสอบ ขาดการติดตาม และควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยใช้ในการลดปัญหาการบริหารข้อมูลการขนส่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตรา เลหารัตนศิริ และจรจรัญ ไกรปัญญาพงศ์ (2555), Marinov et al. (2013) และ Smith et al. (2013), Morant, Westerberg, Larsson-Kraik (2014),

2. ด้านสิ่งแวดลอม

พบว่า มีปัญหาที่ส่งผลต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธินเป็นอันดับสอง และจากผลการศึกษายังทำให้พบว่า ปัญหาหลัก ๆ ในด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 ระดับแสงไฟส่องสว่างในการปฏิบัติ

งานยามค่ำคืน พบว่า ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน เป็นเหตุให้การทำงานมีความล่าช้าเนื่องจากมองไม่ค่อยเห็น และยังเกิดอุบัติเหตุอยู่บ่อยครั้ง

2.2 สถานที่ทำงานมีความสะอาดปราศจากสิ่งกีดขวางและสิ่งปฏิกูล สามารถทำงานได้อย่างสะดวก พบว่า มีสิ่งกีดขวางจำนวนมาก เนื่องมาจากการก่อสร้างสถานีชุมทางบางซื่อ และไม่มีพื้นที่จัดเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ราง หมอนคอนกรีต เสาไฟฟ้า เหล็กท่อน เป็นต้น ทำให้การปฏิบัติงานมีความล่าช้าเนื่องจากมีสิ่งกีดขวาง

2.3 การตรวจซ่อมบำรุงทางเพื่อป้องกัน ขบวนรถตกราง พบว่า ปัญหาสิ่งแวดลอมในเรื่องของรางนั้นมีความถี่ของการตรวจซ่อมบำรุงสภาพทางเพื่อป้องกันขบวนรถตกรางมากเกินไป ข้อดีคือการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ แต่ข้อเสียคือกีดขวางการทำงาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน เช่น รถอืดหिन ทำการอืดหिनอยู่ในทาง ก็จะต้องทำการปิดทางไม่สามารถทำการเดินรถหรือปฏิบัติงานได้ เป็นต้น

3. ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

พบว่า มีปัญหาที่ส่งผลต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธินเป็นอันดับสาม และจากผลการศึกษายังทำให้พบว่า ปัญหาหลัก ๆ ในด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

3.1 การมีกฎระเบียบที่ทันสมัยและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัวสะดวก รวดเร็ว พบว่า มีปัญหามากที่สุดเนื่องจากมีความเก่าแก่มากเพราะไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงมานาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในสภาวะปัจจุบัน และยังขั้นตอนการทำงานที่มากเกินไปจนจำเป็น ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติงานด้วยความยากลำบากและไม่สะดวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา ใจไหมคร้าม (2559)

3.2 การประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีพบว่า ขาดการสื่อสารที่ดี การสื่อสารส่วนใหญ่เป็นลักษณะแบบการสื่อสารทางเดียว ทำให้เกิดความผิดพลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรียา นามเลิศ และ วีระศักดิ์ ศิริกุล (2558)

3.3 พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานที่ดีส่งผลให้ไม่มีการขาดงาน ลาป่วย มาทำงานสาย หรือ ติ่งงาน พบว่า พนักงานไม่ค่อยได้หยุดงานเนื่องจากมีพนักงานน้อย ไม่มีคนแทน จึงเป็นสาเหตุของการขาดงาน ลาป่วย หรือมาทำงานสาย ทำให้ขาดคนทำงานในด้านค่าตอบแทนมีน้อยเนื่องจากได้รับเงินเดือนน้อยโดยเฉลี่ยได้รับเงินเดือน 10,000 - 20,000 บาท แต่ในทางตรงข้ามภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมีมาก จึงทำให้พนักงานขาดแรงจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชฎ์ธร สุนทรฉาย (2557) และ Lekovic, Maric (2013)

4. ด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ขบวนรถ

พบว่า มีปัญหาที่ส่งผลต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธินเป็นอันดับสี่ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เครื่องจักร อุปกรณ์ขบวนรถยังขาดประสิทธิภาพทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการขนส่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมชน เฟื่องมาน (2559) และจากผลการศึกษายังทำให้พบว่า ปัญหาหลัก ๆ ในด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ขบวนรถ ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

4.1 จำนวนแครมมีเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าเพื่อรองรับการขนถ่ายตู้สินค้า พบว่า จำนวนแครมไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าเพื่อรองรับการขนถ่ายตู้สินค้า เนื่องจากผู้ประกอบการมีความต้องการที่จะส่งสินค้าเป็นจำนวนมากและมีหลายรายจึงทำให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาส

4.2 การซ่อมบำรุงหัวรถจักรและอุปกรณ์รถพ่วง สามารถทำได้ทันต่อความต้องการใช้งาน พบ

ว่า การซ่อมบำรุงไม่สามารถทำได้ทันต่อความต้องการเนื่องจากปัญหาสภาพรถที่เก่าเพราะมีอายุการใช้งานระหว่าง 35-40 ปี ซึ่งเก่าแก่มากจึงทำให้เกิดการชำรุดอยู่บ่อยครั้ง รวมถึงรถครบวาระการตรวจซ่อมบำรุงและจากการเกิดอุบัติเหตุ จึงทำให้รถที่รอซ่อมมีจำนวนมาก

4.3 หัวรถจักรและอุปกรณ์รถพ่วงมีสมรรถนะพร้อมใช้งาน พบว่า หัวรถจักรและอุปกรณ์รถพ่วงยังไม่ค่อยพร้อมให้บริการได้อย่างเต็มที่เนื่องจากการมีอายุการใช้งานระหว่าง 35 - 40 ปี ทำให้เกิดการชำรุดได้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

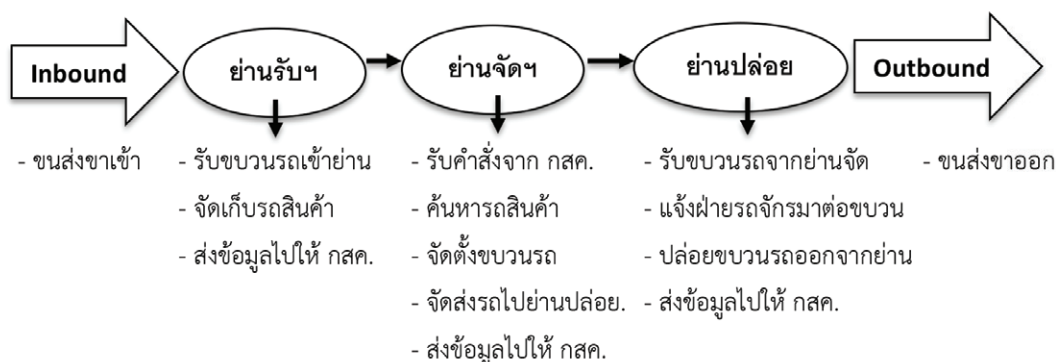
1. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการบริหารเชิงปฏิบัติการ มีปัญหามากที่สุดส่งผลโดยตรงต่อโซ่อุปทานการขนส่งทางราง กรณีศึกษาที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน ดังนั้นเพื่อให้เป็นหน่วยงานรับส่งสินค้าที่มีความสำคัญของการรถไฟฯ ในการรองรับการขนส่งสินค้าไปยังสถานีปลายทางต่าง ๆ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมไปถึงสามารถกำหนดระยะเวลาการส่งมอบสินค้า ที่แน่นอน เพื่อลดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการทั้งผู้รับและผู้ส่ง ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความไว้วางใจในการใช้บริการและเกิดความพึงพอใจ อันเป็นที่มาของความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในโซ่อุปทานการขนส่งเป็นรายด้านตามความสำคัญของปัญหาดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการนำระบบจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนเข้ามาใช้ปรับเปลี่ยนการบริหารเชิงปฏิบัติการ เพื่อลดปัญหาขนส่ง ลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็น และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเข้ามาใช้ช่วยในการจัดการข้อมูลการขนส่งเพื่อลดปัญหาความล่าช้าและลดความผิดพลาด

สำหรับแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับ

ที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ในการดำเนินการขนส่งรถสินค้าภายใน ที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน มีผู้เกี่ยวข้องคือ ย่านรับขบวนรถ ย่านจัดขบวนรถ และย่านปล่อยขบวนรถ ซึ่งหน่วยงานหลัก ๆ ของที่ทำการรับส่งสินค้าย่านพหลโยธิน และยักรวมไปถึงผู้เกี่ยวข้องด้วย เช่น กองสินค้า และโรงรถจักร เป็นต้นทั้งนี้การจัดการด้านโลจิสติกส์ และซัพพลายเชนตั้งแต่ต้นน้ำไปสู่ปลายน้ำและจากปลายน้ำมาสู่ต้นน้ำนั้น ควรจะมีระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบูรณาการทั้งหมดเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในทุกขั้นตอน

1.2 ด้านสิ่งแวดล้อม ควรทำการติดตั้งหลอดไฟส่องสว่างที่ใช้ในการปฏิบัติงานในตอนกลางคืน ให้มีความเพียงพอ เพื่อเพิ่มความปลอดภัยความสะดวกรวดเร็วและลดอุบัติเหตุในการทำงาน

1.3 ด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานปัจจุบัน มีการประสานงานในการจัดตั้งขบวนรถเกิดความผิดพลาดอยู่บ่อยครั้งเพราะเป็นการสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) ควรมีการประสานงาน ติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง (Two-Way Communication)

จะช่วยลดปัญหาและทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการเปิดรับสมัครพนักงานใหม่ทุกปี เพื่อลดปัญหาพนักงานขาดแคลนและลดภาระงานให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับค่าตอบแทน เป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน ลดการขาดงาน ลาป่วย หรือมาทำงานสาย เพราะในแต่ละปีจะมีพนักงานเกษียณอายุราชการออกจากงาน แต่ทางการรถไฟฯ ไม่ได้เปิดรับสมัครพนักงานใหม่เข้ามาทำการทดแทน ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนพนักงานในการทำงาน มีการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ควรมีการเปิดหลักสูตรจัดอบรมให้ความรู้แก่พนักงานเพื่อพัฒนาคุณภาพงาน อันก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ มีการสรรหาและคัดเลือกคนมาทำงานรวมทั้งการบรรจุตำแหน่งใหม่ ควรที่จะคำนึงถึงความสอดคล้องของตำแหน่งกับความสามารถส่วนบุคคล ควรใช้คนให้ตรงกับงานที่ถนัด

1.4 ด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ขบวนรถ หัวรถจักรมีจำนวนน้อยไม่พอต่อการใช้งาน เป็นสาเหตุทำให้ขบวนรถต้องรอหัวรถจักรมาทำขบวน ควรจัดซื้อจัดหาหัวรถจักรมาเพิ่ม เนื่องจากหัวรถจักรที่ใช้ทำงานอยู่นั้นมีอายุการใช้งานมานานมากมีสภาพเก่าและเกิดการชำรุดอยู่บ่อยครั้งในขณะลากจูง และจำนวน

แคร่บรรทุกตู้สินค้ามีไม่เพียงพอกับความต้องการของลูกค้าในการรองรับการขนถ่ายสินค้า เนื่องจากมีความต้องการขนส่งมากขึ้นแต่จำนวนแคร่บรรทุกมีเท่าเดิม ประกอบกับเกิดการชำรุดอยู่บ่อยครั้งเนื่องจากมีสภาพการใช้งานมานาน ควรจัดซื้อจัดหาเพิ่มหรือเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการให้บริการการขนส่งสินค้าของย่านไอซีดีลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาประเมินกลยุทธ์ของวิธีการจัดการเพื่อลดปัญหาในการขนส่งและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของการรถไฟแห่งประเทศไทย

2.2 ควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมประชากรและกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มพนักงานการรถไฟซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ที่ทำการรับส่งสินค้านานพหลโยธินและผู้ประกอบการขนส่งภายในเท่านั้น ซึ่งในการขนส่งสินค้าภายในที่ทำการรับส่งสินค้านานพหลโยธินนั้น ยังมีองค์ประกอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่มากมายหลายหน่วยงานภายใน

องค์กร ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานภายในที่ทำการรับส่งสินค้านานพหลโยธิน จังหวัดกรุงเทพมหานครให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการสร้างเครือข่ายการขนส่งหลายรูปแบบ (Network Multi Model Transportation) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าทางรถไฟและนำไปพัฒนาระบบการขนส่งทางรางให้สามารถทำการขนส่งแบบ Door To Door เนื่องจากข้อจำกัดของการขนส่งทางรานั้นคือจากสถานีถึงสถานีเท่านั้น ไม่สามารถที่จะส่งสินค้าไปยังจุดที่ลูกค้าต้องการได้ หากมีการวิจัยเพื่อพัฒนาให้มีเครือข่ายการขนส่งจะช่วยเพิ่มตัวเลือกในการขนส่งสินค้าให้กับผู้ประกอบการรายใหม่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าและเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจของการรถไฟแห่งประเทศไทย

2.4 ควรมีการศึกษาผลกระทบจากนโยบาย กฎกระทรวง คำสั่งหรือกฎระเบียบต่าง ๆ รวมถึงสภาพแรงงาน ที่มีผลต่อการบริหารเชิงปฏิบัติการของที่ทำการรับส่งสินค้านานพหลโยธิน

เอกสารอ้างอิง

- ก้านทอง บุหระ. (2559). **ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงการรถไฟแห่งประเทศไทย**. รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธนิตย์ โสรรัตน์. (2552). **Logistics manual warehouse & distribution management**. กรุงเทพฯ: วี-เชิร์ฟ.
- ธัญาดา ใจไหมคร้าม. (2559). **การศึกษาเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า กรณีศึกษาคลังสินค้า 2 ราษฎร์บูรณะ**. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พิรญา ชื่นวงศ์. (2560). **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน:กรณีศึกษาธุรกิจการขนส่งในจังหวัดเชียงราย**. วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ, 4(2), 92-100.
- รัฐฉัตร สุนทรฉาย. (2557). **การศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน กรณีศึกษาบริษัทสยามนิสทรานส์ จำกัด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หอการค้าไทย.
- วรัญญา เชิงแซ่. (2554). **Transportations in Unexpectation Risk**. ค้นจาก <http://unexpectation-risk-54.blogspot.com/p/blog-page.html>.
- สนั่น เกาขารี และระพีพันธ์ ปิตาคะโส. (2555). **ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ**. คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สุพิรยา งามเลิศ และวีระศักดิ์ ศิริกุล. (2558). **การศึกษาปัญหาการส่งสินค้าล่าช้า และวิธีการแก้ไขปัญหาการส่งสินค้าล่าช้า กรณีศึกษาบริษัท ABC พลาสติก จำกัด**. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุภัทรา เลหารัตนศิริ และระจราญ ไกรปัญญาพงศ์. (2555). **ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งสินค้าทางทะเล กรณีศึกษาบริษัท เอบีซี จำกัด**. คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการโลจิสติกส์, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- หรรษมน เพ็งหมาน. (2559). **ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความล่าช้าในกระบวนการขนส่งน้ำยางขึ้นจากประเทศไทยไปประเทศมาเลเซียโดยรถ Lorry-Tanker**. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา.
- Chimusoro, O., Fourie, C.J., Chimusoro, I., Twala, M. & Tshabalala, N.G. (2017). The Impact of Supply Chain Management in the Operations of a Passenger Rail Transport System: A Case Analysis of Passenger Rail Transport from 2009 to 2015. **Mediterranean Journal of Social Sciences**, 8(2), 47-56.
- Council of Logistics Management. (2004). **Logistics management**. IL: Author.
- Ishikawa, K., & Loftus, J. H. (1990). **Introduction to quality control** (3rd ed.). Tokyo : 3A Corporation, 1990.

- Lekovic & Maric. (2013). Benefits as an Instrument of Motivation. **Journal of Engineering Management and Competitiveness (JEMC)**, 3(1), 27-31.
- Marinov, et al. (2013). A Supply-demand study of practice in rail logistics higher education. **Journal of Transport Literature**, 7(2), 338-351.
- Morant, A., Westerberg, M. & Larsson-Kraik, P-O. (2014). **Knowledge management in a railway network: The case of signaling systems**. Proceedings of the Second International Conference on Railway Technology: Research, development and maintenance ; 8 - 11 April 2014, Ajaccio, Corsica, France .Pombo, J. (red.). Kippen: Civil-Comp Press, 18 s. 274.
- Sadraoui, T., & Mchirgui, N. (2014). Supply Chain Management Optimization within Information System Development. **International Journal of Econometrics and Financial Management**, 2(2), 59-71.
- Scott. C., & Westbrook, R. (1991). New strategic tools for supply chain management. **International Journal of Physical Distribution & Logistics Management**, 21(1), 23-48.
- Smith, P., Kyriakidis, M., Majumdar, A. & Ochieng, W. (2012). **Impact of European Railway Traffic Management System on Human Performance in Railway Operations**. European Findings The Impact of ERTMS on Human Performance in Railway Operations European Findings. TRB 2013 Annual Meeting.
- Stock, J. R., & Lambert, D. M. (2001). **Strategic Logistics Management** (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Xiang Liu, M.ASCE, Alexander Lovett, S.M.ASCE, Tyler Dick, M.ASCE, M. Rapik Saat and Christopher P. L. Barkan, M.ASCE. (2014). **Optimization of Ultrasonic Rail-Defect Inspection for Improving Railway Transportation Safety and Efficiency**. ascelibrary.org by University of Illinois At Urbana on 06/27/14. Copyright ASCE. 04014048-1-10

อิทธิพลของปัจจัยทางการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งออกสินค้าของบริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

พิชญุตม์ กฤตย์รัตนะโชติ¹ และ ญัฐสพันธ์ เผ่าพันธ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานส่งออก สินค้าของบริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน การตลาด และการสนับสนุนจากภาครัฐกับการดำเนินงานส่งออก สินค้าของบริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐ ที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งออกสินค้าของ บริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นคณะกรรมการและสมาชิกที่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการด้านแปรรูปของบริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ในปี 2561 ทั้งสิ้น 290 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยทางการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานส่งออกสินค้าของบริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานส่งออก สินค้ามากที่สุดคือ ปัจจัยทางการตลาด ($r = .784$) รองลงมาคือการสนับสนุนจากภาครัฐ ($r = .405$)

2. ปัจจัยทางการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐส่งผลต่อการดำเนินงานส่งออกสินค้าของบริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถรวมทำนายได้ร้อยละ 61.8

3. ผลการดำเนินงานส่งออกสินค้าพบว่าภาครัฐได้ปรับแนวทางในการดำเนินงานของบริษัทประชาธิปไตยรักสามัคคีของจังหวัดต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นกลุ่มจังหวัดทำงานร่วมกัน โดยเน้นหนักไปที่การท่องเที่ยววิถีชุมชน และสินค้าชุมชน

คำสำคัญ: อิทธิพลของปัจจัยทางการตลาด; การสนับสนุนจากภาครัฐ; บริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2410/2 ถนนพหลโยธิน แขวงเสนานิคม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
อีเมล: KHUNPHICH@GMAIL.CO

² ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

THE EFFECTS OF MARKETING FACTORS AND GOVERNMENT SUPPORT TOWARDS EXPORT PERFORMANCE OF PRACHARATH RAKSAMAKKEE PETCHABURI (SOCIAL ENTERPRISE) CO., LTD.

Pitchayut Kritrattanachote¹ and Natsaphan Phaophan²

Abstract

This is research had the following objectives: 1) To study the export performance of products of Pracharath Raksamakkee Petchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd., 2) To study the relationship of marketing factors and Government supports towards export performance of Pracharath Raksamakkee Petchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd., and 3) To study the marketing factors and Government supports effecting export performance of Pracharath Raksamakkee Petchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd.

Sample groups used in the study were committees and 290 members of processing entrepreneurs in Pracharath Raksamakkee Petchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd., in B.E. 2561. Statistics used were Average, Standard Deviation, Pearson Product Moment Correlation, and Multiple Regression Coefficient.

The Research Results:

1. Marketing factors and Government support related with export performance of Pracharath Raksamakkee Petchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd., at statistically significant level of .01 of which a factor related to export performance the highest was marketing factor ($r = .784$); next to that was Government support ($r = .405$).

2. Marketing factors and Government support effected export performance of Pracharath Raksamakkee Petchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd., at a statistically significant level of .01; and predictable at a level of 61.8 percent.

3. On export performance, it was found that the Government had modified the management procedure of Pracharath Raksamakkee Co., Ltd., in various provinces and divide them into working groups putting emphasis on community cultural tourism and community products.

Keywords: Effects of marketing factors; Government supports; Pracharath Raksamakkee Petchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd.

¹ Master of Business Administration Program, Sripatum University
2410/2 Sana Ni Kom, Chatuchak, Bangkok, 10900.
E-mail: khunpich@gmail.com

² Director of MBA Program Sripatum University

บทนำ

เศรษฐกิจฐานรากของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนในสังคมชนบทยังคงพึ่งพาเศรษฐกิจจากภาคการเกษตร ประมง และทรัพยากรธรรมชาติ ทำมาหากินภายในท้องถิ่น ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาการพัฒนาเศรษฐกิจมหภาคเป็นไปในทิศทางที่มุ่งเน้นผลิตสินค้าเพื่อส่งออกเป็นหลัก เปลี่ยนวิถีและรูปแบบจากการเกษตรไปสู่การผลิตเพื่อการลงทุนและการค้า แต่มีต้นทุนในการผลิตสูง เกษตรกรรายย่อยไม่ใช่เจ้าของผลผลิตเหล่านี้อย่างแท้จริง เพราะไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าของตนเองได้ ต้องปล่อยให้ราคาเป็นไปตามกลไกทางตลาด หรือแม้แต่ทรัพยากรที่เคยเป็นแหล่งรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้ชนบท ก็ถูกแย่งชิงไปพัฒนาเป็นเศรษฐกิจมหภาคและธุรกิจขนาดใหญ่ ที่จำเป็นต้องใช้ทั้งที่ดินและทรัพยากรอื่น ๆ ที่ชนบทเคยมี ซึ่งการถูกแย่งชิงเหล่านี้กลับถูกเรียกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงของประเทศทั้งสิ้น ดังนั้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งภาครัฐจึงไม่สามารถทำได้เพียงหน่วยงานเดียว ไม่ใช่ดูแลเพียงเศรษฐกิจอย่างเดียวเท่านั้นแต่ต้องดูแลถึงทิศทางการพัฒนาประเทศโดยรวมให้มีความสมดุลและยั่งยืน โดยเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมไม่เช่นนั้นการพัฒนาเศรษฐกิจมหภาคของประเทศในด้านอื่นๆ จะกลับมาทำร้ายเศรษฐกิจฐานรากโดยเฉพาะภาคเกษตรให้ล้มเหลวอีกเช่นเคย (พงษ์ทิพย์สารัญจิตต์, 2558) การแก้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมไทย โดยการสร้างงานสร้างรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รัฐบาลมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องทุกสมัย นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ให้ลดลงได้ สัดส่วนรายได้และทรัพยากรสินระหว่างคนรวยและคนจนมีระยะห่างเพิ่มมากยิ่งขึ้น การพัฒนาประเทศที่ไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ส่วนหนึ่งเกิด

จากการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติของภาครัฐเอง ซึ่งที่ผ่านมานโยบายของภาครัฐหรือโครงการต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดให้มีขึ้น ล้วนแล้วแต่เป็นโครงการที่รัฐบาลและผู้บริหารระดับบนคิดขึ้นมาเองทั้งสิ้น โดยไม่ได้ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชนระดับล่าง เป็นโครงการที่ภาครัฐหยิบยื่นให้ โดยการคิดโครงการและตั้งงบประมาณลงไปให้แต่ละพื้นที่ดำเนินการ ประชาชนเป็นเพียงแค่ผู้รับ ไม่ได้เข้าร่วมในการเสนอแนะตามความต้องการของชุมชน เป็นนโยบายหรือโครงการที่คิดโดยใช้ภาพรวมของทั้งประเทศ แต่ให้ชุมชนในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วัตถุดิบในพื้นที่หรือแม้แต่ความรู้ความสามารถ ความเดือดร้อน การต้องการหรือขาดแคลนในเรื่องต่าง ๆ ทำให้โครงการที่ภาครัฐคิดขึ้นมานั้น ไม่ตรงตามความต้องการและไม่เหมาะสมกับพื้นที่นั้น ๆ จึงไม่ยั่งยืนสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากมายมหาศาล และสร้างความเคยชินให้กับประชาชนในการรอรับโครงการและงบประมาณที่ภาครัฐจะหยิบยื่นให้ จนเกิดความเคยชิน ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่าโครงการประชานิยม

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก เรียกว่าโครงการประชารัฐ โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นการรวมพลังในการทำงานให้พัฒนาอย่างยั่งยืน และจะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากและสร้างความเชื่อมั่นให้ประเทศไทย โดยการสร้างกลไกการขับเคลื่อนระดับประเทศ เช่นตั้งคณะกรรมการสานพลังประชารัฐ โดยมีนายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานภาครัฐ นายอิสระ ว่องกุศลกิจ ประธานกรรมการหอการค้าไทยเป็นประธานภาคเอกชน มีคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐระดับประเทศ และที่สำคัญคือมีคณะกรรมการ

ประสานงานและขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐ ประจำจังหวัดโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีกรรมการจาก 3 ส่วนคือจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

รัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กำหนดโมเดลเศรษฐกิจใหม่ โดยประกาศนโยบายไทยแลนด์ 4.0 การพัฒนาที่สมดุล เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สมดุลภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยมีฐานคิดหลัก คือเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเชิงปริมาณไปสู่เชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่ภาคบริการมากขึ้น ดังนั้น ประเทศไทย 4.0 จึงเปลี่ยนวิธีการที่เป็นลักษณะสำคัญคือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่เกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นด้านการบริหารจัดการและเทคโนโลยี เปลี่ยนจากเกษตรกรผู้ผลิตเป็นผู้ประกอบการ เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะสูง เพื่อพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศเศรษฐกิจใหม่ ที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

รายได้หลักของประเทศไทยมาจากการส่งออกสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยเมื่อปี พ.ศ.2559 มีมูลค่าการส่งออกรวมทั้งสิ้น 7,548,572.6 ล้านบาท (กรมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2560) และในส่วนของการส่งออกสินค้าของชุมชนหรือ OTOP ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ถึง พ.ศ.2555 มูลค่าการส่งออกมีอัตราการเติบโตสูงขึ้นเป็นลำดับ จาก 63,009 ล้านบาทในปี 2552 เป็น 79,461 ล้านบาทในปี 2555 (ที่มา: กรมพัฒนาสังคม) ซึ่งจากมูลค่าการส่งออกของสินค้าชุมชนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าชุมชนก็มีศักยภาพในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพเพื่อการส่งออกได้ การที่รัฐบาลได้มีโครงการประชารัฐและจัดตั้งบริษัทประชารัฐรักสามัคคี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ขึ้นมาเพื่อ

บริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ยั่งยืน การนำสินค้าของสมาชิกภาคประชาสังคมที่เข้าร่วมโครงการ พัฒนาคุณภาพและหาช่องทางหรือตลาดเพื่อส่งออกสินค้า เพื่อนำรายได้กลับมาสู่ประเทศและชุมชนนั้น ๆ เป็นการบริหารจัดการของชุมชนโดยชุมชน เพื่อความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ตามแนวนโยบายของรัฐบาล

การตลาดในยุค 4.0 จะเห็นได้ว่าในทศวรรษที่ผ่านมาเป็นยุคแห่งการก้าวผ่านจากโลกยุคเก่าเข้าสู่โลกยุคใหม่ ที่เทคโนโลยีเชื่อมต่อคนทั้งโลกเข้าด้วยกันอย่างไร้พรมแดน จะเห็นรูปแบบการสื่อสารใหม่ ๆ รวมถึงสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นอย่างนับไม่ถ้วน โดยไร้เส้นกั้นทางภูมิศาสตร์ เป็นการเปิดโอกาสการเติบโตของเศรษฐกิจโลกครั้งยิ่งใหญ่ ประเทศไทยได้เริ่มก้าวเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจชาติด้วย เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ เทรนด์การตลาดยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงและประเทศไทยก็ต้องพร้อมก้าวไปข้างหน้า ภาคธุรกิจก็ต้องพร้อมที่จะปรับตัวให้ฉับไวทันเหตุการณ์ ผู้ประกอบการก็ต้องตระหนักว่าไม่ว่าเทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หัวใจของการตลาดยังคงย้อนกลับมาสู่สิ่งที่สำคัญที่สุดเสมอ นั่นก็คือแบรนด์และผู้บริโภคเพื่อไม่ให้สูญเสียโอกาสทางการตลาดและฐานลูกค้าในยุค 4.0 ที่พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว พร้อมจะหันสู่ทางเลือกใหม่ที่อำนวยความสะดวกได้ดีกว่า หรือแม้กระทั่งการเปิดตลาดใหม่ ๆ ให้กับธุรกิจของตัวเอง ซึ่งสะดวกและประหยัดกว่ารูปแบบเดิม ๆ ที่จะต้องจัดทำเอกสาร โบร์ชัวร์สินค้า และต้องเดินทางไปพบลูกค้าเพื่อที่จะเสนอขายสินค้าโดยตรง เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถตอบโจทย์ปัญหาได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0 ของรัฐบาล โดยเฉพาะ SMEs ที่ถือเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลต่อไป (อุตตม สานายน, 2559)

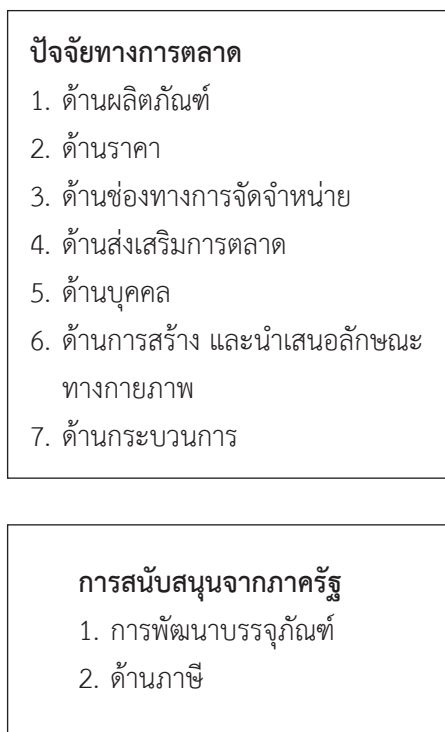
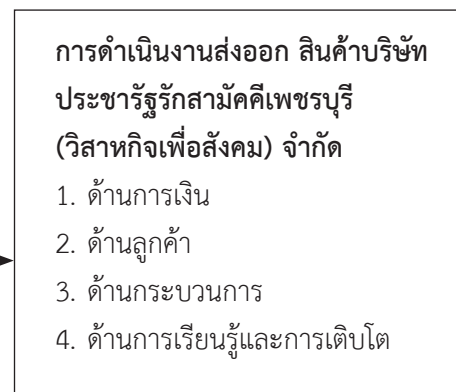
(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานส่งออก สินค้าของ บริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการตลาด และการสนับสนุนจากภาครัฐกับการดำเนินงานส่งออก สินค้าของบริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐ ที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งออกสินค้าของ บริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์ กับผลการดำเนินงานส่งออกสินค้าของ บริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
2. ปัจจัยด้านการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐ ส่งผลต่อปัจจัยด้านผลการดำเนินงานส่งออกสินค้าของ บริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

กรอบแนวคิดในการวิจัย**ตัวแปรต้น****ตัวแปรตาม**

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการและสมาชิก ที่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการด้านแปรรูปของบริษัท ประชากรรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) คือผู้ประกอบการด้านแปรรูปของบริษัท ประชากรรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ในปี 2561ทั้งสิ้น 290 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผลการศึกษาจะทราบถึงปัจจัยที่จะสามารถสะท้อนภาพความชัดเจนของผลการดำเนินงานส่งออก สินค้าของบริษัท ประชากรรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ซึ่งข้อค้นพบนี้จะนำไปสู่การเผยแพร่เพื่อเป็นความรู้และแนวทางในการดำเนินงานของบริษัทประชากรรัฐรักสามัคคีจังหวัดอื่นๆ
2. เพื่อให้ภาครัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับปรุงแก้ไขหรือการพัฒนาการดำเนินงานของบริษัท ประชากรรัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

บริษัท ประชากรรัฐรักสามัคคี(ประเทศไทย) จำกัด ตั้งขึ้นในวันที่ 29 เมษายน 2559 มีทุนจดทะเบียน 100 ล้านบาท วัตถุประสงค์เพื่อให้การทำงานของ บริษัท ประชากรรัฐรักสามัคคีวิสาหกิจเพื่อสังคม (ประเทศไทย) จำกัด มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีความมุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนสานพลังกันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ ให้สามารถลงมือปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ ทั้งในระดับพื้นที่จังหวัดและระดับประเทศ เพื่อไปสู่เป้าหมายสูงสุด นั่นก็คือ การอยู่ดีกินดีของประชาชน เศรษฐกิจชุมชน

เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุข และมีรายได้เพิ่มขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีการดำเนินงานด้านการส่งออก

นอร์ตันและแคปแลน (Norton and Caplan, 1996) ได้พัฒนาวิธีการประเมินผลการดำเนินงาน ที่เรียกว่า Balanced Scorecard (BSC) ที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่การวัดผลงานเท่านั้น แต่ยังสนับสนุน ให้เห็นภาพของวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ที่สามารถแปลงไปสู่แผนปฏิบัติการ (Action Plan) โดยให้ข้อมูลป้อนกลับทั้งกระบวนการภายในและผลลัพธ์ภายนอก ซึ่งประกอบด้วยมุมมองการประเมินผลความสำเร็จ 4 มุมมอง (อรรถญา ทัดดอกไม้, 2555, หน้า 43-45) ดังนี้

1. ด้านการเงิน (Financial Perspective) ถึงแม้มุมมองด้านการเงินจะมีจำกัด แต่ยังเป็นมุมมองที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง
2. ด้านลูกค้า (Customer Perspective) การที่องค์กรหรือบริษัทจะประสบความสำเร็จทางด้านการเงิน จะต้องมียุทธศาสตร์จากผลงานด้านลูกค้าที่ดี
3. ด้านกระบวนการภายใน (Internal Business Process Perspective) การที่ลูกค้าหรือผู้รับบริการจะบังคับเกิดความพึงพอใจและกล่าวถึงองค์กรในทางที่ดี
4. มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective) การที่องค์กรจะสามารถสร้างผลงานด้านกระบวนการผลิตหรือให้บริการที่เป็นเลิศต้องการบุคลากรที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ

แนวคิดและทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด

คอตเลอร์ (Kotler and Armstrong, 2004, หน้า 56, อ้างถึงใน ทศนา หงส์มา, 2555, หน้า ...

ได้ให้ความหมายส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง กลุ่มเครื่องมือด้านการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งเป็นยุทธวิธีทางการตลาดของบริษัทที่ทำให้กลุ่มเป้าหมาย (ผู้บริโภค) ตอบสนอง

งานวิจัยนี้ได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมาใช้เป็นปัจจัยทางการตลาด โดยเป็นส่วนประสมการตลาดด้านบริการ (Service Marketing Mix หรือ 7P's) ซึ่งจะมี 7 ด้านคือ

1. ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (Product) ลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบผลิตภัณฑ์คุณสมบัติคุณภาพผลิตภัณฑ์ความน่าเชื่อถือรูปลักษณ์พิเศษ

2. ด้านราคา (Price) ต้นทุนของลูกค้าที่ต้องเสียไปเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวผลิตภัณฑ์โดย ต้นทุนในที่นี้อาจเป็นไปได้ทั้งมูลค่าของเงิน ที่ต้องจ่ายไปในการแลกเปลี่ยนต้นทุนค่า

3. ด้านการจัดจำหน่าย (Place) จำเป็น ต้องพิจารณาถึงความสะดวกสบาย (Convenience) ในการรับบริการ

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึงการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูล ระหว่างผู้ขายและลูกค้าโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติ และพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้บริการ

5. ด้านบุคลากร (People) หมายถึงพนักงานผู้ให้บริการต้องทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจในการใช้บริการพนักงาน

6. ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) หมายถึง กระบวนการในการให้บริการ แก่ลูกค้า

7. ด้านสิ่งนำเสนอทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) หมายถึง การพัฒนา รูปแบบการให้บริการ

แนวคิดและทฤษฎีการสนับสนุนจากภาครัฐ

การสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นปัจจัยที่ทำให้ทำให้ศักยภาพการแข่งขันของธุรกิจในประเทศหนึ่งมีมากกว่าอีกประเทศหนึ่ง

ทฤษฎีการได้เปรียบในการแข่งขันของพอร์เตอร์ (Porter's Theory of National Competitive

Advantage) Ricky W. Griffin, Michael W. Pustay (2007 อ้างถึงใน วิเชียร แทนธรรมโรจน์ 2557, หน้า 4) หรือเรียกอีกอย่างว่าโมเดลเพชร (Diamond Model) ซึ่งใช้ในการประเมินศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจของแต่ละประเทศ

1. เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต (factor condition) คือความสามารถของชาติในการเปลี่ยนทรัพยากรพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรอื่นๆ

2. เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (demand condition) หรือสภาพของตลาดในประเทศ ปริมาณและระดับความต้องการของผู้บริโภคในประเทศต่อสินค้าของอุตสาหกรรมที่ผลิตได้

3. อุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Supporting and related industries) คือ คุณภาพหรือความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมสนับสนุนหรืออุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง

4. กลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันของผู้ผลิต (Firm strategy, Structure and rivalry) คือ กลยุทธ์และแนวทางในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการแต่ละราย

5. รัฐบาล (Government) รัฐบาลส่งผลกระทบและพร้อม ๆ กับได้รับผลกระทบจากตัวกำหนดทั้งสี่ โดยใน บางกรณีเป็นผลทางด้านบวก ในบางกรณีก็เป็นผลทางด้านลบ ปัจจัยการผลิตในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาลทางด้านตลาดหลักทรัพย์ ด้านการศึกษา ด้านเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล

6. เหตุสุตวิสัย หรือโอกาส (Chance) การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และความเป็นไปได้ที่อาจจะคาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้ ล้วนมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณนำ เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานตาม การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ค่าเชิงพรรณนา (Descriptive Method) การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามการดำเนินงานของ บริษัทประชารัฐ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านการตลาด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนจาก ภาครัฐ

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เรื่อง ผลการดำเนินงานส่งออก

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา จะแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายเหตุผล ซึ่งสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) โดยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐกับการ ดำเนินการส่งออกผู้วิจัยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ในการหาค่าความสัมพันธ์ ของตัวแปรสองตัวแปรและ ค่าถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตลาด และการ สนับสนุนจากภาครัฐที่ส่งผลต่อการดำเนินการส่งออก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางการตลาดของ ของบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อ สังคม) จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, $SD = 0.31$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ ในระดับค่อนข้างมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3

อันดับแรกคือ “บุคลากรมีความสุภาพ” ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.71$) รองลงมาคือ “การจัดโปรโมชั่นมีผลให้ จำหน่ายสินค้าได้เพิ่มขึ้น” ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.59$) และ “บุคลากรมีความรู้ในสินค้า” มี ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.62$)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการสนับสนุนจาก ภาครัฐของของ บริษัท ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับ ค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.28$, $SD = 0.33$) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ “ภาครัฐจัด งานแสดงสินค้าเพื่อการส่งออก” ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.70$) รองลงมาคือ “ช่วยจัดหาตลาดต่างประเทศ” ($\bar{X} = 3.86$, $SD = 0.58$) และ “มีการวิจัยและพัฒนา สินค้า” ($\bar{X} = 3.80$, $SD = 0.68$)

3. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานส่งออก สินค้าของบริษัทของประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.33$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ “มีลูกค้ารายใหม่ๆ เพิ่มขึ้นในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา” ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.44$) รองลงมาคือ “ลูกค้ามีความพึงพอใจต่อการใช้บริการ” ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.63$) และ “ยอดขายของกิจการ เพิ่มขึ้นจาก 2 ปีที่ผ่านมา” ($\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.49$)

1. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านการตลาดและการ สนับสนุนจากภาครัฐมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนิน งานส่งออกสินค้าของ บริษัท ประชารัฐรักสามัคคี เพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

ผลการศึกษาพบว่า พบว่าตัวแปรปัจจัยทางการ ตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐมีความสัมพันธ์กับ การดำเนินงานส่งออกสินค้าของบริษัท ประชารัฐรัก สามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

กับผลการดำเนินงานส่งออก สินค้าของบริษัท ประชา
รัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด มาก
ที่สุดคือ ปัจจัยทางการตลาด ($r = .784$) รองลงมาคือ
การสนับสนุนจากภาครัฐ ($r = .405$)

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการตลาดและการ
สนับสนุนจากภาครัฐส่งผลต่อปัจจัยด้านผลการดำเนินงาน
ส่งออกสินค้าของ บริษัท ประชารัฐรักสามัคคี
เพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรปัจจัยทางการ
ตลาดส่งผลต่อ การดำเนินงานส่งออกสินค้าของบริษัท
ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีตัวแปรที่
มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .753 ซึ่ง
สามารถรวมทำนายได้ร้อยละ 61.8 ส่วนการสนับสนุน
จากภาครัฐไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานส่งออก สินค้า
ของบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อ
สังคม) จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากสัมภาษณ์เรื่อง ผลการดำเนินงานส่งออก
สินค้าบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อ
สังคม) ควรปรับตัวในการสร้างผลการดำเนินงานส่ง
ออก สินค้า อย่างไรบ้าง พบว่าภาครัฐได้ปรับแนวทาง
ในการดำเนินงานของบริษัทประชารัฐรักสามัคคีของ
จังหวัดต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นกลุ่มจังหวัดทำงานร่วม
กัน โดยเน้นหนักไปที่การท่องเที่ยววิสาหกิจ และ
สินค้าชุมชน ซึ่งได้จัดให้มีกลุ่มสถาปนิกลงพื้นที่ชุมชน
ต่าง ๆ เพื่อสำรวจออกแบบว่าชุมชนนั้น ๆ มีเรื่อง
ราวความเป็นมา มีของดีหรือแหล่งท่องเที่ยว แหล่ง
วัฒนธรรมหรือมีจุดขายอะไรบ้าง แล้วนำมาออกแบบ
ให้เหมาะสมเพื่อไปโมทและดำเนินการให้ชุมชนนั้น ๆ
บริหารจัดการได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน โดยยังเน้น
การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านและอัตลักษณ์ของ
ชุมชน เมื่อออกแบบแล้วนำมาทดลองว่ามีข้อดีข้อเสีย
อย่างไรบ้างก่อนจะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
ต่อไป เช่น ท่องเที่ยววิสาหกิจชุมชนหนองจอก ซึ่งมีจุดเด่น
คือ

- มีบ้านโบราณสมัยรัชกาลที่6
- มีขนมเปียะเลื่องชื่อ ในช่วงเทศกาลตรุษจีน
จะต้องสั่งจองล่วงหน้า มีรายได้เดือนละกว่าล้านบาท
- มีหนองบัวหลวงพระราชินี ที่จัดส่งไปยัง
พระราชวังไกลกังวลจะออกดอกในช่วงเดือนเมษายน
- พฤษภาคม

- เป็นแหล่งตีมิติโบราณ
- ท่องเที่ยววิสาหกิจชุมชนถ้ำเสือ
- มีศาลเจ้าพ่อถ้ำเสือที่เคารพศรัทธาของคน
ทั่วไป

- ทุเรียนบ้านถ้ำเสือ
- ขนมทองม้วน
- ธนาคารต้นไม้
- มีกิจกรรมปลูกป่าโดยการยิงด้วยหนังสติ๊ก
- กิจกรรมพายเรือยาวล่องแม่น้ำเพชร
- ท่องเที่ยววิสาหกิจชุมชนแหลมผักเบี้ย
- มีปูม้าเป็นสินค้าเด่นและขึ้นชื่อมาก
- มีธนาคารปูม้า

ทุกชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นหลังจากเข้าร่วม
กับบริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อ
สังคม) จำกัด อย่างเช่นชุมชนแหลมผักเบี้ยก่อนเข้าร่วม
โครงการมีรายได้สัปดาห์ละสามพันบาท แต่ปัจจุบันนี้
แสนกว่าบาทต่อสัปดาห์และสินค้าไม่เพียงพอต่อความ
ต้องการ ซึ่งกำลังปรับกระบวนการผลิตให้มากขึ้นแต่
ต้องไม่กระทบกับวิถีชุมชนดั้งเดิมและไม่กระทบต่อ
ระบบนิเวศน์เด็ดขาด

การบริหารร่วมกับภาครัฐจะติดขัดในส่วนของ
กรอบราชการซึ่งไม่คล่องตัวมากนักเมื่อมาทำงานร่วม
กับภาคธุรกิจแต่ภาครัฐได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน
ค่อนข้างดี

ด้านสินค้าส่งออกที่เด่นคือขนมหม้อแกงกล้วย
และเครื่องคู่ครัว

ด้านส่งเสริมการตลาดและช่องทางจำหน่าย
สินค้านั้นได้มีร้านเพิ่มขึ้นคือร้านเพชรบุรีฮอป ชั้น 2
ห้างบิ๊กซีเพชรบุรี

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ได้นำผลิตภัณฑ์ชุมชนชนิดต่าง ๆ มาปรับปรุงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมสวยงาม โดนใจกลุ่มลูกค้าเช่นการพัฒนาขนมหม้อแกงจากถาดมาเป็นถ้วย ผลิตภัณฑ์คู่ครัวที่บรรจุขวดอย่างสวยงาม เป็นต้น

ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทางบริษัทฯ ได้มีแผนประจำปี 2560 ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในภาคการผลิตมากขึ้น และกำลังดำเนินการจัดทำ Application สำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยทางการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐที่มีต่อการดำเนินงานส่งออกสินค้าของบริษัท ประชากรรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เมื่อพิจารณาตัวแปรทำนายสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ปัจจัยทางการตลาดของบริษัท ประชากรรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68, SD = 0.31$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 0” ($\bar{X} = 4.18, SD = 0.71$) รองลงมาคือ “การจัดโปรโมชั่นมีผลให้จำหน่ายสินค้าได้เพิ่มขึ้น” ($\bar{X} = 4.07, SD = 0.59$ และ “บุคลากรมีความรู้ในสินค้า” ($\bar{X} = 4.01, SD = 0.62$)

2. ปัจจัยการสนับสนุนจากภาครัฐของของบริษัท ประชากรรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.28, SD = 0.33$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ “ภาครัฐจัดงานแสดงสินค้าเพื่อการส่งออก” ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.70$) รองลงมาคือ “ช่วยจัดหาตลาดต่างประเทศ” ($\bar{X} = 3.86, SD = 0.58$) และ “มีการวิจัยและพัฒนาสินค้า” ($\bar{X} = 3.80, SD = 0.68$)

3. การดำเนินงานส่งออก สินค้าของบริษัทของประชากรรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69, SD = 0.33$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ “มีลูกค้ารายใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา” ($\bar{X} = 4.17, SD = 0.44$) รองลงมาคือ “ลูกค้ามีความพึงพอใจต่อการใช้บริการ” ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.63$) และ “ยอดขายของกิจการเพิ่มขึ้นจาก 2 ปี ที่ผ่านมา” ($\bar{X} = 3.88, SD = 0.49$)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยปัจจัยทางการตลาดและการสนับสนุนจากภาครัฐกับการดำเนินงานส่งออกสินค้าของบริษัท ประชากรรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานส่งออก สินค้าของบริษัท ประชากรรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด มากที่สุดคือ ปัจจัยทางการตลาด ($r = .784$) รองลงมาคือ การสนับสนุนจากภาครัฐ ($r = .405$)

5. วิเคราะห์ปัจจัยทางการตลาดส่งผลต่อการดำเนินงานส่งออกสินค้าของบริษัท ประชากรรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .784 และการสนับสนุนจากภาครัฐส่งผลต่อการดำเนินงานส่งออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สินค้าของบริษัท ประชากรรักสามัคคีเพชรบุรี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ .393 ซึ่งสามารถรวมทำนายได้ร้อยละ 61.8

ข้อเสนอแนะ

1. เสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้จากผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการ ต้องเกิดจากความร่วมมือทั้งภาครัฐ

และเอกชน ที่มีความจริงใจในการร่วมมือกันอย่างบูรณาการ เพื่อช่วยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มพัฒนาจากการสร้างแรงบันดาลใจ และความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้ประกอบการเอง ส่วนด้านการตลาด ควรสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่สร้างคุณค่าให้กับ ผู้บริโภค พร้อมทั้งหากกลุ่มตลาดเป้าหมายและ ช่องทางการตลาดในการกระจายสินค้าให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ในต้นทุนที่ต่ำที่สุด มีความรู้เรื่องต้นทุนและจุดคุ้มทุน สนับสนุนเรื่องแหล่งทุนต้นทุนต่ำ ด้านเทคโนโลยีควรมีการนำเสนอเทคโนโลยีมาใช้ สำหรับภาครัฐควรให้การสนับสนุนในเรื่องข้อมูลที่ทันสมัยประสานแหล่งเงินทุนต้นทุนต่ำ เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในการแข่งขันในตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรทำนายที่เลือกมาศึกษา สามารถร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 61.8 ฉะนั้นควรทำการศึกษาวิจัยโดยพิจารณาเพิ่มตัวแปรทำนายอื่นเพื่อให้ได้ผลทำนายสูงขึ้น

2.2 การศึกษาค้างนี้ใช้แบบวัดชนิดมาตราประมาณค่าเท่านั้น ควรได้ศึกษาวิจัยโดยการการพัฒนาชุมชน มุ่งพัฒนาทรัพยากรคนมากกว่าสินค้า การพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชนให้อิสระภาพของภาคประชาชนโดยภาครัฐมาอำนวยความสะดวก นำไปสู่การพึ่งตนเอง (Sufficiency) อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2560). มูลค่าการนำเข้า-ส่งออก ปี 2558 -2559 (มกราคม - ธันวาคม) ค้นจาก <https://www.ryt9.com/s/beco/2591174>
- พงษ์ทิพย์ สำราญจิตต์ (2558, ตุลาคม 9). **ฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานราก ลำพังนโยบายเศรษฐกิจ อาจยังไม่เพียงพอ.** เนชั่นสุดสัปดาห์
- ทัศนหา หงส์มา. (2555). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้ซื้อในตลาดนัด: กรณีศึกษาตลาดนัดในกระทรวงสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี.** กรุงเทพฯ: สนับสนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- วิเชียร แทนธรรมโรจน์. (2557). **ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) กับการส่งออกกล้วยหอมของสหกรณ์การเกษตรไทยปี2557.** กระทรวงการต่างประเทศ. ค้นจาก <http://www.mfa.go.th/dvifa/contents/filemanager/files/nbt/nbt6/IS/IS6035.pdf>
- อรรถญา ทัดดอกไม้. (2555). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งออกของอุตสาหกรรม. อาหารทะเลสดแช่แข็ง.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจอุตสาหกรรม ภาควิชาบริหารธุรกิจ อุตสาหกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อุตตม สาวนายน. (2559). **ไอซีที พร้อมเดินหน้านำทุกภาคส่วนผลักดันงานตามแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเต็มพิกัด.** ค้นจาก <http://www.mdes.go.th/view/1>
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). **The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action.** Boston, MA.: Harvard Business School Press.

การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนชายฝั่ง อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สิทธิพร รอดปังหวาน¹ ประมาณ เทพสงเคราะห์²
ครองชัย หัตถา³ และ ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอย 2) พัฒนารูปแบบสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย และ 3) ประเมินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่พื้นที่รอบชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จำนวน 398 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการประชุมกลุ่ม เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประชุมเชิงปฏิบัติการ และแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ได้แก่ การนำขยะมูลฝอยไปทิ้ง พบว่า นำไปทิ้งที่ว่างนอกบ้าน ร้อยละ 55.0 การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง พบว่า คัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำไปขาย ร้อยละ 38.4 การกำจัดขยะมูลฝอย พบว่า นำขยะมูลฝอยกองไว้แล้วเผาทิ้ง ร้อยละ 35.4 ความรุนแรงของปัญหา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การพัฒนารูปแบบสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ดำเนินการ ขั้นที่ 1) การสร้างรูปแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ขั้นที่ 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยใช้เทคนิคกระบวนการระดมความคิด และขั้นที่ 3) ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยตามโครงการ 3. ประเมินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตามรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากโครงการหัวข้อการมีส่วนร่วม พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 รูปแบบ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ต้องมีส่วนร่วมทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนในพื้นที่ร่วมกันจัดการขยะมูลฝอย

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การจัดการขยะมูลฝอย; กระบวนการมีส่วนร่วม

¹ ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต สาขาการพัฒนที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยทักษิณ

140 ถ.กาญจนวนิช ม.4 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000

อีเมล: Sittipornrodpanwan@gmail.com

² สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว วิทยาลัยนานาชาติดิษยะศรีน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ

⁴ สาขาวิชาการพัฒนที่ยั่งยืน วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ

THE DEVELOPMENT MODEL OF SOLID WASTE MANAGEMENT FOR COASTAL COMMUNITY OF BAN DON BAY, SURATTHANI PROVINCE

Sittiporn Rodpangwan¹ Praman Thepsongkroh²

Krongchai Hattha³ and Thaweesak Putsukee⁴

Abstract

This research was a mixed methods research with the following objectives: 1) To study the waste management, 2) To develop a model for use as a guide in waste management, and 3) To evaluate the experimental implementation of the management model in waste management. The sample group consisted of 398 people living in the vicinity of Ban Don Bay Shoreline using Multi-Stage Sampling Method; and a qualitative research used a 30-people sample group who attended meetings. The research tools were questionnaire, interview handbook, seminar handbook, and evaluation handbook. Data analysis utilized statistical packages i.e. percentage, average, and standard deviation.

The research results found that:

1. The waste management of the community was putting waste away in empty lots around the houses at 55.0 percent; waste was sorted before putting away and some waste was sold at 38.4 percent; waste was disposed by dumping in piles to burn at 35.4 percent. It was found that, it was generally at a medium level.

2. A procedure of model development to use as guideline of community waste management consisted of the following steps: Step 1) The construction of the model and develop the model of waste management; Step 2) The participation of the people in waste management through brain-storming procedure technique; and Step 3) The practice of experimental utilization project of the waste management models. The evaluation of the experimental utilization of the community waste management following waste management models on the Participation in the project found that in all aspects was at a high level. And in general, it was at a high level. For all 4 Models to be effective and efficient, Government units and the people in the community must participate in waste management.

Keywords: Model development; Waste management; Participation procedure

¹ Doctor of Philosophy Program in Sustainable Development, Thaksin University

E-mail: Sittipornrodpanwan@gmail.com

² Program in Tourism Industry, Didyasarin International College, Hatyai University.

³ Graduate School, Thaksin University

⁴ Program in Sustainable Development, International College, Thaksin University

บทนำ

สถานการณ์ขยะมูลฝอย มีปัญหาในการจัดการเป็นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2556 กรมควบคุมมลพิษได้ทำการสำรวจข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศ พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น จำนวน 26.77 ล้านตัน (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2557, หน้า 1) ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 26.19 ล้านตัน ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 26.85 ล้านตัน และในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 27.06 ล้านตัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2560, หน้า 4)

ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 27.06 ล้านตัน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน 4,711 แห่ง มีขยะมูลฝอย ประมาณ 21.05 ล้านตัน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการดำเนินการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน 3,066 แห่ง มีขยะมูลฝอย ประมาณ 6.01 ล้านตัน สำหรับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั่วประเทศ มีจำนวน 2,810 แห่ง มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง จำนวน 330 แห่ง และสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกต้อง จำนวน 2,480 แห่ง (กรมควบคุมมลพิษ, 2560, หน้า 14-15)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้องเป็นอันดับ 10 ของประเทศ (กรมควบคุมมลพิษ, 2560, หน้า 28) ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในจังหวัด ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนกิจกรรมการท่องเที่ยว (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 สุราษฎร์ธานี, 2555ก, หน้า 1) โดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพ ในขณะเดียวกันก็สร้างผลกระทบทางลบกลับสู่ระบบของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจากมลภาวะและขยะมูลฝอย

สำหรับการจัดการขยะมูลฝอยบริเวณชายฝั่งอ่าวบ้านดอน ทั้ง 6 อำเภอ 20 ตำบล มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 31,941.15 ตัน/ปี หรือจำนวน 87.51 ตัน/วัน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ จำนวน 36.30 ตัน/วัน นอกนั้นขยะมูลฝอย จำนวน 51.21 ตัน/วัน ไม่มีการจัดเก็บจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนเป็นผู้กำจัดขยะตนเอง สำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยมีเพียง 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลพุมเรียง ตำบลกะแดะ ตำบลท่าทองใหม่ ตำบลดอนสัก และตำบลชลคราม นอกนั้นอีก 15 ตำบล ได้แก่ ตำบลตะกบ ตำบลเลม็ด ตำบลเขาถ่าน ตำบลท่าเคย ตำบลท่าฉาง ตำบลลิเล็ด ตำบลคลองฉนาก ตำบลบางชนะ ตำบลบางไทร ตำบลบางใบไม้ ตำบลบางโพธิ์ ตำบลตะเคียนทอง ตำบลท่าทอง ตำบลพลาญวาส และตำบลไชยคราม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการจัดเก็บ (กรมควบคุมมลพิษ, 2560, หน้า 317-321)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแบบแผนการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมในหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนพื้นที่รอบชายฝั่งอ่าวบ้านดอน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนพื้นที่รอบชายฝั่งอ่าวบ้านดอน
3. เพื่อประเมินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนพื้นที่รอบชายฝั่งอ่าวบ้านดอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. แนวคิดกระบวนการวิจัย เน้นการนำหลักคิดและการวิเคราะห์เชิงระบบ (Systemic Approach and Analysis) ที่ประกอบด้วย กระบวนการทำงาน 3 ขั้นตอน โดยเริ่มจากขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยทั้งภาคประชาชนและภาคหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Input Phase) ไปสู่ขั้นตอนการจัดทำรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยประชาชนมีส่วนร่วมและดำเนินงานโดยผ่านโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงานที่วางไว้ (Process Phase) ควบคู่กับการติดตามและประเมินผล ไปจนถึงขั้นสุดท้าย (Output Phase) คือ การประเมินผล สรุป วิเคราะห์และประเมินผลลัพธ์จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากโครงการ/กิจกรรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วัตถุประสงค์ข้อหนึ่ง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในพื้นที่ 6 อำเภอ 20 ตำบล จำนวน 98,127 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน โดยใช้สูตรของยามาเน (Taro Yamane, 1973, หน้า 725) สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling Technique) เมื่อได้จำนวนตัวอย่างแต่ละตำบล ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) วัตถุประสงค์ข้อสอง เลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 30 คน โดยประชุมกลุ่ม และวัตถุประสงค์ข้อสาม คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 3,952 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 363 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เมื่อได้จำนวนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน ทำการสุ่มอย่างง่าย

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วย 1) วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน 2) ปัญหา

การจัดการขยะมูลฝอย

2. แบบสัมภาษณ์การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ประกอบด้วย 1) สภาพปัญหาขยะมูลฝอย 2) วิธีการจัดการขยะมูลฝอย และการประเมินทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วย 1) ความเหมาะสมของโครงการ/กิจกรรม 2) ความพึงพอใจในโครงการ/กิจกรรม

3. แบบประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ แบบสรุปสิ่งที่สมาชิกต้องการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย (I1) ประเภทโครงการ/กิจกรรม (I2) แบบสรุปการลงชื่อทำโครงการ/กิจกรรม (C1) และแผนดำเนินการงาน (C2)

4. แบบประเมิน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ความรู้ความเข้าใจของประชาชน 3) ความพึงพอใจของประชาชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยดำเนินการแจกเครื่องมือไปยังกลุ่มตัวอย่างและชี้แจงการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมทีมงาน

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) สัมภาษณ์นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลิเล็ด แกนนำชุมชนและตัวแทนหน่วยงานในตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และการประยุกต์ใช้เทคนิคกระบวนการ AIC

4. แบบประเมินผล โดยดำเนินการแจกเครื่องมือไปยังกลุ่มตัวอย่างและชี้แจงการตอบแบบประเมิน ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมทีมงาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาความตรงของเครื่องมือ ซึ่งนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง นำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาคำนวณค่าความตรง (Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC)

2) นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try- Out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาคุณภาพ โดยการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยวิธีการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation)

3) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ของมูลเชิงพรรณนา เป็นการใช่วิธีพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอน

1.1 การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน พบว่า การนำขยะมูลฝอยไปทิ้งส่วนใหญ่นำไปทิ้งที่ว่างนอกบ้าน ร้อยละ 55.0 และนำไปทิ้งรวมไว้ที่ทิ้งขยะมูลฝอยของเขตที่พักอาศัย ร้อยละ 21.4 การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง ส่วนใหญ่คัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำไปขาย ร้อยละ 38.4 และไม่มีการคัดแยกขยะ

มูลฝอย ร้อยละ 35.4 การกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่นำขยะมูลฝอยกองไว้แล้วเผาทิ้งเป็นระยะ ร้อยละ 35.4 และใส่ถุงรวมกันแล้ววางตรงจุดทิ้งขยะมูลฝอย ร้อยละ 18.6 ปัญหาขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยไม่เลือกที่ ร้อยละ 32.4 และประชาชนไม่คัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง ร้อยละ 19.3 โดยภาพรวมความรุนแรงของปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.41, $SD = 0.51$)

1.2 สภาพปัญหาขยะมูลฝอย พบว่า ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนเริ่มมีมากขึ้นเนื่องจากมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การขยายตัวของชุมชน และมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับประชาชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ขาดจิตสำนึกที่จะช่วยกันรักษาความสะอาด อีกทั้งประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอย ชุมชนที่ติดกับริมแม่น้ำลำคลองหรือชายฝั่งทะเล ประชาชนนำขยะทิ้งลงในแม่น้ำลำคลองเป็นส่วนใหญ่ และบริเวณร้านค้า พื้นที่หมู่บ้านจัดสรรและบ้านเช่าที่เป็นห้องแถว และประชาชนเอาขยะมาทิ้งไว้ที่ริมถนนหรือบริเวณพื้นที่สาธารณะ

1.3 วิธีการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า วิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมในชุมชน คือ การรณรงค์ส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนและเยาวชนรู้จักการคัดแยกขยะตั้งแต่ในครัวเรือน และการจัดการขยะมูลฝอยโดยให้ครัวเรือนเป็นผู้จัดการขยะมูลฝอย โดยแปรรูปขยะเป็นมูลค่า

2. การพัฒนารูปแบบสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนพื้นที่รอบชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการ ดังนี้

2.1 การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย จากการศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนพื้นที่รอบชายฝั่งอ่าวบ้านดอน รวมถึงการศึกษาจากเอกสาร ผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการ

ขยะมูลฝอย และนำตัวแบบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และข้อคิดเห็นและเสนอแนะ จากนั้นนำรูปแบบเข้าสู่การประชุมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการจัดการขยะมูลฝอย ผลจากปฏิบัติการประชุมระดมความคิดเห็น (Brainstorming) ตรวจสอบ เสนอแนะและปรับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย จนได้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับพื้นที่ชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

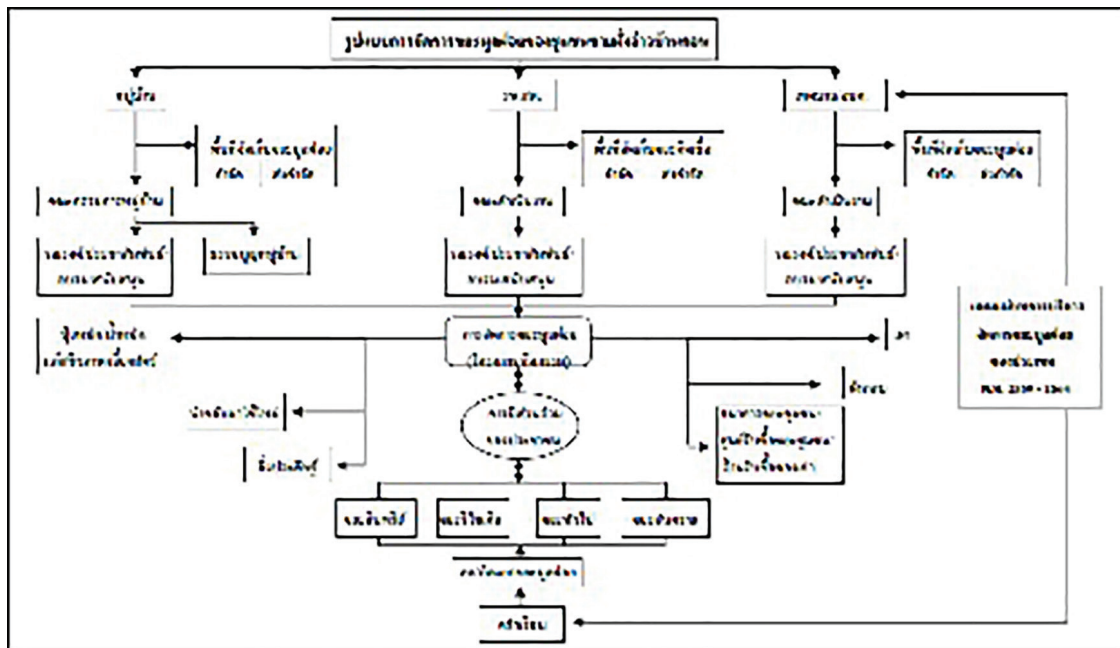
1. รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ประกอบด้วย 1) คัดแยกขยะมูลฝอย แยกใส่ภาชนะที่เตรียมไว้ 2) นำขยะที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เช่น ขยะอินทรีย์ ไปทำปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ แก๊สชีวภาพ และเลี้ยงสัตว์ สำหรับขยะรีไซเคิลรวบรวมไปขายที่ธนาคารขยะชุมชน ศูนย์รับซื้อขยะชุมชน บางส่วนนำกลับมาใช้ใหม่และสร้างสิ่งประดิษฐ์ 3) นำขยะที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เช่น ขยะทั่วไป และขยะอันตราย นำไปฝังกลบอย่างถูกวิธีและเผาอย่างถูกวิธี หรือจัดเก็บแล้วนำไปวางไว้พื้นที่จัดเก็บหมู่บ้านเพื่อนำส่งเทศบาล/อบต. หรือส่งเทศบาล/อบต. โดยตรง สำหรับขยะอันตราย (ติดเชื้อ) จัดเก็บแล้วนำส่งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 4) กรณีที่เทศบาล/อบต. ที่มีความพร้อมในการจัดการขยะมูลฝอย ให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอย โดยคัดแยกเป็นขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตราย แยกใส่ภาชนะที่เตรียมไว้ เพื่อรวันจัดเก็บของเทศบาล/อบต.

2. รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้าน ประกอบด้วย 1) ตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน และออกกฎธรรมนูญหมู่บ้าน 2) รมรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน ตามแผนปฏิบัติการโครงการ/กิจกรรม 3) ประชาชนปฏิบัติตามแผนโครงการ/กิจกรรม 4) จัดหาพื้นที่จัดเก็บขยะมูลฝอยของหมู่บ้าน 5) คณะกรรมการหมู่บ้านติดตาม ประเมินผล นำเสนอในที่ประชุมหมู่บ้าน เพื่อปรับปรุง/ส่งเสริม/สนับสนุน และหาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนต่อไป

6) กรณีที่เทศบาล/อบต. ที่มีความพร้อมในการจัดการขยะมูลฝอย กำหนดวันจัดเก็บ โดยที่ประชาชนได้คัดแยกขยะแต่ละประเภทลงในภาชนะที่เตรียมไว้ในพื้นที่จัดเก็บ เพื่อรวันจัดเก็บของเทศบาล/อบต.

3. รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วย 1) บรรจุโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยไว้ในแผนประจำปี 2) ตั้งคณะดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยตามแผนปฏิบัติการโครงการ/กิจกรรม 3) รมรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/อบรม/เผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนตามแผนปฏิบัติการโครงการ/กิจกรรม 4) ประชาชนปฏิบัติตามแผนโครงการ/กิจกรรม 5) จัดหาพื้นที่จัดเก็บขยะอันตราย (ติดเชื้อ) 6) คณะดำเนินงานติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน เพื่อปรับปรุง/ส่งเสริม/สนับสนุน และหาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนต่อไป

4. รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล/อบต. ประกอบด้วย 1) บรรจุโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยไว้ในแผนประจำปี 2) ตั้งคณะดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยตามแผนปฏิบัติการโครงการ/กิจกรรม 3) รมรณรงค์/ประชาสัมพันธ์/อบรม/เผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนตามแผนปฏิบัติการโครงการ/กิจกรรม 4) ประชาชนปฏิบัติตามแผนโครงการ/กิจกรรม 5) จัดหาพื้นที่จัดเก็บขยะทั่วไปและขยะอันตราย 6) สร้าง/ปรับปรุงเตาเผาขยะมูลฝอย ให้มีประสิทธิภาพในการใช้งาน 7) จัดหาพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอยภายในชุมชน 8) คณะดำเนินงานติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อปรับปรุง/ส่งเสริม/สนับสนุน และหาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนต่อไป 9) กรณีที่เทศบาล/อบต. ที่มีความพร้อมในการจัดการขยะมูลฝอย กำหนดวันจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ประชาชนและคณะกรรมการหมู่บ้านได้คัดแยกขยะแต่ละประเภทที่เตรียมไว้ ทั้ง 4 รูปแบบ ปรากฏเป็นภาพรวมได้ ดังภาพ 1

ภาพ 1 รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอน
(ที่มา : สิทธิพร รอดปังหวาน, 2561, หน้า 220)

2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการ AIC คือ ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence : I) ได้แก่ การคิดโครงการ/กิจกรรม ตามรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย (I1) และจัดลำดับความสำคัญของโครงการ โดยเฉพาะโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนทำเองได้และโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนทำเองบางส่วน และขอความสนับสนุนจากหน่วยงาน (I2) และขั้นการสร้างแนวทางปฏิบัติสู่การทำแผน (Control : C) ได้แก่ การแบ่งกลุ่มรับผิดชอบ (C1) ตามโครงการ/กิจกรรมประเภทที่ประชาชนทำเองได้ (รูปแบบของครัวเรือน 8 โครงการ/กิจกรรม) และโครงการ/กิจกรรมประเภทที่ประชาชนทำเองบางส่วนและขอความสนับสนุนจากหน่วยงาน (รูปแบบของหมู่บ้าน 5 โครงการ/กิจกรรม รูปแบบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 4 โครงการ/กิจกรรม และรูปแบบของเทศบาล/อบต. 4 โครงการ/กิจกรรม) โดยให้สมาชิกแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มลงชื่อในโครงการ/กิจกรรมโดยสมัครใจ

และการตกลงในรายละเอียดดำเนินงานแต่ละกิจกรรม
(C2) โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

2.3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ ตามรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ใช้ระยะเวลา 3 เดือน โดยประชาสัมพันธ์และบรรยายให้ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านได้ทราบ จากนั้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเลือกประเภทโครงการ/กิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ทั้ง 2 ประเภท คือ ประเภทโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนทำเองได้ และประเภทโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนทำเองบางส่วนและขอความสนับสนุนจากหน่วยงาน รวมทั้งสิ้น 21 โครงการ/กิจกรรม โดยมีประธานกลุ่มโครงการ/กิจกรรมเป็นพี่เลี้ยงรับผิดชอบ

3. ประเมินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการ
ขยะมูลฝอยของชุมชนพื้นที่รอบชายฝั่งอ่าวบ้านดอน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการดำเนินงานตามรูปแบบ
การจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากโครงการ/กิจกรรม
มีผลดังนี้

3.1 การประเมินการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ด้านร่วมคิดและตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.71, $SD = 0.72$) ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.75, $SD = 0.80$) ด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.72, $SD = 0.73$) ด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.65, $SD = 0.81$) และด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.93, $SD = 0.86$)

3.2 การประเมินความรู้ความเข้าใจของประชาชน พบว่า ด้านประเภทขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78, $SD = 0.69$) ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.75, $SD = 0.70$) และด้านการกำจัดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.90, $SD = 0.83$)

3.3 การประเมินความพึงพอใจของประชาชน พบว่า ช้อย่อยทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.81, $SD = 0.74$)

อภิปรายผล

1. วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการคัดแยกขยะเพื่อนำไปขาย ที่เหลือนำขยะมูลฝอยไปทิ้งที่ว่างนอกบ้านและนำมากองไว้แล้วเผาทั้งเป็นระยะ และประชาชนทั้งขยะมูลฝอยไม่เลือกที่ เนื่องจากพื้นที่ของชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอนส่วนใหญ่ยังไม่มีบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนต้องจัดการขยะกันเองด้วยวิธีการกองรวมกันไว้ข้างบ้านและทำการเผาเป็นครั้งคราว ส่วนชุมชนที่ติดกับริมแม่น้ำลำคลองหรือชายฝั่งทะเล ประชาชนนำขยะทิ้งลงในแม่น้ำลำคลองทำให้เกิดสภาพน้ำเน่าเสียเป็นบางพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (2555ข, หน้า 71) พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญความร่วมมือในการจัดการเฉพาะขยะประเภทที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง เช่น การคัดแยกขยะรีไซเคิลเพียงอย่างเดียวโดยจะไม่สนใจในการจัดการขยะประเภทอื่นๆ

และสอดคล้องกับธงชัย ทองทวี (2553, หน้า 52) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยด้วยตนเองโดยกองเผาบริเวณข้างบ้านและยังไม่ให้ความสำคัญในการคัดแยกประเภทของขยะมูลฝอย

2. การพัฒนารูปแบบสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วย 1) รูปแบบของครัวเรือน 2) รูปแบบของหมู่บ้าน 3) รูปแบบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ 4) รูปแบบของเทศบาล/อบต. โดยนำ (ร่าง) รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นลงพื้นที่เป้าหมาย เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยปฏิบัติการประชุมระดมความคิดเห็น (Brainstorming) ตรวจสอบ สอบถามความรู้ความเข้าใจและเสนอแนะ ปรับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย จนได้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่ความเหมาะสมกับพื้นที่ชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอน ซึ่งสอดคล้องกับวิลเลอร์ (Willer, 1986, p. 83, อ้างถึงในวโร เพ็งสวัสดิ์, 2553, หน้า 7-11) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้าง (Construct) รูปแบบ ซึ่งกระทำโดยการศึกษาเอกสารและการศึกษาจากบริบทจริง 2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพื่อให้ได้ข้อสรุปและความเหมาะสม สำหรับการเลือกพื้นที่เป้าหมายการมีส่วนร่วมในพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งอมรวิทย์ นาครทรรพและดวงแก้ว จันทร์สระแก้ว (2541, หน้า 8-11) กล่าวว่า การดำเนินการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) เตรียมการ “ประสานพื้นที่” 2) ลงมือวิจัย “ใส่ใจกระบวนการชุมชน” และ 3) พัฒนา “มุ่งแก้ปัญหาชุมชน”

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยโดยประยุกต์ใช้กระบวนการ AIC คือ 1) สร้างแนวทางการพัฒนา (Influence : I)

เป็นการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยแยกประเภทออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนทำเองได้ มี 8 โครงการ และประเภทโครงการ/กิจกรรมที่ประชาชนทำเองบางส่วนและขอความสนับสนุนจากหน่วยงาน มี 13 โครงการ และให้แต่ละกลุ่มจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมแต่ละประเภท 2) สร้างแนวทางปฏิบัติสู่การทำแผน (Control : C) โดยให้สมาชิกลงชื่อแต่ละโครงการ/กิจกรรม จากนั้นนำไปสู่การทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย เดชะ (2557) พบว่า ผลการหามาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยนำกระบวนการ A-I-C มาประยุกต์ใช้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ร่วมวางแผนในการแก้ไขปัญหา ดำเนินการแก้ไขปัญหา นำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมในพื้นที่อย่างยั่งยืน

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่ ได้แก่ รูปแบบของครัวเรือน 8 โครงการ รูปแบบของหมู่บ้าน 5 โครงการ รูปแบบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 4 โครงการ และรูปแบบของเทศบาล/อบต. 4 โครงการ โดยแต่ละโครงการ/กิจกรรม แยกตามประเภทขยะมูลฝอย คือ ประเภทขยะที่ยังใช้ประโยชน์ได้ ได้แก่ โครงการคัดแยกขยะเป็นนิสัย ร่วมใจลดปริมาณขยะและนำกลับมาใช้ใหม่ โครงการสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ โครงการบ้านสะอาด ปราศจากโรค โครงการจัดทำตาข่ายใส่ขยะที่ขายได้ โครงการแจกถุงดำ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง สำหรับประเภทขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายได้ ได้แก่ โครงการทำน้ำหมักชีวภาพ โครงการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ สำหรับประเภทขยะอันตราย ได้แก่ โครงการรณรงค์หมู่บ้านปลอดขยะอันตราย โครงการกำจัดขยะอันตราย (ขยะติดเชื้อ) ประการสุดท้ายประเภทขยะทั่วไป ได้แก่ โครงการรณรงค์ห้ามทิ้งขยะริมทางและแม่น้ำลำคลอง โครงการกำจัดขยะในลำคลอง 6 สาย โครงการเยาวชนกำจัดขยะ

มูลฝอยพื้นที่สาธารณะ และโครงการปรับปรุงเตาเผาขยะขนาดเล็ก

3. ประเมินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยจากการดำเนินงานตามรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากโครงการ/กิจกรรม มีผลดังนี้

3.1 ประเมินการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ด้านร่วมคิดและตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอจัดลำดับความสำคัญและความต้องการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน การเสนอแผนงาน การสนับสนุนแผนงานหรือโครงการจัดการขยะมูลฝอย มีการประชุมเป็นประจำทุกเดือนในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557, หน้า 94) พบว่า การที่ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนร่วมกับเทศบาลร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ร่วมในการวางแผนงาน/โครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3.2 ประเมินความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยด้านประเภทขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่การประชุม ร่วมรับฟังการบรรยายของหน่วยงานและผู้นำชุมชน ตลอดจนการเข้าร่วมดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ มินคร (2554) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก มีการ

คัดแยกประเภทมูลฝอย มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ หรือชักชวนให้ร่วมทำกิจกรรมหรือโครงการและ สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ ปินตามูล (2555, หน้า 86) พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก ความรู้ด้านขั้นตอนในการจัดการขยะมูลฝอย ด้านความสามารถแยกประเภทขยะได้ ด้านความสามารถแยกขยะที่มีอันตรายได้ ด้านการให้การ ร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอย ด้านความเอาใจใส่ในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมากทุกข้อ

3.3 ประเมินความพึงพอใจของประชาชน ต่อการใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การวางแผนงานและ ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ สำหรับความเหมาะสมของโครงการ/กิจกรรม พบว่า มีความเหมาะสมมาก ทำให้ประชาชนได้คัดแยกขยะมูลฝอย มีความรู้ในการกำจัดขยะมูลฝอยและเป็นการ กระตุ้นให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ประกอบกับมีหน่วยงานเข้ามาประสานงาน ช่วยเหลือทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมาก ซึ่ง สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ (2553, หน้า 29 - 30) พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่ เข้าร่วมโครงการด้านความรู้ความเข้าใจ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจโครงการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ใน ระดับมาก ประชาชนมีส่วนร่วมระหว่างคณะทำงาน กับประชาชนมีความเข้าใจในการคัดแยกขยะแต่ละ ประเภทส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก และด้านความ พึงพอใจโครงการส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการ ขยะมูลฝอยในทุกขั้นตอน และเรียนรู้กิจกรรมการ จัดการขยะมูลฝอยที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อให้ เกิดการสร้างกลุ่มคนที่สามารถพัฒนาการจัดการขยะ

มูลฝอยให้มีประสิทธิภาพและสร้างกลุ่มเครือข่ายสู่ ชุมชนใกล้เคียง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ควรให้ความสำคัญต่อบริการในการดูแลรักษาสภาพ แวดล้อมของชุมชน และควรมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยเฉพาะ การมีส่วนร่วมของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน และวัด

3. การประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่าย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรของรัฐ และ เอกชน ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยเฉพาะ การกำจัดและการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรพัฒนารูปแบบอื่นๆ ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับชุมชนชายฝั่งอ่าว บ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ควรศึกษาประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ของรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย เช่น ปริมาณ ขยะมูลฝอย การประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา บุคลากร และความยั่งยืน

3. ควรศึกษาและประเมินทางเศรษฐกิจที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในกรณีที่ไม่มีผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อม (ประหยัดค่าใช้จ่ายในการกำจัด) และ กรณีที่ขยะเป็นทุนที่มีมูลค่า (มีรายได้เพิ่ม) ในระดับ ชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประมาณ เทพสงเคราะห์ ศาสตราจารย์ ดร.ครองชัย หัตถา และอาจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี ที่ได้กรุณา ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2560). รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2557). “ข่าวสารสิ่งแวดล้อม,” กองแผนงานและประเมินผล กรมควบคุมมลพิษ, 11(14), 1.
- จันทร์เพ็ญ มินคร. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ดวงใจ ปินตามูล. (2555). การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโสก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ธงชัย ทองทวี. (2553). สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- นัยนา เดชะ. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปภาวรินทร์ นาจำปา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, จันทบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. (2553). การประเมินผลหมู่บ้านการจัดการขยะแบบประชาชนมีส่วนร่วม เทศบาลตำบลหาดกรวดโครงการหมู่บ้าน แม่ข่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. รายงานการประเมินผล. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- วาโร เฟื่องสวัสดิ์. (2553). “การวิจัยพัฒนารูปแบบ,” วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4), 7 - 11.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14. (2555 ก). โครงการจัดการด้านความพร้อมของประชาชนสู่รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยทางเลือกในอนาคต. สุราษฎร์ธานี : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14.
- _____. (2555 ข). รายงานผลการติดตามและประเมินสมรรถนะระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน และระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในพื้นที่ลุ่มน้ำตาปีและลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก. สุราษฎร์ธานี : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14.
- สิทธิพร รอดปึงหวาน. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนชายฝั่งอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อมรวิทย์ นาคกรรพ และดวงแก้ว จันทร์สระแก้ว. (2541). การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม : ข้อคิดแนวทาง และประสบการณ์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลิศรา ชูชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

คำแนะนำ

คำแนะนำในการส่งรายงานการวิจัยหรือบทความวิชาการ เพื่อตีพิมพ์ในวารสาร โลจิสติกส์ และซัพพลายเชน

เพื่อให้การตีพิมพ์รายงานการวิจัย หรือบทความในวารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เป็นวารสารที่ได้มาตรฐานสากล บังเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ทั้งผู้ส่งรายงาน การวิจัย หรือบทความวิชาการ เพื่อให้เกิดประโยชน์จากผลงานการวิจัย หรือบทความวิชาการเหล่านั้น ทางกองบรรณาธิการจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ และคำแนะนำในการส่งรายงานการวิจัย หรือบทความ วิชาการ ลงในวารสาร ดังนี้

ส่วนหน้าแรก

1. ชื่อบทความ (Title) ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ควรเป็นชื่อสั้น กระชับ ได้ใจความตรงกับ วัตถุประสงค์ และเนื้อเรื่อง
2. ชื่อผู้เขียนทุกท่าน (Authors) เป็นภาษาไทย
3. ที่อยู่ อีเมลและโทรศัพท์ สำหรับการติดต่อ
4. ตัวเลขยก ให้เขียนไว้บนท้ายนามสกุลเพื่อระบุว่าเป็นผู้เขียนท่านใด
5. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษควรครอบคลุมสาระของการศึกษาและไม่ควร เกินหนึ่งหน้า โดยเขียนเป็นร้อยแก้ว สรุปสาระสำคัญทั้งหมด
6. คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเลือกคำที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ สามารถนำไปเป็นคำสืบค้นในฐานข้อมูล ประมาณ 3-5 คำ
7. บทความที่สรุปจากวิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ให้ใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ต่อจากชื่อนักศึกษา และ สังกัดด้านล่างของคำสำคัญ (Keywords) และใส่เลขตัวยกไว้ด้านหน้าของสถานะอาจารย์

ส่วนเนื้อหา

1. บทนำ
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ขอบเขตของการวิจัย
4. กรอบแนวความคิด และสมมติฐานการวิจัย
5. การทบทวนวรรณกรรม
6. วิธีดำเนินการวิจัย (ระบุวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และระยะเวลาในการเก็บข้อมูล)
7. ผลการวิจัย ควรเสนออย่างตรงประเด็นอาจมีรูปภาพ ตาราง มาประกอบเท่าที่จำเป็น
8. การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ต้องเขียนให้ครอบคลุมผลการศึกษา
9. การอ้างอิง ในเนื้อหา (นาม-ปี) และเอกสารอ้างอิงท้ายเล่มเป็นระบบ APA.

รูปแบบการพิมพ์บทความ

ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ใช้อักษรแบบ TH SarabunPSK ตลอดทั้งบทความ พิมพ์หน้าเดียวในกระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากกรอบทุกด้าน 2.5 ซม. และใส่เลขกำกับหน้าด้านล่างกลางทุกหน้า ความยาวต้นฉบับไม่เกิน 12 หน้า

1. ชื่อบทความ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา) กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2. ชื่อผู้เขียน/ผู้วิจัยทุกท่าน หรือชื่อที่ปรึกษา ภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 14 (หนา)
3. ชื่อบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 (หนา) เนื้อหาขนาดตัวอักษร 16 (บาง)
4. ชื่อคำสำคัญ (Keywords) ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 (หนา) เนื้อหาคำสำคัญขนาดตัวอักษร 16 (บาง)
5. ตำแหน่งสถานะ สังกัดของผู้วิจัยด้านล่างคำสำคัญ ภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 14 (บาง)
6. ตัวเนื้อความทั้ง ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 (บาง) ยกเว้นหัวข้อใช้ขนาดอักษรหนา
7. ชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 16 (หนา) รายการอ้างอิง ภาษาไทย และภาษาอังกฤษขนาดตัวอักษร 16 (บาง)

หลักเกณฑ์การประเมินบทความ

กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้นที่ระบุไว้ หากไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้จะไม่ผ่านการพิจารณา และจะส่งผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาบทความ หากมีการแก้ไข จะส่งให้ผู้เขียนปรับ แก้ เพื่อความสมบูรณ์ของบทความ

หมายเหตุ : บทความที่เสร็จเรียบร้อยแล้วให้ส่งพร้อมกับแบบฟอร์มส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

ศาสตราจารย์ ดร.งามผ่อง คงคาทิพย์
 ศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ศุภดิษฐ์
 รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑา เทียนไทย
 รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ชันธนาภา
 รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน
 รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์
 รองศาสตราจารย์ ดร.วนิดา สัจโรจน์พันธ์
 รองศาสตราจารย์ ดร.วิรุฬห์รัตน์ ผลทวีโชติ
 รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช มุมเมือง
 รองศาสตราจารย์ ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ ชมพันธุ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยฤทธิ์ ทองรอด
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลกาญจน์ วงศ์ก่อทรัพย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎี เจริญสุข
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล รัตนไพจิตร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ผังนิรันดร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี ตปนียวรงค์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ปฏิทัศน์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นะมิ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลหล่า ตรีเอกานุกูล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักขมี งามมีศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา ศรีสอน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร
 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลศรีวิชัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวพร หวังพัฒน์วงศ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ อิงอาจ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ รุ่งสุข
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ ภูมิวิมลสาร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกณรงค์ วรสีหะ
 อาจารย์ ดร.ณัฏฐภัทรศญา เศรษฐโชติสมบัติ
 อาจารย์ ดร.จำเนียร ชุนทโสภาค
 อาจารย์ ดร.จิตพงษ์ อัยสานนท์
 อาจารย์ ดร.วรกร แซ่มเมืองปักข์
 อาจารย์ ดร.เพชรรัตน์ วิริยะสีบพงศ์
 อาจารย์ ดร.พิพรรธน์ พิเชฐศิริประภา
 อาจารย์ ดร.วิภาดา สุทธิธรรม
 อาจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย
 อาจารย์ ดร.สุรพล ผดุงทน
 อาจารย์ ดร.ธันย์ ชัยทร
 ดร.ชิตวร ถีละผลิน
 ดร.ธีรพร วัฒนกุล
 ดร.วิชญ์ สถานนท์ชัย
 ดร.สุกฤษฎ์ ลิ้มโพธิ์ทอง
 ดร.สมศักดิ์ ไตรรักษา
 ดร.อำนวยการ บุษรัตน์ไมตรี
 อาจารย์ ศุภมิตร ศรีสวัสดิ์
 อาจารย์ วิริยา บุญมาเลิศ

นักวิชาการอิสระ
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
 มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอุบลราชธานี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 มหาวิทยาลัยสยาม
 นักวิชาการอิสระ
 นักวิชาการอิสระ
 นักวิชาการอิสระ
 นักวิชาการอิสระ
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

แบบฟอร์มส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ใน
วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail : Logisticjournal2016@gmail.com

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย).....

.....

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ).....

.....

ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย) (นาย/นางสาว/นาง).....

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก

เลขที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail:.....

☐ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงานตามชื่อที่ระบุ ดังนี้

ผู้ร่วมที่ 1 (ภาษาไทย) (นาย/นางสาว/นาง).....

เลขที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail:.....

ผู้ร่วมที่ 2 (ภาษาไทย) (นาย/นางสาว/นาง).....

เลขที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail:.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน

ลงชื่อ.....

(.....)

ใบสมัครสมาชิกวารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

1. ข้าพเจ้า (นาย. นาง. นางสาว. ยศ)..... นามสกุล.....

☐ ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

☐ ขอต่ออายุสมาชิกวารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

2. สมัครในนาม ☐ หน่วยงาน ชื่อหน่วยงาน

ชื่อผู้ติดต่อ..... นามสกุล.....

3. ที่อยู่ในการจัดการส่งวารสาร

เลขที่..... หมู่ที่..... อาคาร..... ชั้นที่.....

กอง/ส่วน/สำนัก..... ถนน..... หมู่บ้าน.....

ซอย.....แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ.....

จังหวัด รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ โทรสาร e-mail

4. อัตราค่าสมัครสมาชิก วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ขอสมัครสมาชิก วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน เป็นรายปี

☐ 1 ปี (2 ฉบับ) จำนวนเงิน 300 บาท (ฉบับละ 150 บาท)

☐ 2 ปี (4 ฉบับ) จำนวนเงิน 600 บาท (ฉบับละ 150 บาท)

ตั้งแต่วันที่.....ฉบับที่.....เดือน.....พ.ศ.....เป็นต้นไป

☐ โดยชำระค่าสมาชิกเป็นเงินสด

☐ โอนธนาคารกรุงเทพ สาขา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ชื่อบัญชี วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์
และซัพพลายเชน เลขที่บัญชี 074-7-38172-1

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่.....

ได้รับเงินค่าสมาชิกวารสารแล้ว

ลงชื่อ.....บรรณาธิการ

(วันที่.....)